

Digital Magazyn ambitnych fotoamatorów

Photographer

POLSKA

DPP 3/2022

THE RING

Nürburgring:
„zielone piekło”
w obiektywie
Michała Lei

JESIEŃ W LESIE

Co fotografować
radzą Irek Walędzik
i Łukasz Bożycki

WSZYSTKO O OPTYCE

W teorii i w praktyce!

PORTRET W PLENERZE

Jak robić lepsze zdjęcia
na lokacji, w cieniu
i w ostrym słońcu

DPP 3/2022 29 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 2300-8475 INDEKS 298670

9 772300 847524 03

MAKRO W TERENIE • PORTRETOWE OGNISKOWE • DŁUGIE TELE NA
DZIKIEGO ZWIERZA • ZOOMY W PODRÓŻY • SZEROKIE KRAJOBRAZY
JASNE STANDARDY • KOMPOZYCJA GŁUPCZEI • A MOŻE NAD MORZE?

NOWOŚĆ

Wydanie specjalne Digital Camera Polska

NOWOŚĆ

PORTRET

PRACA Z MODELEM | NIEZBĘDNY SPRZĘT | SZTUKA EDYCJI

186

stron praktycznych
porad i wskazówek
od zawodowych
fotografów

WYDANIE SPECJALNE 2/2022
38 zł (w tym 8% VAT)
Nakład: 14 500 egz.

INDEKS 406880
ISSN 2544-8471

Nowe wydanie specjalne Digital Camera Polska obejmuje wszystko, co musisz wiedzieć, aby rozpocząć swoją podróż w kierunku profesjonalnych portretów.

Z pomocą ekspertów opanujesz sztukę pozowania, nauczysz się operować światłem, edytować zdjęcia, by podkreślić portretowaną osobę. Pokażemy Ci, w czym tkwi sekret portretu środowiskowego oraz jak tworzyć szczerze i uważne portrety podróżnicze. Zajrzemy też za kulisy powstawania profesjonalnych sesji!

www.UlubionyKiosk.pl

To obiektywy w największym stopniu wpływają na wygląd naszych zdjęć

Czy smartfony robią dobre zdjęcia? Oczywiście! Czy my, ambitni amatorzy i zawodowi fotografowie, powinniśmy traktować je poważnie? Zdecydowanie tak!

Czy telefon może nam już zastąpić systemowy aparat? Jeszcze długo nie! I nie chodzi wcale o szybkość czy jakość w słabym świetle, bo te – dzięki potężnym procesorom i fotografii obliczeniowej – już zadziwiają. Olbrzymią przewagą systemów fotograficznych są optyka i możliwości, jakie nam daje.

Bo to właśnie obiektywy – choć na początku nie zawsze jesteśmy tego świadomi – w największym stopniu wpływają na wygląd naszych ujęć. Efektowna separacja tła w portrecie, ciasne zamknięcie tematu w fotografii przyrody i sportu, rozległość szerokiej sceny w fotografii

pejzażowej – to przecież cechy, które nadają zdjęciom ten profesjonalny sznyt. I to zakup pierwszego, dedykowanego do danej dziedziny obiektywu przenosi zazwyczaj naszą fotografię na nowy, wyższy poziom.

Wybór optyki nigdy nie jest jednak prosty. Fotografia na przestrzeni ostatnich lat przeszła kilka rewolucji (cyfrowe obrazowanie, upowszechnienie się pełnej klatki, aparaty bez lustra), co zmusiło producentów do aktualizacji swoich arsenatów. Ale także rozwoju oraz wprowadzania nowych funkcji i rozwiązań. Obiektywy stają się więc coraz mniejsze i dużo szybsze, bardziej wytrzymałe i jeszcze ostrzejsze! Niestety te często są też znacznie droższe, dlatego zanim podejmiecie decyzję o zakupie, dowiedzcie się jak najwięcej o optyce. W teorii i w praktyce!

Miłej lektury!

Maciej Zieliński
Redaktor Naczelny

W numerze

6 Poznaj lepiej swoje obiektywy

Zanim zaczniesz rozwijać szklarnię, poznaj specyfikę najważniejszych kategorii oraz kluczowe technologie wykorzystywane przy konstruowaniu nowoczesnych modeli obiektywów.

22 Magia jesieni

Uchwycić esencję tej najbardziej fotogenicznej pory roku, budując kompozycje oparte o detal i kolor.

34 Nastrojowe krajobrazy

Nawet niepogodę możesz wykorzystać na swoją korzyść. Wybierz odpowiedni temat i ustawienia aparatu aby stworzyć harmonijny pejzaż.

46 Stwórz artystyczny morski pejzaż

Zobacz, jak wykorzystać naturalne światło, faktury i kolory, by stworzyć niesamowite nadmorskie krajobrazy. Pomożemy też z planowaniem pleneru i edycją zdjęć!

58 Warsztat fotografa w podróży

Naucz się planować, komponować oraz edytować pomysły i wciągające zdjęcia podczas podróży.

70 The Ring

25 kilometrów, 170 zakrętów, niemal 100 lat historii – Nürburgring to najdłuższa pętla na świecie i nieoficjalna arena, na której testuje się najszybsze samochody. Dla Michała Lei najciekawsza jest jednak społeczność, która wytworzyła się wokół tego miejsca.

6 Poznaj lepiej swoje obiektywy

© Marcin Dobas

82 Niesamowity świat dzikich zwierząt

Niezwykłe zwierzęta, z którymi dzielimy życie na Ziemi, dają fotografom wiele możliwości wykonywania oryginalnych zdjęć. W tym artykule zawodowi łowcy kadrów dzielą się z Wami swoim doświadczeniem, spostrzeżeniami i wskazówkami.

96 Makro w terenie

Odkryj fascynujący świat w skali makro i naucz się robić niezwykle zdjęcia jego najmniejszych mieszkańców.

110 Makro pod światło

Oto szybki poradnik, jak krok po kroku, tworzyć efektowne zdjęcia podświetlanych robaków i motyli.

116 25 sposobów na lepsze zdjęcia portretowe

Od oświetlenia po pracę z modelami – rozwiń swoje umiejętności interpersonalne i fotograficzne, korzystając ze wskazówek pięciu zawodowych portrecistów.

128 W pełnym słońcu

Zobacz, jak robić profesjonalne portrety w ostrym świetle przy użyciu minimalnej ilości sprzętu.

136 Portret w plenerze

Jak sprawić, by złożone oświetlenie, kolory i tło wyglądały efektownie? Co pozwoli Ci tworzyć spektakularne portrety środowiskowe w dowolnej lokalizacji?

22 Magia jesieni

© Peter Cairns

© Bella Kotak

58

Warsztat fotografa
w podróży

© Francesco Riccardo

34

Nastrojowe krajobrazy

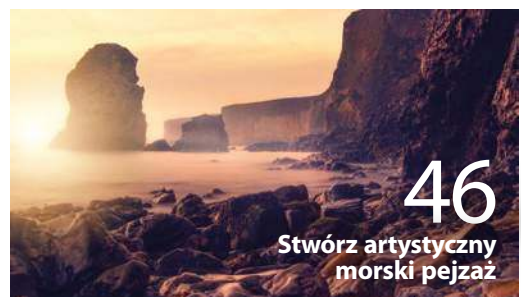
© Lauren Scott

70

The Ring

© Michal Leja

46

Stwórz artystyczny
morski pejzaz

© Peter Fenech

136

Portret
w plenerze

© Alexander Stemplewski

Poznaj lepiej swoje **OBIEKTYWY**

Zanim zaczniesz rozwijać szklarnię, poznaj specyfikę najważniejszych kategorii oraz kluczowe technologie wykorzystywane przy konstruowaniu nowoczesnych modeli obiektywów.

Nikt nie ma chyba wątpliwości, że to obiektywy stanowią podstawę każdego systemu fotograficznego. Patrząc na historię fotografii – poza kilkoma godnymi uwagi wyjątkami – częściej legendą stawał się wyjątkowy model obiektywu niż określony korpus aparatu. Ich żywotność jest też o wiele dłuższa a wartość rynkowa nie spada przez naprawdę długie lata. To również obiektywy w największym stopniu wpływają na wygląd naszych zdjęć. Powiedzmy sobie szczerze - jakość obrazu generowana przez nowoczesne matryce aparatów, nawet tych amatorskich, jest już znakomita. Ale określona ogniskowa (bardzo długa, pozwalająca wypełnić tematem kadr, lub szeroka, która zamknie w kompozycji znacznie większy obszar sceny), lub duża jasność, która efektownie rozmyje tło

w portrecie, mogą już wynieść nasze ujęcia na zupełnie nowy, profesjonalny poziom.

Obiektywy to też wyjątkowo skomplikowane instrumenty optyczne (dlatego też bywają droższe od samego aparatu), a zrozumienie zasad ich działania wymaga sporej wiedzy. Wyboru nie ułatwia ogromna oferta modeli różnych producentów, która z każdym rokiem jeszcze się powiększa.

Inżynierowie nieustannie szukają sposobów by ograniczyć widoczność typowych wad optycznych, wprowadzają też nowe funkcje i rozwiązania, dzięki którym obiektywy mogą być mniejsze, lżejsze i bardziej wygodne.

W tym przewodniku przychodzimy więc z pomocą opisując szczegółowo typowe rozwiązania techniczne i specyfikę kluczowych typów obiektywów. Wskazujemy cechy, na które warto zwrócić uwagę wybierając swój nowy, wymarzony obiektyw!

Poznaj swój sprzęt

Nowoczesne obiektywy to konstrukcje niezwykle zaawansowane technologicznie. Zrozumienie, jak działają wszystkie mechanizmy i funkcje, jest kluczowe dla podejmowania świadomych decyzji.

HUF

SONY

α

Szerokie kąty

To najlepszy wybór do zdjęć krajobrazów, wnętrz i architektury

To prawdopodobnie kategoria obiektywów, która w ciągu ostatnich kilku dekad rozwijała się najbardziej. Pojawienie się aparatów cyfrowych wymusiło przesunięcie jeszcze granic możliwości technologii. Pierwsze powszechnie dostępne korpusy cyfrowe miały matryce mniejsze niż klatka filmu, co oznaczało, że istniejące konstrukcje nie zapewniały odpowiednio szerokiego pola widzenia. Konieczne było więc zaprojektowanie całej kategorii optyki praktycznie od podstaw. Modeli, które kompensowałyby współczynnik pozornego wydłużenia ogniskowej, jakim charakteryzują się sensory formatu APS-C. Gdy z kolei powszechne stały się cyfrowe „pełne klatki” również one potrzebowały aktualnych technologicznie modeli o szerokim polu widzenia. Kolejną małą rewolucją było pojawienie się aparatów bezlusterkowych. Mniejsza odległość tylnej soczewki od sensora, mnogość korpusów i typów mocowań były następnym katalizatorem rozwoju.

W efekcie oferta optyki szerokokątnej jest dziś bardzo szeroka. Od reporterskich zoomów rozpoczynających się od ogniskowej 16 mm, przez bardzo jasne stałki wykorzystywane do astrofotografii (od 14), po modele ultraszerokokątne stosowane głównie przez pejzażystów (od 12 mm).

Te specyficzne konstrukcje nadal stanowią oczywiście duże wyzwanie dla konstruktorów. Utrzymanie w ryzach dystorsji (zaburzenie geometrii w kształcie beczki lub poduszki), aberracji chromatycznej (przebarwienia na kontrastowych krawędziach) i winietowania (zaciemnienie rogów) to tylko najbardziej powszechne, które dotyczą w zasadzie wszystkich obiektywów. W przypadku szerokiej optyki najtrudniejsze wydaje się zapewnienie ostrości w całym obszarze kadru, oraz panowanie nad odbłaskami. Ważne są też kwestie konstrukcyjne. Sprawdź czy obiektyw jest uszczelniony, orazczy umożliwi nakręcanie filtrów optycznych (wypukła przednia soczewka często to utrudnia).

Cechy obiektywów szerokokątnych

OSŁONA

Wiele obiektywów ultraszerokokątnych ma zintegrowaną z tubusem osłonę przeciwsloneczną co może utrudniać stosowanie filtrów

SOLIDNA KONSTRUKCJA

To kategoria obiektywów, która często pracuje w trudnych warunkach. Upewnij się, że została zabezpieczona przed kurzem i wilgocią.

DODATKOWE FUNKCJE

Najnowsze modele często oferują przydatne funkcje, jak dodatkowy pierścień lub przycisk funkcyjny, płynny/stopniowy wybór przysłony (wygodne w filmie) lub, jak ten Nikkor Z, pomocniczy wyświetlacz parametrów.

KIESZEŃ NA FILTR

Wypukła przednia soczewka może uniemożliwiać stosowanie filtrów. Niektóre modele oferują zamiast tego kieszonek na filtr umieszczony za tylną soczewką.

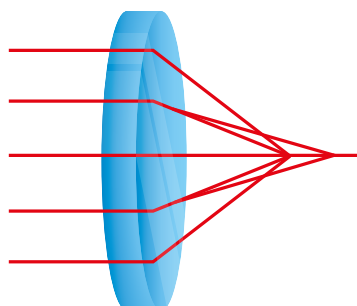

Soczewki asferyczne

Czym są elementy asferyczne i dlaczego ich obecność w układzie optycznym jest tak istotna?

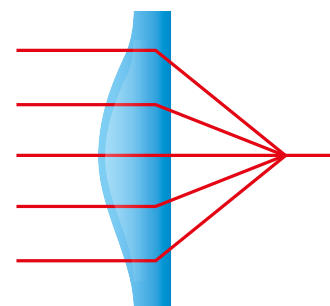
Konwencjonalnym sposobem wytwarzania soczewek optycznych jest szlifowanie kawałka szkła, aby nadać mu wypukły lub wklęsły kształt, czyniący z niego jakby część kuli. Stwarza to jednak problemy z jakością rejestrowanego obrazu, ponieważ nie wszystkie promienie światła zostają wówczas odpowiednio mocno skupione. Soczewki asferyczne, jak sama nazwa wskazuje, mają krawędź, która ma kształt przeciwny do sferycznej środkowej części elementu optycznego. Są one bardziej skomplikowane i droższe w produkcji, ale pozwalają uzyskać obrazy o większej szczegółowości przy krawędzi zdjęcia i mniej widocznych aberracjach. Szukaj więc obiektywów mających w swojej specyfikacji technicznej oznaczenie „Asph” lub podobne.

NORMALNA SOCZEWKA

Aberracja optyczna soczewki sferycznej

SOCZEWKA ASFERYCZNA

Doskonała zbieżność promieni światła uzyskana dzięki wykorzystaniu elementu asferycznego

© Peter Cairns

© Daniel AP

Powyżej

Naprawdę szeroki kąt widzenia

Aparaty z matrycą formatu APS-C charakteryzują się współczynnikiem pozornego wydłużenia ogniskowej o wartości 1,5x lub 1,6x, podczas gdy korpusy należące do systemu Mikro Cztery Trzecie – 2x.

Z lewej

Z bliska

Ultraszerokokątne obiektywy mają naprawdę małą odległość roboczą co umożliwiają ciasne wypełnianie kadrów elementami pierwszego planu.

Tylne gniazdo na filtr

Pomyśl o tym, jakich chcesz używać filtrów

Obiektywy ultraszerokokątne często mają specjalne gniazdo na filtr umieszczone w pobliżu tylnej soczewki ze względu na duży rozmiar i wypukły kształt tej przedniej. Korzystanie z takich filtrów wymaga wcześniejszego zaplanowania swoich działań ze względu na dodatkowy czas potrzebny na mocowanie i przetestowanie różnych typów filtrów i ich mocy. Staraj się z wyprzedzeniem przewidzieć, jaki filtr będzie Ci potrzebny, aby móc zainstalować go w środowisku wolnym od kurzu i zapobiec konieczności wielokrotnej jego wymiany w terenie.

Sprawdź kompatybilność

Mnogość mocowań obiektywów może wywołać konfuzję

Obiektywy do aparatów z matrycą formatu APS-C i osobne modele dedykowane do korpusów pełnoklatkowych nie są żadną nowością, ale wprowadzenie nowych mocowań oraz szkieł ultraszerokokątnych i superzoomów mocno wszystko skomplikowało.

Kiedyś można było zidentyfikować kompatybilność szkła na podstawie ogniskowej (nigdy nie było 10-krotnych zoomów pełnoklatkowych), ale obiektywy takie jak najnowsze modele 24–240 mm przeznaczone do bezlusterkowców to zmieniły. Dlatego obecnie należy zawsze bardzo dokładnie sprawdzić specyfikację techniczną obiektywu, aby upewnić się, że rzutowane pole obrazowe jest wystarczająco duże dla matrycy aparatu, do jakiego dane szkło ma zostać podpięte. Wszystkie obiektywy Canona z systemu RF są kompatybilne z korpusami pełnoklatkowymi, ale istnieją też szkła Nikonu typu DX należące do systemu Nikkor Z. Z kolei niepełnoklatkowe obiektywy Sony mają w nazwie prefiks „E”.

© Peter Cairns

Standardowe zoomy

Świetne w reportażu,
niezastąpione w podróży

Nawet najbardziej zagorzali zwolennicy stałek, muszą przyznać, że dobry standardowy zoom o stałej jasności, to najbardziej uniwersalne szkło, które zaspokaja dziś potrzeby bardzo wielu grup również zawodowych fotografów. Od reportażu, przez krajozaby i fotografię podróżniczą, po modę, portret, a nawet dziką przyrodę – zakres ogniskowych rozpoczynający się prawdziwym szerokim kątem 24 mm i sięgający średniego tele na poziomie 70 mm (dla pełnej klatki), pozwala obsłużyć całe szerokie spektrum tematów.

Co bardzo ważne, współczesne konstrukcje niewiele mają już też wspólnego z modelami, które przez wiele lat były symbolem kompromisu - oczywistej uniwersalności, okupionej jednak przeciętną jakością optyczną. Najnowsze modele pod względem ostrości i korekcji typowych wad optycznych (jak dystorsja, aberracja czy praca pod słońcem) często nie ustępują już modelom stałogniskowym (lub różnica jest praktycznie niewidoczna). A do tego stają się coraz mniejsze, szybsze i bardziej ergonomiczne. Standardem stają się już też uszczelnienia i szybki i bezdźwięczny silnik AF, który będzie miał znaczenie również podczas filmowania.

Na coraz bardziej konkurencyjnym rynku pojawiają się dziś też konstrukcje unikalne, o niestandardowym zakresie, dużej jasności, czy też wyposażone w różnego rodzaju funkcje dodatkowe, które pozwalają na jeszcze lepsze dopasowanie obiektywu do potrzeb fotografa. Dobrym przykładem może tu być zaprezentowany niedawno Samyang AF 24-70 mm f/2,8, który może stanowić ciekawą alternatywę dla dużo droższych modeli systemowych (patrz obok).

Cechy dobrego standard-zooma

ELEMENTY SPECJALNE

Ten model ma ich aż dziewięć (3 soczewki asferyczne, 3 soczewki ED, 3 soczewki HR) a także powłoki antyrefleksyjne UMC. Gwarantuje to świetną korekcję wad i dobrą pracę pod światło.

USZCZELNIONA KONSTRUKCJA

Ponieważ większość zoomów wysuwa się podczas zoomowania jak pompka, istnieje ryzyko zasysania kurzu i paprochów do wnętrza konstrukcji. Ważne więc by była ona uszczelniona

WYGODNE PIERŚCIE NIE

Dobrze gdy są gumowe, ważne, by były precyzyjne i stawiały odpowiedni opór. Różne fakty ułatwiają szybkie, dotykowe rozpoznanie właściwego pierścienia gdy oko mamy przy wizjerze.

PRZEŁĄCZNIK CUSTOM

Zmieniając jego pozycję, możemy przełączyć obiektyw w tryb ręcznego ustawiania ostrości, lub przypisać pierścieniowi wybraną funkcję np. płynne sterowanie przysłoną.

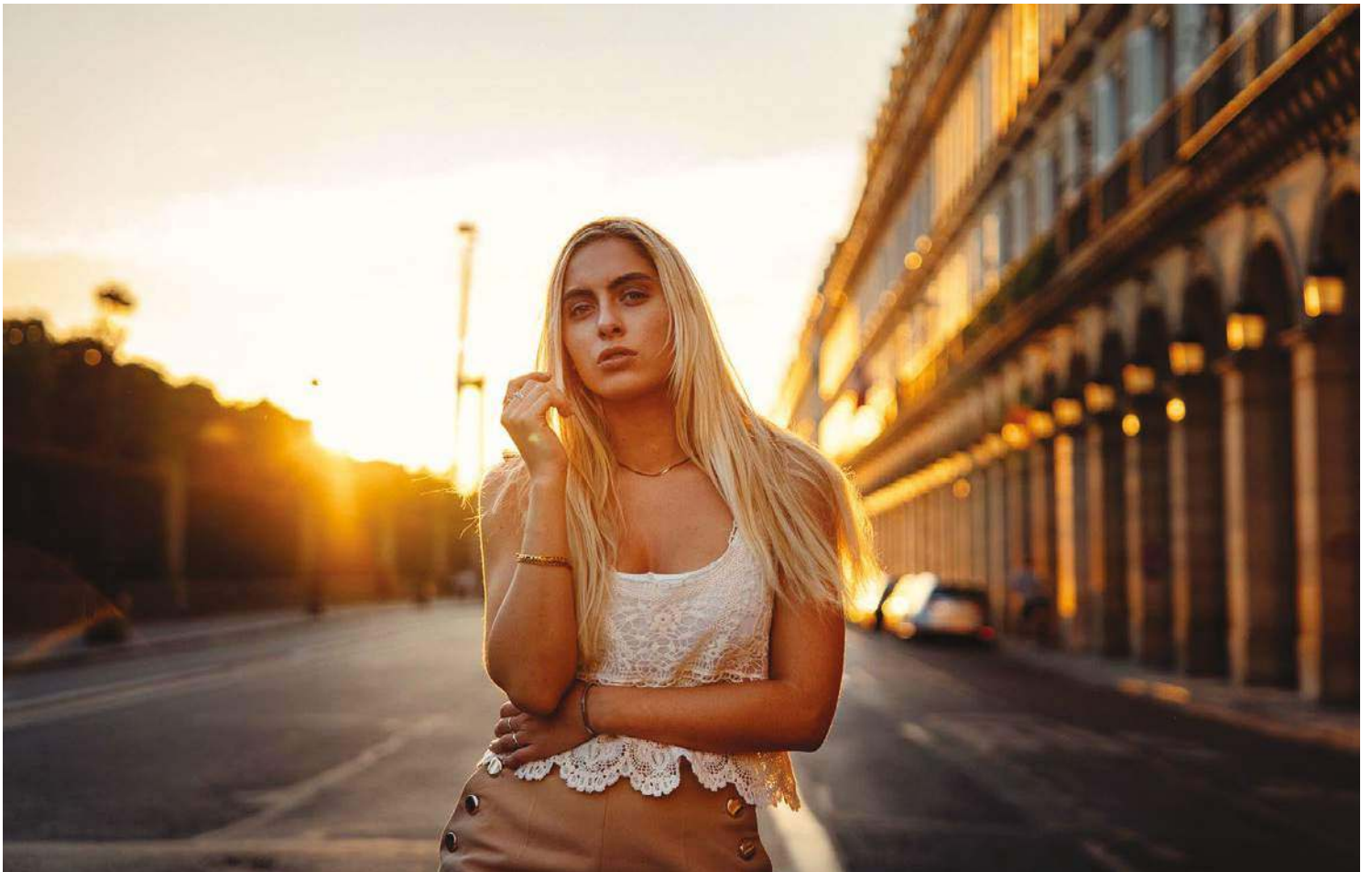

Co to jest układ parafokalny?

To pojęcie ze świata filmu i ważna cecha obiektywu do produkcji wideo

Ustawianie, a zwłaszcza utrzymywanie ostrości na danym obiekcie, podczas filmowania ma nieporównywalnie większe znaczenie niż podczas fotografowania. Ostrość lubi bowiem uciekać, zwłaszcza podczas przybliżania i oddalania za pomocą pierścienia obiektywu. Mówiąc najprościej, parafokalny układ soczewek zapewnia utrzymanie płaszczyzny ostrości podczas zmiany ogniskowej. Oznacza to, że obiekt, na którym skoncentrowałeś uwagę, pozostanie ostry i wyraźny również podczas zoomowania. Pozwala to nie tylko na pewniejsze prowadzenie narracji, ale również wplatanie wielu ciekawych efektów opartych na płynnej zmianie perspektywy.

Z lewej, na dole

Szeroki kąt widzenia

Najkrótsza, szerokokątna ogniskowa z przedziału 24-28 mm w zupełności wystarczy by stworzyć dynamiczne ale nadal nieprzerysowane ujęcia czy to motoryzacyjne czy architektury.

U góry

Z bliska

Duży maksymalny otwór względny f/2,8 sprawia, że standardowy zoom świetnie sprawdza się również jako obiektyw portretowy. Szeroki zakres ogniskowych daje kontrolę na perspektywą.

Standard niestandardowy

Sam zdecyduj, jaki zakres jest najlepszy

Mówiąc o standardowym zoomie zazwyczaj myślimy o zakresie 24-70 mm, ale na rynku nie brakuje jego wariacji. Popularne są zarówno nieco dłuższe, ale też ciemniejsze (na ogół f/4) modele 24-105, jak również nieco przesunięte, ale znacznie bardziej kompaktowe i lżejsze modele o zakresie 28-75 mm f/2,8. Najciekawszą nowością wydaje się jednak Tamron 35-150 mm, który nie tylko znacząco zwiększa zakres, ale oferuje przy tym bardzo dużą jasność f/2-2,8. W efekcie otrzymujemy idealny obiektyw podręczny, który zastąpi nam kilka jasnych stałek (35 i 50 mm f/2), oraz portretówkę i krótkie tele (85, 105 i 150 mm f/2,8).

Jasne stałki

Wybierz obiektyw, który pozwala odwzorować tło równie atrakcyjnie jak sam główny obiekt

Termin „obiektyw standardowy” stał się w ostatnich latach popularny i niejasny, głównie z powodu niewłaściwego stosowania go przez marketingowców i blogerów. Z technicznego punktu widzenia optyka standardowa to taka, która oferuje takie samo „standardowe” pole widzenia jak nasze oczy. W przypadku szkielec pełnoklatkowych byłyby więc to modele o ogniskowej wynoszącej między 35 a 50 mm. Termin „standardowy” jest jednak czasami mylnie stosowany zamiennie z tzw. obiektywem kitowym, czyli zwykle sprzedawanym w komplecie z aparatem. To nieporozumienie ma swoje uzasadnienie bo, nie każdy pamięta, że w czasach analogowych, kitowym obiektywem była zazwyczaj właśnie standardowa 50-tka.

Zakres podstawowych zoomów obejmuje oczywiście także standardowe ogniskowe, ale powodów, by wybierać modele stałogniskowe - zarówno te klasyczne jak 35 czy 50 mm, ale również nieco dłuższe, jak 85 mm, jest co najmniej kilka. Najważniejsza z nich to oczywiście

większa jasność (w przystępnych cenowo modelach zazwyczaj $f/1,8$), która ułatwia wykonywanie lepszej jakości, nieporuszonych zdjęć również w słabszym świetle. Wielu, fotografów, wybiera je jednak i uwielbia za plastyczny i bajkowy sposób oddawania na zdjęciu obszarów nieostrych oraz punktów świetlnych (tzw. bokeh, patrz ramka na sąsiedniej stronie). Im większy otwór względny obiektywu, tym rozmycie silniejsze, ale warto zwracać uwagę również na jego charakter. A tu kluczowe znaczenie ma często kształt przysłony. Im więcej blaszek się na nią składa, tym bardziej kołowy ma charakter, a to przekłada się na miłszy dla oka efekt. W końcu, obiektywy stałogniskowe to zazwyczaj obietnica lepszej ostrości i korekcji typowych wad optycznych. Inżynierowie muszą przecież ujarzmić je dla jednej tylko ogniskowej, a nie dla wielu jak w obiektywach typu zoom. Ale i z tym bywa bardzo różnie, bo bardzo jasne obiektywy, stawiają przez projektantami zupełnie nowe wyzwania.

Jasność obiektywu

Jaka jest rzeczywista przewaga obiektywu o przysłonie $f/1,4$ nad modelem o jasności $f/2$?

Główna cecha, decydująca o klasie ale też wielkości i wadze obiektywu stałogniskowego, to zazwyczaj oferowany maksymalny otwór względny. Im jest on większy, tym obiektyw oczywiście droższy. Różnica w cenie między obiektywem o jasności $f/2$ a $f/1,4$ potrafi być więc naprawdę bardzo duża. Czy zatem jeden stopień przysłony rzeczywiście ma aż tak duże znaczenie? Otóż często ma. Zwłaszcza gdy fotografujemy w słabym oświetleniu. Przy otworze względnym o wielkości $f/1,4$ jaśniejszy obiektyw wpuszcza dwukrotnie więcej światła niż model o jasności $f/2$. Na przykład jeśli mógłbyś zrobić zdjęcie z czasem ekspozycji $1/125$ s przy przysłonie $f/2$, to obiektyw $f/1,4$ pozwoli Ci ustawić taki sam czas naświetlania przy o jedną działkę niższej czułości (np. 3200 zamiast 6400), a to wyraźnie przełoży się na jakość zdjęcia. Zakup jasnej optyki wydaje się dobrą inwestycją, jeśli myślisz o tym, by w przyszłości zarabiać na swoich zdjęciach.

Bokeh bez tajemnic

Przed zakupem jasnego szkła oceń wygląd renderowanego przez nie tła

Jest to jedna z mocno podkreślanych cech każdego jasnego obiektywu, ale trudno jest jednoznacznie stwierdzić, jak duże jest jej rzeczywiste znaczenie. Na wygląd nieostrych obszarów zdjęcia wpływa liczba listków przysłony a także ich kształt. Mechanizm przysłony wykorzystujący dziewięć listków pozwala uzyskać zauważalnie bardziej zaokrąglony otwór, co przekłada się na bardziej kremowy bokeh niż w przypadku wykorzystywania sześciu lub siedmiu blaszek – jest to szczególnie widoczne na zdjęciach portretowych. W zależności od modelu obiektywu różnią się skutecznością także optyczne korekcje aberracji efektu bokeh. Przyjrzyjmy się zatem niektórym kluczowym cechom tego efektu, na które warto zwrócić uwagę.

ZNIEKSZTAŁCENIE W KSZTAŁCIE KOCICH OCZU

Poza miękkością nieostrych plam światła niektóre obiektywy nadają im kształt coraz bardziej eliptyczny wraz z pojawianiem się ich coraz bliżej krawędzi kadru. Dzieje się tak, ponieważ podczas fotografowania z zastosowaniem dużych otworów względnych obiektywu światło wpada do niego pod różnym kątem. Im bardziej doskonała optyka, tym mniej widoczny jest ten efekt.

KSZTAŁT REFLEKSÓW ŚWIATŁA

Mechanizm przysłony złożony z siedmiu listków sprawia, że widoczne w tle jasne plamy światła są wyraźnie bardziej wielokątne i mają prostsze linie krawędzi kształtowane przez same listki. Dlatego w przypadku zakupu obiektywu portretowego zaleca się wybór modelu z dziewięciolistkową przysłoną, ponieważ tworzony przez takie szkło efekt bokeh jest miłszy dla oka.

BOKEH PRZYPOMINAJĄCY KRĄŻKI CEBULI

Matryce o wysokiej rozdzielczości wymagają korzystania z obiektywów o doskonałej jakości konstrukcji optycznej. Niedoskonałości w gładkości soczewek są odwzorowywane jako bokeh z koncentrycznie rozmieszczonymi okręgami, co może być efektem rozpraszającym uwagę. Najnowsze profesjonalne obiektywy są zdecydowanie mniej podatne na to zjawisko.

Najważniejsze cechy jasnej stałki

Czym wyróżnia się profesjonalne szkło

MECHANIZM WEWNĘTRZNEGO OGNISKOWANIA

Przy fotografowaniu z niewielkiej odległości ważne jest, aby przednia soczewka obiektywu nie poruszała się podczas ustawiania ostrości.

RĘCZNE DOOSTRZANIE W TRYBIE AF

Możliwość kontrolowania ostrości również w trybie autofokusa pozwala na wykonywanie niewielkich korekt, gdy AF bywa niecelny.

SZYBKI SILNIK AF

Jasne obiektywy to zazwyczaj skomplikowane układy optyczne zbudowane z wielu ciężkich soczewek. Sprawdź, czy obiektyw zapewnia dobry silnik, który będzie w stanie szybko je przesuwac.

Przydatne udogodnienia

Zaawansowane modele oferują często funkcje ułatwiające pracę

Ciekawe rozwiązania oferuje Samyang, który wypuścił właśnie całą serię jasnych i przystępnych cenowo stałek. Na tubusie znajdziemy przycisk blokady ostrości (1) oraz przełącznik trybu pracy Custom (2). Pierwszy przydaje się, gdy chcemy zapamiętać odległość ostrzenia, np. w trudnych warunkach, lub gdy w otoczeniu jest wiele elementów, na które automatyczna ostrość może łatwo uciec. Z kolei Tryby Custom M1 i M2 określają funkcję pierścienia ostrości. Możemy przełączyć się na ostrzenie manualne, lub płynnie sterować za jego pomocą wartością przysłony. Funkcję ustalamy za pomocą aplikacji Samyang po podłączeniu obiektywu do komputera przez złącze USB.

Teleobiektywy

Bardzo długie zoomy i stałki typu supertele to najbardziej zaawansowane, i często najdroższe, konstrukcje na rynku

Długie teleobiektywy są synonimem fotografii profesjonalnej. Modele o ogniskowej 500 mm i 600 mm, jakie można zobaczyć na największych imprezach sportowych, oraz w rękach zawodowych fotografów przyrody, to modele będące szczytowym osiągnięciem precyzyjnej inżynierii optycznej i prawdziwy popis możliwości producenta. Kryją w sobie mnóstwo funkcji a dokładne zrozumienie ich działania może być sporym wyzwaniem. Ogólnie rzecz biorąc, taka optyka jest używana przy dokumentowaniu wydarzeń i sytuacji wymagających szybkiego fotografowania, takich jak zawody sportowe lub trudne do przewidzenia zachowania dzikich zwierząt. Dlatego większość rozwiązań konstrukcyjnych ma na celu przyspieszenie pracy fotografa, aby regulacja ostrości i dobór parametrów ekspozycji były intuicyjne i odbywały się bez zbędnej zwłoki.

Kluczowe cechy, jakimi charakteryzuje się taka optyka, to przede wszystkim mechanizm wewnętrzznego ogniskowania. W przeciwieństwie do wielu tanich zoomów, ustawianie ostrości w profesjonalnych teleobiektywach odbywa

się całkowicie wewnątrz tubusu. Oznacza to, że przednia soczewka i pierścień regulacji ostrości nie obracają się podczas pracy autofokusa.

Po drugie, ogromne znaczenie ma kompatybilność z telekonwerterami, ponieważ pozwala to zwiększyć wszechstronność każdego teleobiektywu. Nie wszystkie modele dają możliwość korzystania z takich „przedłużaczy”, więc przed zakupem dokładnie zapoznaj się ze specyfikacją techniczną.

Bardzo ważną funkcją teleobiektywów z najwyższej półki jest również możliwość ręcznego doostrzania w trybie autofokusa. Jeśli zamierzasz fotografować sceny złożone z mnóstwa drobnych elementów lub dynamiczne gry zespołowe, musisz mieć możliwość ręcznego dostosowania miejsca zogniskowania obiektywu.

Prawdziwym wyzwaniem dla inżynierów jest jednocześnie uczynienie takiej optyki możliwie lekką i kompaktową. Tu konkurencji nie ma OM System (dawniej Olympus) i optyka M.Zuiko, która dzięki mniejszym fizycznie matrycom 4/3 może być nieporównanie mniejsza, oferując jednocześnie naprawdę duży zasięg (patrz str. xx).

Wbudowany extender

Czyli jeszcze większy zasięg obiektywu w zasięgu kciuka

W superzoomach najwyższej klasy można spotkać funkcję wbudowanego telekonwertera, który pozwala dodatkowo wydłużyć ogniskową bez konieczności montowania dodatkowych akcesoriów między obiektywem a korpusem aparatu. To po prostu ukryta w tubusie dodatkowa grupa soczewek, która za pomocą manualnej dźwigni może zostać wstawiona w tor optyczny obiektywu. Extender o wartości 1,25x w modelu M.Zuiko 150-400/4,5 PRO pozwala szybko zwiększyć zasięg do 500 mm, co po przeliczeniu dla pełnej klatki daje nam rzeczywisty zasięg 1000 mm. Wbudowany telekonwerter nie zamyka też drogi do współpracy z dodatkowymi akcesoriami tego typu.

Anatomia teleobiektywu

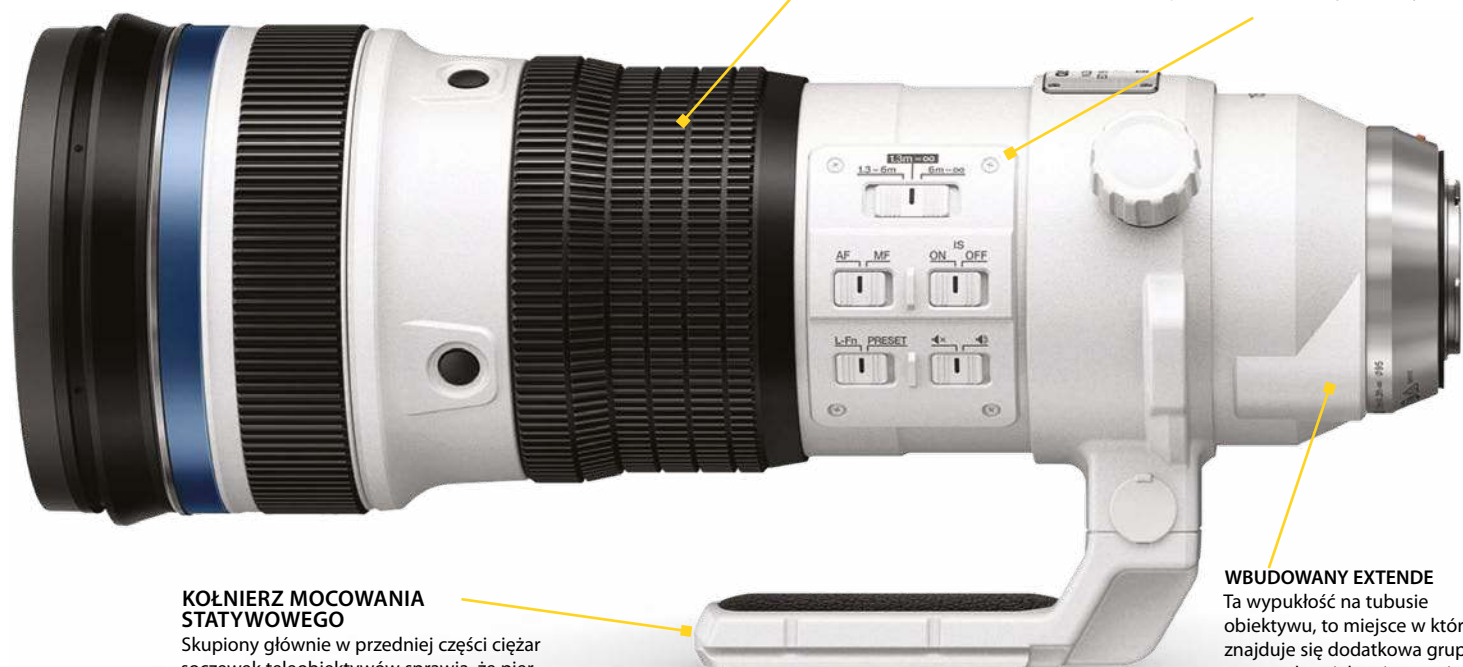
Na przykładzie topowego superzooma M.Zuiko ED 150-400/4.5 TC1.25x IS PRO

PIERŚCIENIE

Ważne by pracowały płynnie i precyzyjnie. Zwłaszcza szeroki pierścień ogniskowej, który powinien pozwalać na pokonanie całego zakresu ogniskowych jednym ruchem nadgarstka. Niektóre obiektywy mają dodatkowy pierścień funkcyjny do sterowania wybraną funkcją (np. czasem lub wartością przysłony).

PANEL STEROWANIA

Pod lewym kciukiem znajdziemy na ogół wyspę, na której zgrupowane zostały przełączniki odpowiadające za zakres ostrości, tryb pracy stabilizacji i wszelkie funkcje dodatkowe danego obiektywu.

KOŁNIERZ MOCOWANIA STATYWOWEGO

Skupiony głównie w przedniej części ciężar soczewek teleobiektywów sprawia, że pierścien umożliwiający zamocowanie na trójnogu obiektywu zamiast korpusu aparatu pozwala zachować większą stabilność całego zestawu.

WBUDOWANY EXTENDER

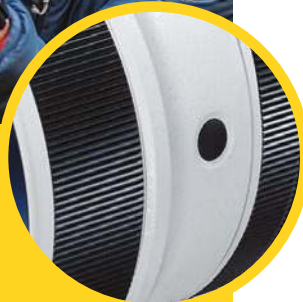
Ta wypukłość na tubusie obiektywu, to miejsce w którym znajduje się dodatkowa grupa soczewek zwiększająca zasięg (patrz ramka powyżej)

© Marcin Dobas

© Marcin Dobas

Blokada ostrości

Użyj przycisku blokady AF, aby zapamiętać dystans ostrzenia

Dziki zwierzęta bywają niezwykle nieprzewidywalnym tematem. Nawet jeśli prawidłowo zogniskujesz obiektyw, to jakiś inny obiekt, który pojawi się nagle między Tobą a tematem (np. pień drzewa lub inny członek stada), może spowodować, że autofocus „przeskoczy” i wybierze inny punkt zogniskowania obiektywu, szczególnie w trybie ciągłego ostrzenia (serwo). Aby temu zapobiec, naciśnij przycisk blokady autofokusa, co spowoduje wstrzymanie ustawiania ostrości przez obiektyw i zmniejszy liczbę wykonywanych nieudanych zdjęć. Większość długich obiektywów ma przynajmniej jeden taki przycisk umieszczony w wygodnym miejscu na tubusie. Modele profesjonalne mają ich więcej, by wygodnie pracować w każdej orientacji.

Optyka Macro

Odkryj niezwykły świat widziany w skali 1:1, dzięki optyce zaprojektowanej do tworzenia spektakularnych zbliżeń

Obiektywy makro zalicza się do optyki specjalistycznej, bo choć ich zastosowanie może być bardzo różne, projektowane są przede wszystkim w jednym celu, a mianowicie uzyskiwania spektakularnych zbliżeń o ponadprzeciętnej szczegółowości. Charakteryzują się specyficzną konstrukcją optyczną, dzięki której możliwe jest odwzorowanie fotografowanego obiektu w skali 1:1. Co to oznacza w przypadku fotografii? Mówiąc najprościej, fotografowany obiekt o wielkości 1 cm będzie zajmował taką samą powierzchnię na matrycy aparatu. W efekcie możliwe okaże się spektakularne wypełnienie kadru naszym tematem a nawet tworzenie abstrakcyjnych ujęć prezentujących niesamowite struktury i faktury tworzone przez Matkę Naturę. Oczywiście na rynku znajdziecie wiele obiektywów, które mają w nazwie symbol Macro. Często są to długie zoomy, które mają co prawda mniejszą minimalną odległość ogniskowania (pozwalają zbliżyć się przednią soczewką do tematu) ale oferowana skala odwzorowania to zazwyczaj maksymalnie 1:2. I o ile takie powiększenie jest wystarczające

w przypadku fotografowania większych obiektów, takich jak kwiaty czy duże owady, o tyle nie pozwala uchwycić szczegółów bardzo małych tematów, przez co w kadrze pozostaje bardzo dużo pustej przestrzeni. Możemy zdjęcie wykadrować ale będzie się to wiązało z utratą rozdzielczości i często spadkiem szczegółowości ujęć. Co mylące, odległość ogniskowania nie jest wcale bezpośrednio powiązana ze skalą uzyskiwanego powiększenia – istnieją obiektywy, w których przypadku minimalna odległość ogniskowania wynosi zaledwie 1 m, a które zapewniają powiększenie 1:1, a także modele, w których stosunek ów wynosi 1:2 przy minimalnej odległości ogniskowania o wartości 30 cm. Zależy to bowiem zarówno od ogniskowej obiektywu, jak i wewnętrznej konstrukcji optycznej. Może się okazać, że pożądane powiększenie jest możliwe do uzyskania tylko przy ustawieniu ostrości na określonej odległość. Może nie być to zaznaczone w specyfikacji technicznej obiektywu, a mieć kluczowe znaczenie dla praktyczności wykonywania zdjęć w uprawianym przez Ciebie rodzaju fotografii.

Doświetl temat

Użyj lampy do zdjęć macro

Fotografując nisko w zaroślach, często światła jest zbyt mało. Warto więc wyposażać się w lampę macro, która zapewnia równomierne oświetlenie tematu oraz niezależne sterowanie mocą palników, by swobodnie modelować sposób układania się światła. Olympus STF-8 to jeden z najlepszych tego typu fleszy na rynku.

Poniżej

Płochliwe tematy

W przypadku fotografowania owadów przydają się obiektywy o dłuższej ogniskowej by fotografować dyskretnie z dystansu. M.Zuiko 60 mm f/2,8, po przeliczeniu dla formatu 35 mm oferuje efektywny zasięg 120 mm.

Poniżej, z prawej

Silniejsze powiększenie

Tylko „prawdziwa” optyka macro pozwoli na uchwycenie bardzo małych obiektów lub ciasne kadrowanie i skupienie uwagi widza na niewielkich detalach.

Najważniejsze cechy obiektywu makro

Czym wyróżnia się profesjonalne szkło do zbliżeń

MECHANIZM WEWNĘTRZNEGO OGNISKOWANIA

Przy fotografowaniu z niewielkiej odległości ważne jest, aby przednia soczewka obiektywu nie poruszała się podczas ustawiania ostrości.

RĘCZNE DOOSTRZANIE W TRYBIE AF

Możliwość ręcznego korygowania ustawienia ostrości w trybie autofokusa to funkcja pozwalająca na wykonywanie niewielkich korekt zogniskowania obiektywu w ograniczonej przestrzeni.

OGRANICZNIK ODLEGŁOŚCI

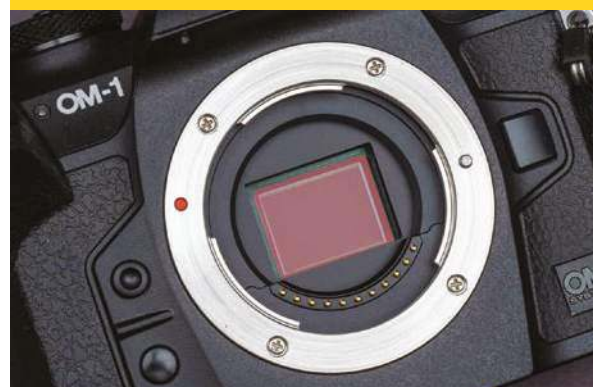
To przydatna funkcja zawężająca zakres ruchu mechanizmu ogniskowania, co pozwala znacznie przyspieszyć ustawianie ostrości w sytuacjach wymagających natychmiastowej reakcji ze strony fotografa.

Dlaczego Micro 4/3?

Mniejszy fizycznie sensor w fotografii macro okazuje się ogromnym atutem

Największym wrogiem fotografii zblizeniowej jest mała głębia ostrości. Tak pożądana w przypadku innych dziedzin, jak portret czy dzika przyroda, tutaj okazuje się poważnym problemem. Fotografia macro stwarza bowiem idealne warunki, by głębia była ekstremalnie płytka, łącząc duży sensor, stosunkowo długą ogniskową, duży otwór względny przysłony i niewielką odległość od fotografowanego obiektu. Fotografując pełną klatką bardzo często będziemy zmuszeni do łączenia wielu ujęć, by na zdjęciu ostre była choćby cała głowa owada. W przypadku matryc 4/3 głębia będzie wyraźnie większa, podobnie jak szanse na wykonanie udanego zdjęcia „z ręki”.

Optyka specjalistyczna

Te obiektywy często mają bardzo wąskie zastosowanie, są za to mistrzami w swojej dziedzinie.

Te wysoce wyspecjalizowane - i zazwyczaj nie-tęte również drogie - modele, przeznaczone są do użytku przez profesjonalistów pracujących w niszowych obszarach branży. Eksperymentowanie z optyką specjalistyczną może jednak przynieść wyjątkowe rezultaty również w wielu innych dziedzinach. Obiektywy ultraszerokokątne typu „rybie oko” stosowane są najczęściej do fotografowania wnętrza budynków, obiektów sportowych, a nawet niektórych rodzajów krajobrazów, ale chętnie sięgają po nie również fotografowie ślubni i, z uwagi na efektowne przerysowania, specjaliści od zdjęć reklamowych. Z kolei projektowane z myślą o precyzyjnej fotografii architektury konstrukcje typu Tilt-Shift, z funkcją korekcy perspektywy (tzw. pokłon) umożliwiają efektowne manipulowanie płaszczyzną ostrości pozwalając na uzyskanie efektu makiety w krajobrazie, lub kreatywnego rozmycia w fotografii portretowej.

Faktem jest więc, że są to również obiektywy efektowne i od zupełnej perfekcji optycznej - ostrości od brzegu do brzegu kadru - często większe znaczenie ma kreatywny potencjał i swoboda twórcza, jakie oferują. Niemniej warto lepiej poznać specyfikę i charakterystyczne cechy tych nietuzinkowych konstrukcji. Przyjrzyjmy się im zatem bliżej...

Powyżej

Połamana oś optyczna

Obiektywy typu Tilt-Shift oznaczone są symbolem TS w nazwie, ale ich charakterystyczny wygląd sprawia, że tródnio je pomylić z jakimkolwiek innym rodzajem optyki.

Na co zwrócić uwagę przy wyborze obiektywu z korekcją perspektywy

ZAKRES RUCHU

Nie wszystkie modele zapewniają taki sam zakres regulacji pochylenia i przesunięcia osi optycznej. Standardowo wartości te zawierają się w przedziałach około +/-12 mm, jeżeli chodzi o przesunięcie, i +/- 8,5 stopnia, jeśli mowa o pochyleniu.

JAKOŚĆ NA KRAWĘDZIACH

W skrajnych zakresach pochylenia i przesunięcia jakość obrazu przy krawędziach może się pogorszyć. Zrób zdjęcia próbne za pomocą wybranego obiektywu, aby sprawdzić spójność ostrości w całym zakresie regulacji.

BLOKADA RUCHU

Obiektyw powinien mieć mechanizm blokujący, zapobiegający niepożądanym zmianom pochylenia lub przesunięcia osi optycznej. Z kolei sama regulacja powinna odbywać się płynnie i precyzyjnie.

Wybór rybiego oka

Wybierz model najlepiej dopasowany do swoich potrzeb

OBIEKTYW DIAGONALNY

Zapewnia pole widzenia o kącie 180 stopni, stąd też pochodzi nazwa tych obiektywów. Wprowadzają one mniej zniekształceń niż inne warianty tego typu optyki i gdy są używane z odpowiednim wycuciem, mogą zastępować obiektywy ultraszerokokątne.

OBIEKTYW KOŁOWY

Obiektywy rybie oko typu kołowego rzutują sferyczny obraz sceny po środku czarnej ramki. Chociaż nie są one ogólnie tak bardzo praktyczne, oferują pole widzenia o kącie 180 stopni na wszystkich osiach, co pozwala nadać zdjęciom bardzo wyjątkowy wygląd.

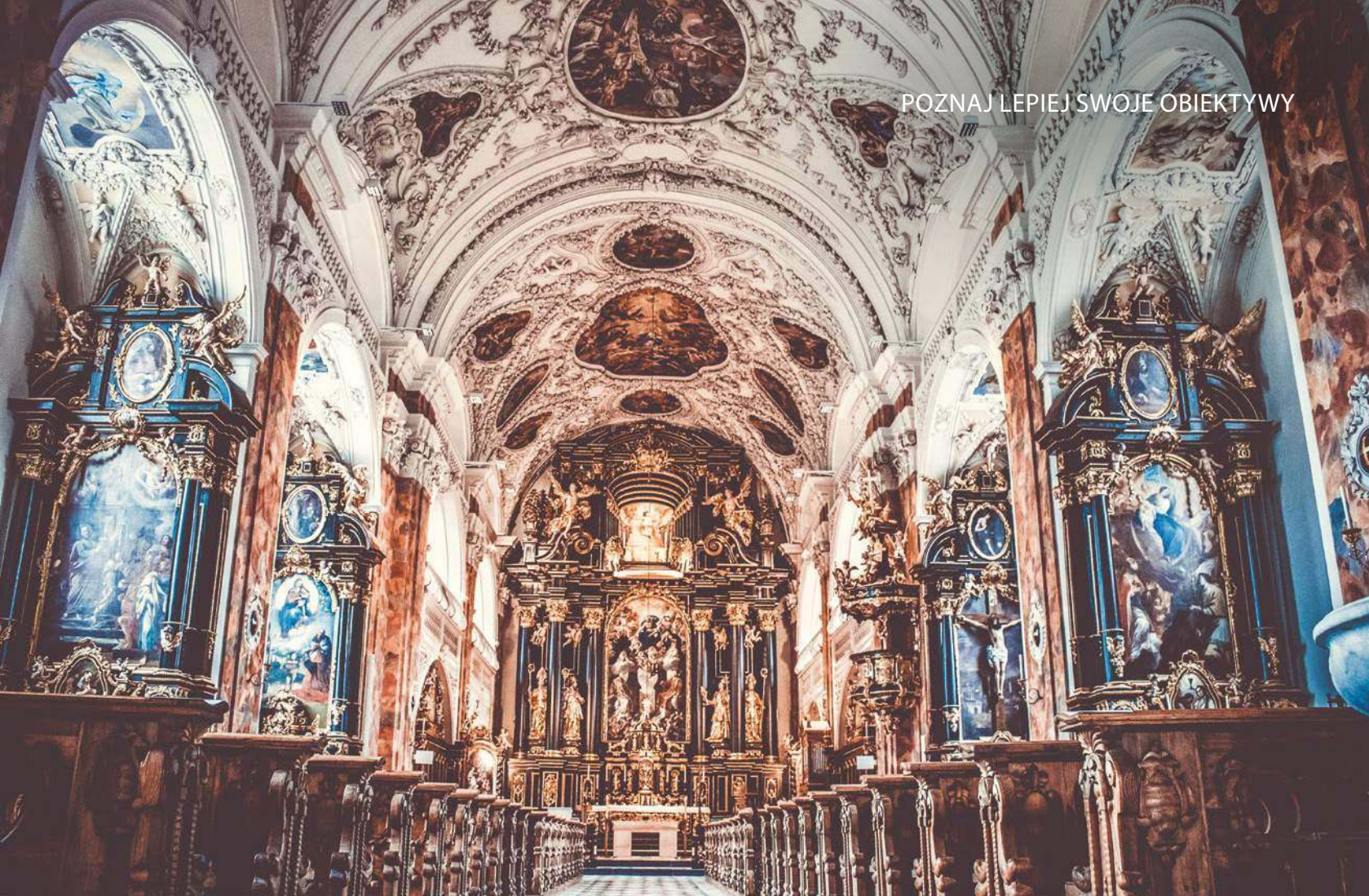
ZOOMY TYPU RYBIE OKO

Możesz wybrać też model typu dwa w jednym... W ostatnich latach pojawiły się zoomy typu rybie oko do lustrzanek cyfrowych, które rzutują obraz kołowy przy najkrótszej ogniskowej (np. 8 mm) i prostokątny przy najdłuższej (np. 15 mm).

ADAPTERY

Tańszym rozwiązaniem jest zakup konwertera, który montuje się na gwint filtra. Jednak robione za ich pomocą zdjęcia są gorszej jakości, zwłaszcza na krawędziach kadru, i nie zawsze pozwalają uzyskać takie samo pole widzenia jak „prawdziwe” rybie oko.

© Ashley Fontana

© Alexander Sparatzi / Moment za pośrednictwem Getty Images

Z lewej

Rozszerzony zakres głębi ostrości

Obiektyw z regulacją perspektywy pozwala zwiększyć głębię ostrości poprzez odpowiednie pochylenie płaszczyzny ogniskowania.

Powyżej

Ultraszeroki kąt widzenia

Przy umiejętnym użytkowaniu diagonalny obiektyw typu rybie oko pozwala uchwycić bardzo rozległą perspektywę.

OBIEKTYW
BEZ SOCZEWEK ULD

OBIEKTYW
Z SOCZEWKAMI ULD

Co to jest soczewnka ULD?

Dlaczego elementy ULD są niezbędne?

Niezależnie od tego, jak dobre może być szkło optyczne, zawsze pojawiają się błędy w skupianiu światła w jednym punkcie, co prowadzi do powstawania kolorowych obwódok, zwłaszcza wzdłuż krawędzi mocno kontrastujących ze sobą obszarów. Szkło o ultraniskiej dyspersji lub jego odmiany (oznaczane w specyfikacji technicznej jako ED, XLD, SLD itp.) jest używane do wytwarzania specjalnych soczewek, mających za zadanie kompensować aberrację chromatyczną i inne wady optyczne. Obiektywy wykorzystujące w swojej konstrukcji optycznej elementy o niskiej dyspersji zapewniają doskonałą ostrość i kontrast obrazu oraz wierność odwzorowania kolorów dzięki ulepszonemu (ograniczonym) właściwościom rozpraszania światła.

Żargon dla zielonych

Wyjaśniamy niektóre z najczęściej spotykanych terminów związanych z profesjonalnymi obiektywami

POLE WIDZENIA

Mierzony w stopniach i minutach łuku obszar sceny, którą obiektyw uchwyci przy określonej ogniskowej. Jego wartość może się różnić w zależności od wielkości matrycy.

POWŁOKA FLUOROWA

Chociaż sam fluor nie jest nakładany w czystej postaci, soczewki z takimi powłokami mają doskonałe właściwości odpychające wodę i kurz, co ułatwia ich czyszczenie.

NAPĘD AUTOFOKUSA

Chociaż silniki ultradźwiękowe są na ogół najszybsze, w niektórych nowoczesnych obiektywach można znaleźć również silniki krokowe, które działają ciszej, co jest szczególnie ważne podczas filmowania. Z kolei mikrosilniki są tańsze, ale znacznie głośniejsze i wolniejsze.

OKRĄGŁE POLE OBRAZOWANIA

To średnica obrazu rzutowanego przez obiektyw. Modele oznaczone symbolami DC, DX, DII, EF-S/M i E Sigmuy, Nikona, Tamrona, Canona i Sony współpracują z aparatami z matrycą formatu APS-C.

POWIĘKSZENIE

To skala odwzorowania obiektu rzutowanego przez obiektyw na matrycę aparatu. Chociaż obiektywy mogą mieć różną minimalną odległość ustawiania ostrości, to ich współczynnik powiększenia może być taki sam z uwagi na konstrukcję układu optycznego.

LICZBA ELEMENTÓW/GRUP

Konstrukcja optyczna obiektywu – liczba elementów szklanych i ich rozmieszczenie w tubusie obiektywu. Bardziej złożone konstrukcje mogą być cięższe i droższe.

GŁĘBOKOŚĆ OGNISKOWA KOŁNIERZA

Jest to odległość pomiędzy mocowaniem obiektywu a matrycą. Ma ona znaczenie, ponieważ decyduje o tym, które obiektywy można, a których nie można bezpiecznie zamocować na danym korpusie aparatu.

KOMPATYBILNOŚĆ Z TELEKONWERTERAMI

Nie wszystkie obiektywy należące nawet do tego samego systemu mogą być używane w połączeniu z telekonwerterem 1,4x lub 2x w celu zwiększenia ich efektywnej ogniskowej. Zawsze zajrzyj wcześniej do instrukcji obsługi danego modelu, aby uniknąć uszkodzenia szkła.

GRUPA RUCHOMYCH SOCZEWEK

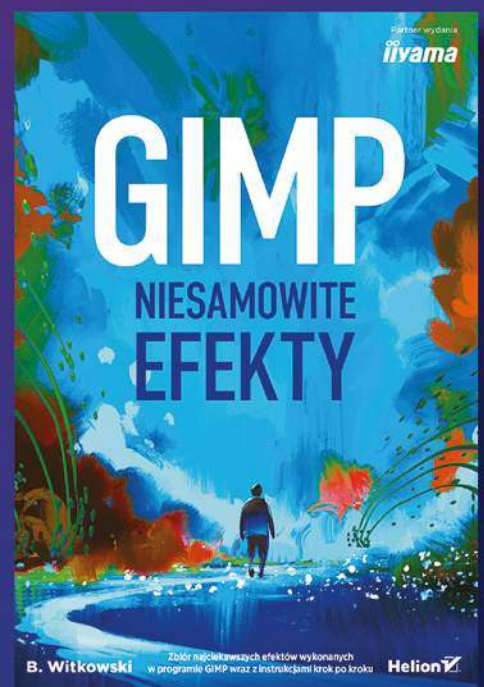
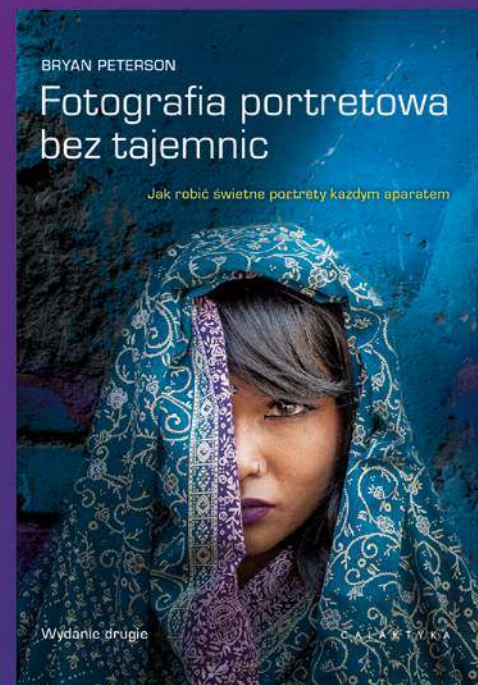
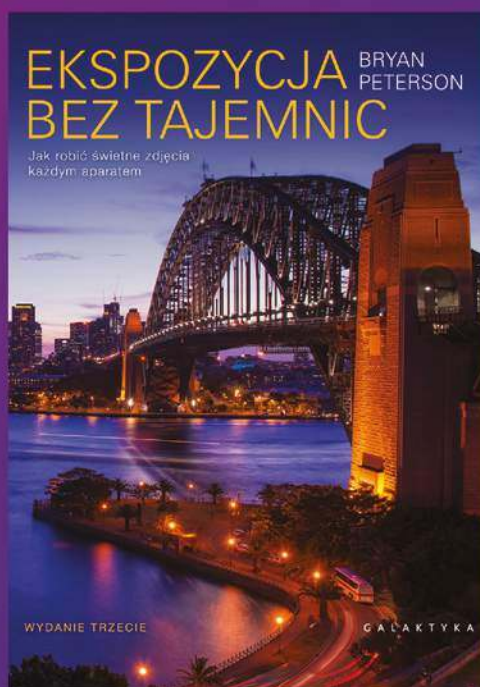
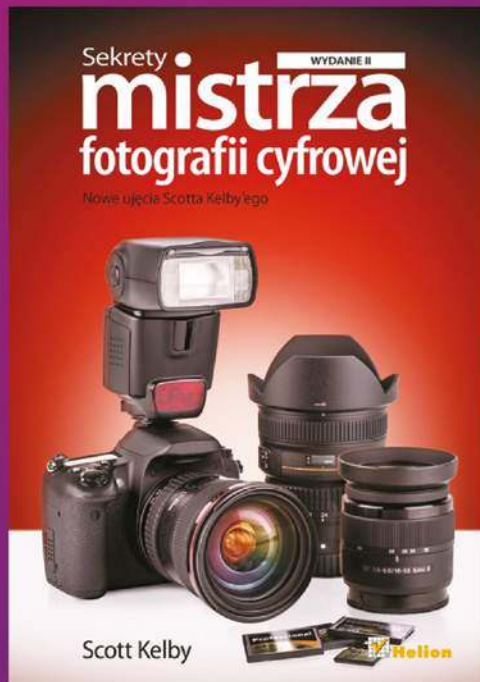
Obiektywy często słabiej radzą sobie z odwzorowywaniem tematów fotografowanych z niewielkiej odległości, więc producenci stosują dodatkowe elementy, aby skompensować i poprawić jakość obrazu przy krawędziach kadru.

USZCZELNIENIA

Tylko czasami pojawia się wzmianka o nich w samej nazwie obiektywu (szkła Fujinon mają oznaczenie „WR”), ale większość profesjonalnych tubusów ma specjalne gumowe oringi wokół uchwyty mocującego i innych połączeń.

KSIĄŻKI W ULUBIONYM KIOSKU Z RABATEM DO 30%

Zobacz pełną ofertę – ponad 500 tytułów!

Zamów wygodnie na UlubionyKiosk.pl

MAGIA JESIENI

Uchwycić esencję tej najbardziej fotogenicznej pory roku, budując kompozycje oparte o detal i kolor.

Gotowy obraz
Wszechobecny kolor
Jesień to zwoźniczo trudna
pora roku do robienia zdjęć
ze względu na konieczność
ściśłego kontrolowania barw
i kreatywnego podejścia
do kadrowania.

© Peter Cairns

Jesień jest z pewnością ulubioną porą roku wielu fotografów. Połączenie oszałamiających kolorów i detali, a także ogromny zakres zmian zachodzących w wyglądzie krajobrazu inspirują do utrwalenia jej na zdjęciach bardziej niż w jakiegokolwiek innej porze roku. Oczywiście pokryte śniegiem wzgórza prezentują się naprawdę pięknie, a promienie letniego słońca mogą tworzyć wyjątkowe cienie, jednak jesień to pora roku, w której możemy odkrywać znajome miejsca całkowicie na nowo.

Chociaż radykalne zmiany kolorystyczne są tym aspektem jesieni, którego większość z nas oczekuje już od września, to oczywiście

sama ta pora roku trwa nieco dłużej. W tym czasie na większości obszaru półkuli północnej pogoda zaczyna się zmieniać i staje się zdecydowanie bardziej niespokojna. Może to nie być szczególnie atrakcyjny czas dla osób lubiących wędrować po górach i rowerzystów, ale dla fotografów spektakularne burze i światło, jakie można zaobserwować podczas zmiany pogody, są wystarczającym powodem, aby wziąć aparat w rękę i wyruszyć w teren. Osobną kwestią są również krótsze dni – wielką ulgę stanowi wówczas możliwość sfotografowania wschodu słońca bez konieczności zrywania się o 4.30 nad ranem. Mając cały ten fotograficzny potencjał na wycią-

gnięcie ręki, łatwo jest dać się ponieść emocjom i wyruszyć w plener z założeniem, że fizyczne zmiany zachodzące w otoczeniu będą wystarczające, aby można było bez wysiłku zrobić oszałamiające ujęcia. Niezwykle ważne jest jednak, by zrozumieć psychologiczne powody, dla których jesiennie obrazy tak dobrze rezonują z widzami, oraz nauczyć się jak najlepiej wykorzystywać kolor, światło i detale do opowiedzenia historii tej pory roku i oddania jej atmosfery. Nie jest to wcale takie proste, jak się wydaje! W tym artykule odkryjemy przed Tobą profesjonalne sekrety wykonywania prawdziwie zniwalających zdjęć jesiennych krajobrazów.

ŁATWIEJSZA EKSPOZYCJA

W przypadku niektórych scen uchwycenie całego zakresu tonalnego może być łatwiejsze niż w przypadku innych. Staraj się umieścić w tle kadru ciemniejsze niebo, aby zwiększyć kontrast zdjęcia.

ELEMENTY PIERWSZEGO PLANU

Jeśli masz do czynienia ze sceną, w obrębie której na pierwszym planie znajduje się coś interesującego, oświetlenie przednie może zostać wykorzystane do skierowania uwagi widza z powrotem w to miejsce, aby zachęcić go do eksploracji całego obrazu.

BARDZIEJ PŁASKI PROFIL

Brak staranności w doborze parametrów ekspozycji scen oświetlonych frontalnie może skutkować tym, że zrobione zdjęcia będą wydawać się płaskie i matowe, szczególnie w przypadku ujęć wykonywanych z użyciem dłuższej ogniskowej.

Światło przednie

Wykorzystywanie charakteru światła

Wykorzystaj w pełni słabe, ukierunkowane oświetlenie, aby móc tworzyć obrazy, z których aż bije blask

Często mówi się, że pierwsze oznaki przejścia lata w jesień objawiają się zmianą charakteru światła. O tej porze roku o wschodzie słońca zauważalna staje się zarówno zmiana temperatury powietrza, jak i intensywność czerwieni i żółci oglądanych w świetle późnego popołudnia. Po części jest to iluzja spowodowana wcześniejszym osiągnięciem przez słońce niższej kulminacyjnej pozycji na niebie, ale jest to także efekt temperatury i gęstości powietrza.

Należy jednak również zwrócić uwagę na kolor powierzchni, od których odbija się światło. Zielen wiosny w czasie gorących letnich miesięcy prawie całkowicie wyblakła i stopniowo zaczynają pojawiać się brązy, czerwienie i żółcie. Zmienia to odcień odbijającego się światła słonecznego i przyczynia się do powstania wspomnianego iluzorycznego blasku.

Zrozumienie tej zmiany daje fotografom przewagę przy planowaniu czasu i wyborze miejsca sesji. Sprawdzając przewidywane godziny wschodu i zachodu słońca oraz dokładną jego pozycję w danym czasie, możemy zdecydować się użyć światła w taki sposób, aby optymalnie podkreślić cechy danej lokalizacji. Na przykład wybrane

miejsca, w którym zachodzące słońce chowa się za baldachimem liści, zapewnia piękne światło tylnoboczne, które wydaje się sprawiać, że drzewa same emitują światło od wewnątrz. Z kolei bez odpowiedniego rozeznania możesz znaleźć się w miejscu, w którym po godzinie 15 słońce nie będzie już bezpośrednio oświetlać krajobrazu, co sprawi, że pierwszy plan będzie nijaki, i będzie się miało wrażenie, że wszystko, co interesujące, dzieje się w następnej dolinie. Dlatego ważne jest, aby wybierać lokalizację z dużym wyprzedzeniem. W ten sposób po przybyciu na miejsce możesz skupić się na uchwyceniu możliwie różnorodnych warunków oświetleniowych, by kolejne wykonywane w danym miejscu zdjęcia jak najbardziej się od siebie różniły.

Powinieneś także wziąć pod uwagę warunki atmosferyczne – znajdując się już w określonej lokalizacji, wyobraź sobie, jak może ona wyglądać spowita mgłą lub w deszczu, i śledź prognozę pogody, a następnie wykorzystaj okazję do zrobienia spektakularnych ujęć, gdy pojawi się możliwość wystąpienia zamglenia lub opadów. Kluczem jest odnalezienie i uwiecznienie cech, które podkreślą wyjątkowość jesiennego oświetlenia.

Fotografuj o różnych porach dnia

Rób zdjęcia przez cały dzień, by zarejestrować różne wzory oświetleniowe

PRZEDŚWIT

Zanim słońce wzejdzie nad horyzontem, można uchwycić cudownie stonowane, ale atrakcyjne kolory, które udowadniają, że intensywność i nasycenie barw nie są jedynymi cechami wartymi Twojej uwagi. Szukaj zamglonych, uciekających w dal leśnych ścieżek, cichych polan i nieruchomych odbić o ogólnie cieplej tonacji.

WSCHÓD/ZACHÓD SŁOŃCA

Uchwyc słońce przebijające się przez baldachim kolorowych liści lub żarzące się przez warstwę mgły. Wykorzystaj ten czas, aby uchwycić długie cienie, ale uważaj na mikroprześwietlenia – „gorące” punkty wypalonych szczegółów na drobnych gałązkach lub w kałużach, które mogą rozpraszać uwagę.

POŁUDNIE

Nie jest to ulubiona pora dnia większości fotografów, ale jesienią południowe słońce może stworzyć silny kontrast. Sfotografuj złote liście na tle błękitnego nieba, aby uzyskać surową, graficzną kompozycję, która odsłoni również żyłki i fakturę samych liści. Unikaj jednak rejestrowania w kadrze samego słońca.

ZMIERZCH

Jesień to nie tylko specyficzna pogoda, ale przede wszystkim intensywne kolory. Mroźne, chłodne wieczory mogą być bardzo nastrojowe, więc pomyśl o uchwyceniu płaskich, zamglonych scen z przewagą kolorów o wysokiej temperaturze barwowej wyrażonej w kelwinach (niebieskiego i niebieskozielonego). Wykorzystuj słabe światło, aby móc zarejestrować leśne strumienie z użyciem długiego czasu naświetlania.

STARANNA EKSPOZYCJA

Jeśli aparat próbuje niedoświetlić scenę z powodu padającego na nią bezpośredniego światła słonecznego, zwiększ wartość ekspozycji.

ŚWIATŁO TYLNO-BOCZNE

Wykluczenie źródła światła z kadru nadal pozwala zachować kontrastowe i przyciągające wzrok poświaty widoczne wokół krawędzi, separując obiekty z tła.

ATRAKCYJNE BLASKI

Podświetlenie sprawia, że kolorowe liście wydają się oświetlone od środka, pomaga to podkreślić ich wewnętrzną strukturę i uwypatnia szczegóły.

Podświetlenie**UŻYJ LAMPY
BŁYSKOWEJ**

Spróbuj tego: w przypadku wykonywania zdjęć pod słońce dodaj trochę sztucznego światła, aby uwypatnić szczegóły pierwszego planu i rozjaśnić nieco niektóre cienie. Pamiętaj jednak o nałożeniu na głowicę lampy filtra ocieplającego (CTO), aby „zimne” światło błyskowe nie zepsuło ciepłego jesiennego nastroju sceny.

Światło boczne**DODAWANIE GŁĘBI**

Zróżnicowanie światła i cieni pomaga ukazać odległość dzielącą poszczególne elementy sceny i stworzyć wrażenie jej trójwymiarowości.

**PRZEŚWIETLONE
ŚWIATŁA**

Uważaj na niewielkie obszary wypalonych szczegółów, które mogą występować po jednej stronie drzewa lub pojawiać się na położonych wyżej na gałęzi liściach.

KSZTAŁT I FORMA

Padające z boku promienie światła podkreślają fakturę pni drzew i ścian skalnych, dodając zdjęciu siły wyrazu.

Przemysł kompozycję

Kadrój starannie, aby jeszcze podkreślić wpływ koloru na wygląd krajobrazu

Z czasem staje się jasne, że kolor w jesiennej scenarii wpływa na wygląd miejsca na wielu poziomach. Gdy przymierzasz się do wykonania zdjęcia, od razu uderza Cię duża rozpiętość gamy kolorów i zmiana w wyglądzie pejzażu, jaka zaszła w stosunkowo krótkim czasie. Nawet jeśli nigdy wcześniej nie byłeś w danym miejscu, patrząc na drzewa, możesz zobaczyć, jak zmiana pory roku odmieniła środowisko. Następnie, gdy przyjrzyj się bliżej, zobaczysz, jak w mniejszej skali kolor może oddziaływać na poziomie lokalnym.

Nawet kilka opadłych liści leżących na ścieżce, każdy w innym odcieniu czerwieni, żółci i koloru pomarańczowego, może stworzyć piękną winietę dla większej sceny. Gdy zdasz sobie z tego sprawę, łatwiej będzie Ci zrozumieć, jak bardzo kwestia skali jest ukrytym aspektem, który ostatecznie pozwala kontrolować wpływ koloru na odbiorcę fotografii.

Kolory jesieni są oszałamiające i należy zadbać o ich prawidłowe oddanie na naszych fotografiach, jednak to wpływ tych barw na otaczający krajobraz inspiruje wyobraźnię. Odbiorca obrazu

musi niejako wejść w scenę i wyobrazić sobie, jak wyglądała przed transformacją i po niej. Włączając do naszych ujęć elementy, które pokazują, jak wyglądała scena, gdy na nią patrzyliśmy, możemy wprowadzić do obrazu szerszy kontekst.

W takich przypadkach niekoniecznie najlepszym wyborem jest wykonanie możliwie najszerszego ujęcia. Chociaż pomaga to oddać na zdjęciu rozległość sceny, to czasami może prowadzić do zagubienia koloru w kadrze. Użycie dłuższej ogniskowej to jeden ze sposobów na kompresję wszystkich elementów i sprawienie, by kolorowe liście stały się częścią większej narracji.

Może to zabrzmieć zbyt konceptualnie, ale oznacza to, że jeśli w scenie dzieją się inne ciekawe rzeczy, to sam kolor staje się mniej ważnym powodem zrobienia zdjęcia, a bardziej dramatycznym elementem scenicznym, służącym do powiązania ze sobą razem wszystkich obiektów. Dlatego dobrym twórczym pomysłem może być jedynie zasugerowanie na obrazie jesiennej kolorystyki, a nie uczynienie jej głównym tematem.

Daleko z prawej

Stwórz obramowanie

Wykorzystanie jesiennego koloru jako środka kompozycyjnego to skuteczny sposób na nadanie mu funkcji. Użycie przyciągających wzrok drzew do obramowania innego obiektu pomaga powiązać elementy sceny i pozwala zwiększyć zainteresowanie oglądających.

Z prawej

Wykorzystaj odbicia

Sceny mające w sobie element odbicia mogą być spektakularne zwłaszcza jesienią ze względu na zwielokrotniające się żywe barwy. Fotografuj przy słabym wietrze, aby zarejestrowane odbicie było nieskazitelne.

© CapriThompson / Moments za pośrednictwem Getty Images

© DoctorEgg / Moments za pośrednictwem Getty Images

Spraw, aby kolorowe liście stały się częścią większej narracji

Obiektywy

70–200 MM

Teleobiektyw to idealne narzędzie do kompresji planów bez znacznego zmieniania samej perspektywy. Ogniskowe od 70 do 120 mm są optymalne dla uwieczniania większości scen leśnych, a ogniskowa 200 mm jest idealna do fotografowania detali.

14–24 MM

Chociaż znane są wady korzystania z ultraszerokich ustawień, modele o ogniskowej 14 lub 16 mm nadają się doskonale do fotografowania baldachimów kolorowych liści lub rozciągania perspektywy obiektów leżących na leśnej ściółce.

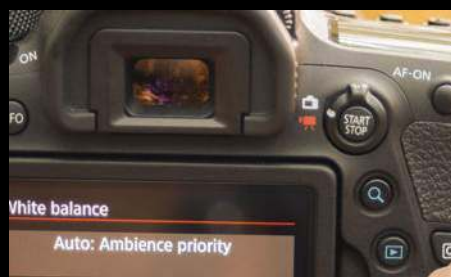

MAKRO 100 MM

Taka optyka jest świetna do wykonywania zbliżeń struktur liści i opadłych nasion, obiektywy takie często mają maksymalny otwór przysłony o wartości f/2,8, co jest również przydatne do zmniejszania głębi ostrości w fotografowanych scenach.

Kontroluj kontekst za pomocą przysłony

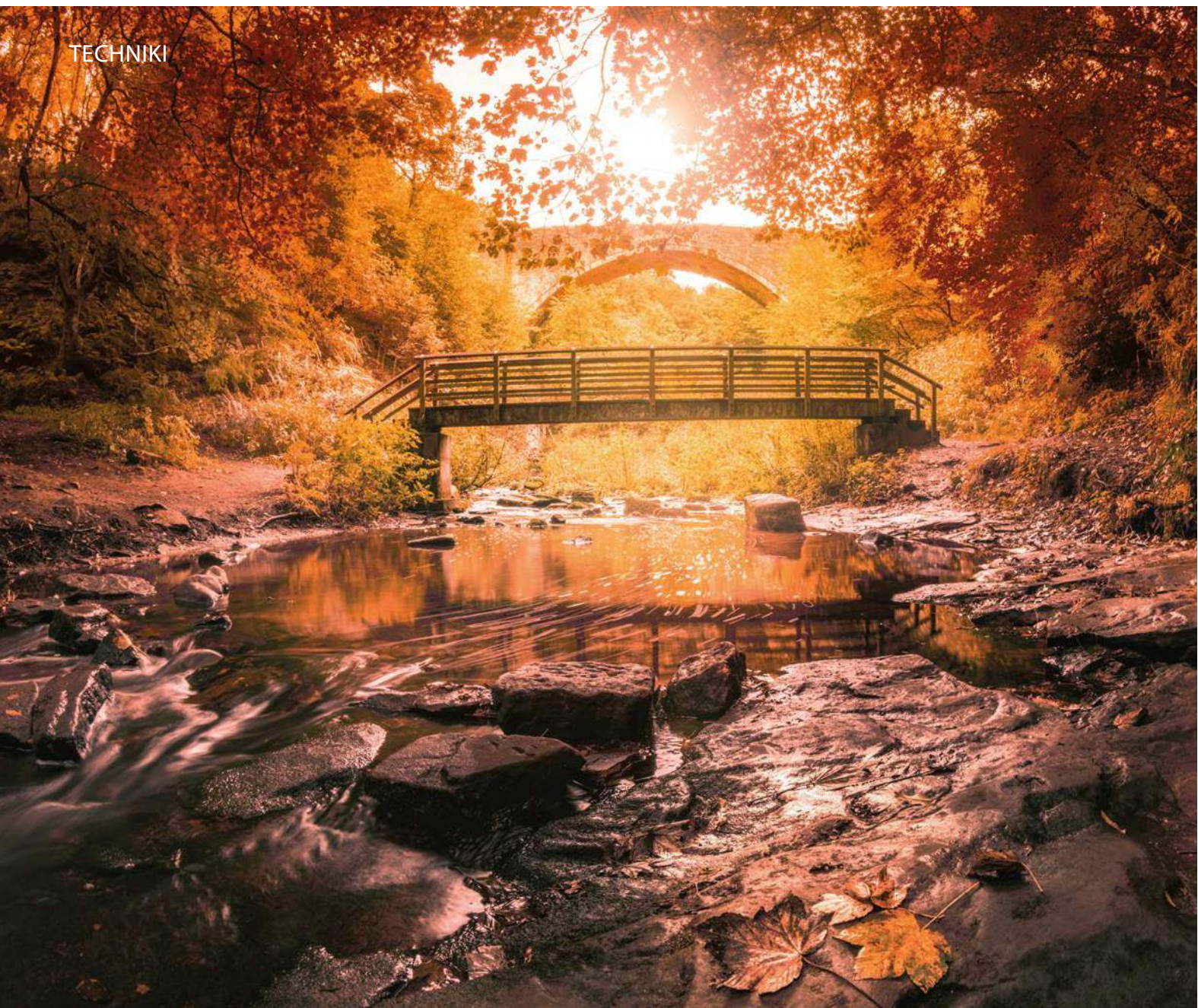
1 Wybierz scenarię Poszukaj perspektywy kadrowania zapewniającej dużą głębię np. sceny bogatej w elementy pierwszego planu z dopełniającymi kolorami w tle. Użyj głębi ostrości, aby podkreślić jesienne elementy, ograniczając widoczność szczegółów obiektów znajdujących się najbliżej.

2 Zacznij od mocnego otwarcia przysłony Aby uzyskać najsilniejszy efekt, użyj maksymalnego otworu względnego obiektywu. W przypadku wykonywania szerszych ujęć ważne jest, aby spadek ostrości wydawał się celowy, w przeciwnym razie może to zostać zinterpretowane jako błąd polegający na niewłaściwym doborze wielkości otworu przysłony.

3 Dostosuj odległość ostrzenia i przysłonę Jeśli zależy Ci na większej głębi, przymknij nieco otwór przysłony i upewnij się, że kompozycja obrazu nadal wyraźnie opiera się na wykorzystaniu efektu małej głębi ostrości. Także zmiana odległości, na jaką zogniskowany jest obiektyw, wpływa na ostrość i perspektywę.

Pracuj z kolorem

Wiernie uchwycić bogate jesienne barwy. Pokaż naturalną, ale uderzającą intensywność

Jesień to dla początkujących fotografów ta pora roku, w której mogą się oni przekonać, że aparaty nie zawsze są w stanie wiernie zarejestrować kolorystykę sceny. Dobór właściwego balansu bieli nie zawsze jest łatwy, co czasami wywołuje frustrację, ponieważ niektóre uchwycone krajobrazy pozbawione są atmosfery i głębi. W końcu czyż istotą cyfrowej kontroli odwzorowywania kolorów nie jest szybkość i łatwość, z jaką można usunąć silne dominanty kolorystyczne, aby uzyskać naturalistyczny obraz? Dlaczegoż więc sceny jesienne wydają się tak szare i pozbawione siły wyrazu?

Z doświadczenia wiemy, że neutralizacja przebarwień jest ważnym aspektem kontroli balansu bieli, ale może ona również usunąć zmiany kolorystyczne, na których uchwyceniu właśnie naj-

bardziej nam zależy. Systemy automatycznego balansu bieli rzadko dobrze radzą sobie z uchwyceniem ognistego koloru liści lub ognistych zachodów słońca, ponieważ są dostrojone do typowych barw w oparciu o wcześniej ustalony standard. Aparat „nie wie”, że fotografujesz jesienią scenę, „widzi” jedynie silną dominację kolorów o niskiej temperaturze barwowej wyrażonej w kelwinach, które w przypadku typowej sceny by nie występowały, więc próbuje skorygować tę nierównowagę.

To stawia nas przed problemem, z którym musimy sobie jakoś poradzić. W jaki sposób możemy być pewni, że uchwycimy spektakularne kolory, nie przesadzając i nie tworząc nienaturalnej palety barw? Sztuczka polega na

użyciu kombinacji gotowych ustawień wstępnych i dostosowanego indywidualnie balansu bieli oraz wykorzystaniu ich do oceny tego, jak bardzo dominujące powinny być w przypadku określonej sceny czerwień i żółcie. Chociaż funkcja automatycznego balansu nie pozwoli nam uzyskać gotowego obrazu, można jej użyć do sprawdzenia, w jakim stopniu jesienne kolory równoważą pozostałe barwy w kadrze. Na początek warto zacząć od ustawienia „standardowego” balansu bieli. Kiedy wiesz, jak wyglądałby neutralny obraz, jest mniej prawdopodobne, że zdecydujesz się przesycać najmocniejsze kolory. Używając takiego „kontrolnego” obrazu jako punktu odniesienia, łatwiej będzie Ci znaleźć idealną mieszankę chłodniejszych i cieplejszych barw.

Powyżej

Polaryzacyjna doskonałość

Okrągły filtr polaryzacyjny to niezbędne akcesorium, które koniecznie trzeba mieć jesienią w swojej torbie fotograficznej. W przypadku tego zdjęcia zastosowałem go, aby usunąć połysk z mokrych skał i powierzchni liści.

U góry, z prawej

Paleta kolorów

Pomimo dominacji silnych kolorów o niskiej temperaturze barwowej wyrażonej w kelwinach, takich jak czerwień i barwa pomarańczowa, postaraj się koniecznie zachować niektóre błękity, zielenie i odcienie barwy niebieskozielonej, zarówno w obrębie roślinności, jak i w cieniach, aby uzyskać przyjemny kontrast kolorów.

Dostosuj balans bieli w aparacie Znajdź idealną równowagę ciepłych i chłodnych kolorów

1 Zrób zdjęcia próbne Zaczynaj od ujęcia w trybie automatycznego balansu bieli (AWB), aby uzyskać neutralny obraz referencyjny. Obraz taki prawdopodobnie będzie pozbawiony mocnych kolorów i może wydawać się dość płaski. Możesz go później usunąć.

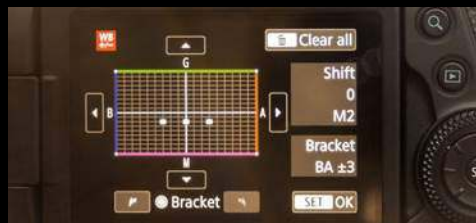
2 Wybierz gotowy tryb Ustaw taki balans bieli, który podkreśli jesiennie kolory bardziej niż chłodniejsze odcienie. Zaczynaj od ustawienia Pochmurno, a następnie wypróbuj Cięń, po czym użyj obrazu referencyjnego wykonanego w kroku 1, aby upewnić się, że na przykład nie usuwasz całkowicie chłodniejszych cieni.

3 Przejdź na kelwiny Wybierz w menu balansu bieli aparatu tryb ręcznego ustawiania temperatury barwowej w kelwinach. Umożliwi to najbardziej precyzyjne jej określenie. Przejdź przez wszystkie opcje i aktywuj ustawienie oznaczone ikonką podobną do tej widocznej na powyższym zdjęciu.

4 Dostosuj balans Często istnieje możliwość dalszego dostosowania balansu wybranego trybu balansu bieli. Kliknij przycisk Dopasuj i użyj sterujących elementów aparatu, aby na przykład dodać więcej zieleni lub magenty, co pozwoli wiernie odwzorować odcienie scenarii.

5 Skorzystaj z funkcji bracketingu balansu bieli Wiele aparatów umożliwia wykonanie serii ujęć z automatycznie zmienianym ustawieniem balansu bieli. Możesz zarejestrować sekwencję klatek, z których każda będzie miała inną kolorystykę. Możesz także dostosować wielkość przesunięcia balansu zielony/magenta i niebieski/bursztynowy.

6 Ponownie zrób zdjęcie Korzystając z serii zarejestrowanych obrazów, porównaj je z oryginalnym obrazem referencyjnym i wybierz balans bieli, który pozwala dobrać odwzorować spektakularne jesiennie kolory, nie nadając scenie fałszywego wyglądu. Zawsze zapisuj zdjęcia w formacie RAW, aby móc wprowadzać dalsze poprawki na etapie postprodukcji.

Uchwycić szczegóły jesieni

Przedstaw jeszcze lepszy obraz tej pięknej pory roku, skupiając się na mniejszych elementach i detalach

Wystarczy rzucić okiem na bibliotekę dowolnego banku zdjęć, aby przekonać się, że rozległe widoki jesiennych lasów nie są jedynymi chętnie kupowanymi zdjęciami przedstawiającymi tę porę roku. W rzeczywistości, podczas gdy drogi wijące się poprzez mozaikę kolorów to oczywiście popularny temat wielu takich „stockowych” ujęć, to prawdopodobnie większa część fotografów rejestrujących obrazy na sprzedaż koncentruje się na robieniu zdjęć sugerujących jesień poprzez studia mniejszych scen. Liście leżące w strumieniu lub na ścieżce, opadłe kasztany, układy żołądki i pojawiające się zimowe jagody znajdują się na pierwszych miejscach listy wyników nawet najbardziej ogólnych wyszukiwań. A to dlatego, że aspekt konceptualny skuteczniej oddaje wrażenie uczestniczenia w jesiennym spacerze, przygotowań do dożynek itp. Krótko mówiąc, oddziałuje na więcej zmysłów widza, a nie tylko na jego wzrok.

To niezwykle skuteczna strategia zachęcania oglądających do zaangażowania się w odkrywanie obrazów. Jeśli potrafisz zastosować ją w odniesieniu do uwiecznianej sceny, pobudzając przy tym wyobraźnię, możesz w mniejszym stopniu polegać na samej tylko spektakularnej zawartości kadru, a w większym oprzeć się wyrazu fotografii na chęci odkrywania obrazu przez widza.

W wypadku tak efektownych zdjęć jak jesiennych widoków może to nie wydawać się konieczne, jednak warto przezwyciężyć pokusę wykonywania sztampowych fotografii.

Każdy wie, czym jest jesień i widział już tysiące zdjęć zrobionych o tej porze roku. Ludzie żyjący w klimacie umiarkowanym mają okazję co roku doświadczyć tej naturalnej przemiany własnymi zmysłami. Nawet odbiorcy fotografii mieszkający w częściach świata, w których zmiany kolorów nie są tak wyraźne, prawdopodobnie widzieli już wiele obrazów wyczerpująco przedstawiających ten proces. To powoduje, że trudno jest sprawić, by jesienna scena była warta więcej niż tylko przelotne spojrzenie.

Dlatego podejście do wykonywania takich zdjęć na zasadzie „nie mów, tylko pokaż” może sprawić, że Twoje obrazy będą się wyróżniać. Ukazywanie szczegółów nie musi oznaczać wyłącznie tego, co rozumiemy przez fotografowanie za pomocą obiektywu makro – może również polegać na przedstawianiu rozległych scen, ale poprzez skupienie się na elementach budujących określony nastrój i wywołujących skojarzenia, a nie przedstawianiu scenerii w sposób dosłowny. Zawsze zastanów się, jakie uczucia wywołuje w Tobie dana scena i dlaczego chcesz ją sfotografować, ponieważ pomoże Ci to określić, jak dużą siłą przyciągania uwagi widzów może mieć gotowy obraz.

SIĘGNIJ PO STATYW

Fotografowanie scen

leśnych często wymaga podparcia aparatu z powodu ograniczonego natężenia światła otoczenia. Wybierz model z wymiową lub odwracalną kolumną centralną, dzięki której korpus aparatu można umieścić nisko nad ziemią, co pozwoli wykonywać klasyczne ujęcia jesiennych detali.

Z prawej

Abstrakcyjna magia

Połącz ciasne kadrowanie z kreatywnymi ekspozycjami, a będziesz mógł rozmyć kolor i światło. Taki obraz będzie czymś więcej niż oczywistym impresjonistycznym studium jesieni.

© Peter Cairns

Jesienny strumień

Ustaw aparat na statywie i uchwycić w lesie kolorowe ujęcie o sile oddziaływania wzmocnionej ruchem wody płynącego strumienia. Użyj dłuższego czasu ekspozycji, aby zarejestrować na powierzchni wody ślady nurtu za pomocą płynących z nim liści. Jednocześnie czas otwarcia migawki powyżej 10 s powinien uwidocznić jesiennie odbicia, ponieważ długa ekspozycja nadaje wodzie szklistą fakturę.

© Glenn Traver / 500px za pośrednictwem Getty Image

Martwa natura

Użyj obiektywu o ogniskowej 50 mm lub dłuższej, aby zrobić zbliżenia liści leżących na leśnej ściółce lub chodniku w jesiennym parku. Podczas gdy niearanżowane sceny mogą być miłe dla oka, nie wykluczaj układania liści na ławce w parku lub łączenia ze sobą wielu różnokolorowych ich okazów, aby poszerzyć paletę barw.

© Peter Cairns

Mgła

Nic nie oddaje lepiej atmosfery tej pory roku niż mglista sceneria leśna. Aby dodać obrazowi głębi, postaraj się uchwycić zanikające w tle szczegóły. Użyj dłuższej ogniskowej, aby skompresować elementy sceny i wyolbrzymić brak ostrości. Pamiętaj też, aby dodatkowo skompensować ekspozycję, co pozwoli zapobiec niedoświetleniu obrazu.

© Xuanyu Han / Moments za pośrednictwem Getty Images

Podświetlone pajęczyny

Wilgotne powietrze sprawia, że na pajęczycy sieciach i liściach osadza się dobrze widoczna rosa. Wstań wcześniej rano i uchwycić krople wody na jedwabnych nitkach, które wyglądają jak diamentowe naszyjniki. Podświetlenie przy słabym nasłonecznieniu pomoże jeszcze bardziej podkreślić ów wzór. Używaj różnych ogniskowych, aby ukazać także otoczenie lub wypełnić pajęczyną cały kadr.

© Susanne Jutzeler

Warsztaty z postprodukcji

W profesjonalnej fotografii cyfrowej precyzyjne zarządzanie kolorami nie kończy się na wyborze ustawień w aparacie

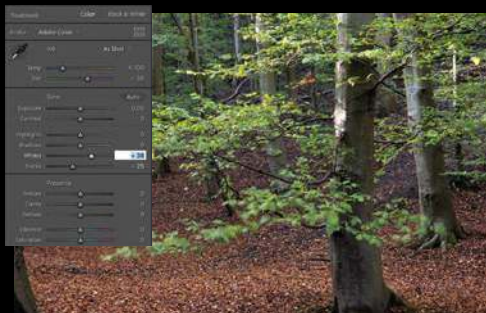
Chociaż często możliwe jest zrobienie niemal gotowej do druku fotografii od razu podczas fotografowania, to w przypadku każdego obrazu cyfrowego zaleca się dokonanie drobnych korekt w oprogramowaniu do edycji w celu uzyskania jak najlepszych wyników. Stosowanie się do tej zasady jest bardzo istotne zwłaszcza w przypadku zdjęć jesiennych. Spektrum mocnych kolorów rzadko kiedy można uchwycić w całości na jednym obrazie, bez poddania pliku jakiegoś rodzaju edycji końcowej. Nie muszą to być ekstremalne korekty – wystarczające może się okazać po prostu dostosowanie balansu bieli lub wyregulowanie odcienia określonego koloru, aby był bardziej zbliżony do tego, jaki można zaobserwować w naturze. W innych przypadkach precyzyjne mapowanie tonalne lub ręczne rozszerzenie zakresu dynamicznego poprzez regula-

cję cieni i światła albo łączenie kilku ekspozycji może zwiększyć siłę wyrazu scen krajobrazowych.

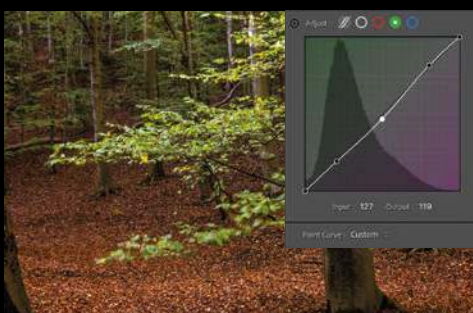
Jak już wspomnieliśmy, aparaty nie radzą sobie zbyt dobrze z wiernym odwzorowaniem naturalnie mocnych kolorów, więc czasami można spojrzeć po sesji na zarejestrowane zdjęcia i poczuć się rozczarowanym rezultatami swojej pracy. Możliwość zagłębienia się w obraz na komputerze i selektywnego dostosowania balansu kolorów daje ogromne możliwości kontrolowania siły oddziaływania gotowej fotografii. Te podstawowe operacje pozwalają na umieszczenie w centrum uwagi całego majestatu jesiennej scenerii, bez rozpraszających prześwietlonych plam lub mdłych kolorów. Poniżej przedstawiamy kilka prostych, ale niezbędnych kroków, jakie należy wykonać przy użyciu któregoś z popularnych pakietów do edycji obrazu.

Uzyskiwanie naturalnej kolorystyki

Kontroluj intensywność i odcień jesiennych barw, aby uzyskać subtelne rezultaty

1 Ustaw punkty czerni i bieli Zacznij od określenia globalnego kontrastu dla sceny. Zadbaj o bogatą tonalność, przesuwając suwaki czerni i bieli aż do momentu, gdy na krańcach zakresu tonalnego zauważysz pierwsze prześwietlone lub całkowicie czarne plamy.

2 Krzywe kolorów Użyj panelu Krzywe, aby dostosować kontrast jasności, ale także i koloru. W przypadku tego zdjęcia dodaliśmy żółci, magenty i czerwieni do ciemniejszych półcieni, zachowując odcienie kolorów niebieskiego, zielonego i niebieskozielonego w światłach.

3 HSL Użyj panelu Barwa, Nasycenie, Jasność, aby selektywnie dostosować główne grupy kolorów. Celem jest zachowanie naturalnej zieleni liści, które jeszcze się nie zmieniły, dlatego ich odcień wyregulowano niezależnie.

4 Korekcja barwna (ang. colour grading) To narzędzie pozwala jeszcze dokładniej kontrolować kontrast kolorów. Zdecydowaliśmy się jeszcze bardziej ocieplić cienie, półcienie i światła, co wpłynęło na cały obraz, ale pozwoliło niezależnie zbalansować kolory w wybranych obszarach.

Niezbędne narzędzia

KRZYWE

Oferując możliwość jednoczesnego kontrolowania zarówno odcienia, jak i koloru, każdy z elementów kontrolnych panelu Krzywe jest potężnym narzędziem służącym do wprowadzania lub usuwania odchyłań kolorystycznych w dowolnym punkcie zakresu tonalnego.

PANEL HSL

Jest to łatwe w użyciu narzędzie oparte na suwakach, które służy do znaczenia i wybierania określonych zakresów kolorów oraz modyfikowania ich względnej dominacji w złożonej paletce kolorów.

KOREKTA LOKALNA

Pędzle korygujące i filtry promieniowe umożliwiają użytkownikowi dodawanie efektów świetlnych, tonowanie drobnych rozpraszających światła oraz stosowanie techniki punktowego rozjaśniania i przyciemniania obrazu.

JASKRAWOŚĆ

To narzędzie stanowi nieocenioną pomoc we wzmacnianiu samych tylko najmniej nasyconych kolorów, umożliwiając uzyskanie spektakularnego wyglądu obrazu bez efektu jego nadmiernego przetworzenia.

Wszystkie zdjęcia © Peter Fenech

6 Przyciemnij i rozjaśnij Zachmurzone niebo pomaga uzyskać nasycone kolory, ale odbywa się to kosztem utraty wyrazistości kształtów i form. Użyj Pędzla korekty lub Filtra promieniowego, aby rozjaśnić światła i przyciemnić cienie.

7 Rozpraszające cienie Scenom leśnym może brakować szczegółów w tle. Aby przyciemnić krawędzie kadru, użyliśmy dostępnego w Lightroomie narzędzia Radial Filter. Wyreguluj parametr Feather, aby zapobiec nagłym zmianom jasności na pniach drzew.

8 Popraw oświetlenie Użyj gumki z zakładki Brush, aby usunąć efekt przyciemniania w wybranych obszarach. Pozwala to wprowadzić naturalistyczny efekt cętkowanego światłocienia. Aby zwiększyć poczucie głębi obrazu, rozjaśnijmy obszary znajdujące się bliżej aparatu.

Nastro Krajo

jowwe braazy

Nawet niepogodę możesz wykorzystać na swoją korzyść. Wybierz odpowiedni temat i ustawienia aparatu aby stworzyć nastrojowy i harmonijny pejzaż

Rodzajów fotografii krajobrazowej jest naprawdę wiele. Jedni wolą uwiecznić scenerie jak najbardziej wiernie i ostro, podczas gdy inni używają szeregu kreatywnych technik, aby interpretować widoki w sposób bardziej abstrakcyjny. Są też fotografowie plenerowi, którzy wykorzystują nastrojową, mglistą i „niesprzyjającą” pogodę, aby uchwycić pełne atmosfery pejzaże, które są ze swej natury o wiele bardziej spektakularne i tajemnicze.

Nastrojem określa się często szczególne odczucie czy wrażenie, jakie wywołuje obraz u odbiorcy, ale istnieją znacznie bardziej namacalne elementy pozwalające stworzyć określoną atmosferę. Rzeczą umożliwiającą uzyskiwanie fantastycznych zdjęć jest po części wiedza, na temat tego, gdzie i kiedy pojawić się z aparatem – aby móc sfotografować mgłę, zamglenia, niskie chmury, a nawet

deszcz, musisz po prostu wcześniej zaplanować swoją sesję. Oczywiście będziesz także potrzebować odpowiedniego sprzętu i odzieży ochronnej, aby nie przemoknąć w taką pogodę. Podczas gdy nastrojowe krajobrazy są często uważane za ciemne i ponure, nawet jasne i słoneczne poranki mogą zapewnić odpowiednie warunki do robienia zdjęć, jeśli tylko wiesz, jakie zastosować podejście.

Na następnych kilku stronach pokażemy Ci, jak uchwycić samemu pełne atmosfery arcydzieła, w tym gdzie znaleźć najlepsze lokalizacje, jak niedoświetlać ujęcia, aby dodać scenie dramatyzmu, i na co zwracać uwagę podczas sprawdzania prognozy pogody. Porozmawiamy również z profesjonalnymi fotografami, którzy podzielą się z nami swoimi spostrzeżeniami na temat wykonywania oszałamiających ujęć. Jesteś gotowy na skok w niesamowity świat nastrojowej fotografii krajobrazowej?

Od czego zacząć?

Co zapakować do torby i jak wyszukać najlepsze spoty?

W fotografii krajobrazu, znalezienie odpowiedniej lokalizacji to więcej niż połową sukcesu, a zatem to tu należy zacząć. Jeśli nie masz żadnych ograniczeń odnośnie tego, dokąd możesz się udać, poszukaj inspiracji, zaglądając na Instagram, 500px lub przejrzyj przewodniki z serii *Lonely Planet*. Niektóre regiony takie jak Dolomity we Włoszech, Milford Sound w Nowej Zelandii czy Patagonia w Ameryce Południowej są z oczywistych powodów niezmiernie bardzo popularne, ale to nie znaczy, że nie możesz znaleźć ciekawych spotów we własnym kraju. Skorzystaj z osobistych kontaktów lub wiedzy innych lokalnych fotografów i poproś o jakieś sugestie.

Kiedy zdecydujesz już, dokąd się udać, będziesz musiał spakować swój sprzęt w profesjonalną torbę fotograficzną i chronić go w terenie jak najlepiej potrafisz. Fotografowanie nastrojowych pejzaży z natury często wiąże się z pracą w bardzo mokrych lub wilgotnych warunkach – co jest złą wiadomością, jeśli używasz drogiego aparatu i obiektywów.

Podczas sesji postaraj się jak najlepiej zabezpieczyć korpus pokrowcem przeciwdeszczowym lub nawet zwykłą foliową torbą, a kiedy wrócisz już do domu, rozłóż swój sprzęt i daj mu wyschnąć. Pomocne we wchłonięciu nadmiaru wilgoci może być przechowywanie w torbie na aparat fotograficzny małych saszetek ze środkiem osuszającym z żelazem krzemionkowym (te często są dostarczane bezpłatnie wraz z ubraniami), ale jeśli fotografujesz podczas ulewy, możesz rozważyć trzymanie sprzętu w hermetycznie zamykanym pojemniku.

Filtry to podstawa

Znajdziesz je w plecaku każdego profesjonalnego pejzażysty

Choć rozpiętość tonalna matrycy sięga już 15 EV, a programy graficzne potrafią z jednego pliku RAW stworzyć naturalnie wyglądający HDR, optyczne filtry wysokiej jakości jeszcze na długo pozostaną jednym z podstawowych akcesoriów zawodowych landszaftiarzy. Przede wszystkim, wielu efektów (jak podczerwień czy polaryzacja) nadal nie jesteśmy w stanie wiernie symulować cyfrowo. Wydaje się jednak, że większość fotografów po prostu woli spędzić więcej czasu na łonie natury, niż przed ekranem komputera, odtwarzając to, co mogli przecież uzyskać od razu w papracie.

36

KOŁOWY FILTR POLARYZACYJNY

To jeden z podstawowych filtrów w arsenale każdego fotografa - nie tylko krajobrazu. Odcinając część widma światła wygasza odbłaski i odbicia (portreciści używają go więc do zdjęć modeli w okularach) i zwiększa nasycenie kolorów, pogłębiając np. kontrast między głębokim błękitem nieba a bielą obłoków. Nasz typ to **Nisi Pro MC CPL**, dwustronnie polekany (12 warstw), wykonany z japońskiego szkła optycznego AGC, z czarną, matową oprawą z aluminium, która nie odbija światła i zapewnia dużą wygodę obsługi.

KILKA W JEDNYM

Fader to filtr o zmiennej gęstości, umożliwiający precyzyjną kontrolę ilości przepuszczanego światła, a tym samym czasu naświetlania. To bardzo wygodne rozwiązanie zwłaszcza gdy fotografujemy w warunkach, które utrudniają swobodną zmianę filtra, lub gdy chcemy zabrać ze sobą jak najmniej dodatkowych akcesoriów. Model **NiSi ND-Vario 5-9 Stops Pro Nano** umożliwia zredukowanie ekspozycji o od 5 do 9 EV. Przepuszczalność, czyli współczynnik ND, jest regulowany bezstopniowo poprzez obrót zewnętrznego pierścienia.

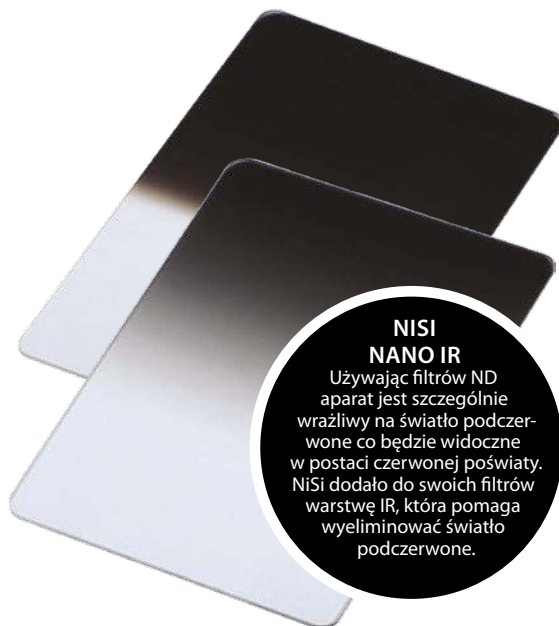
CZYTAJ WIĘCEJ

Przeczytaj również nasz obszerny poradnik dotyczący korzystania z filtrów. Zeskanuj kod!

FILTR NEUTRALNY CIEMNY JAK NOC

Najsilniejsze neutralne filtry szare wydają się całkowicie nieprzezroczyste dla ludzkiego oka, więc musisz ustawić ostrość i obliczyć ekspozycję, zanim zamocujesz je na obiektywie. Pozwalają jednak stosować ekstremalnie długie czasy, by nawet wzburzone morze zamienić w nieskazitelnie gładką taflę. Jeden z najmocniejszych na rynku filtr **Nisi ND2000** redukuje ilość światła aż o 11 EV. Pokryty jest warstwą antystatyczną i hydrofobową, które ułatwiają usuwanie zabrudzeń. Matowa oprawa zapobiega refleksom a cienka oprawa winietowaniu z szerokimi obiektywami.

NISI NANO IR

Używając filtrów ND aparat jest szczególnie wrażliwy na światło podczerwone co będzie widoczne w postaci czerwonej poświaty. Nisi dodało do swoich filtrów warstwę IR, która pomaga wyeliminować światło podczerwone.

PÓŁ NA PÓŁ

Możliwość zmiany pozycji filtra w holderze pozwala dopasować przejście do kompozycji ujęcia, czyli np. wysokości umieszczenia horyzontu w kadrze. Twarde przejście idealnie nadaje się do pejzaży nadmorskich, miękkie stosujemy raczej tam gdzie linia horyzontu jest nieregularna, czyli np. w górach. Filtry **Nisi Nano IR** wykonane są z wysokiej jakości japońskiego szkła optycznego (H-K9L) z powłokami NANO, które zapobiegają utracie rozdzielczości i powstawaniu dominaty kolorystycznej. Z kolei najnowsza technologia nanoszenia powłok w wysokiej temperaturze zapewnia doskonale łagodne przejścia gradientu.

Fotografowanie mgły

Wyrusz w teren o świcie i wykorzystaj poranne zamglenia, aby dodać zdjęciom atmosfery

Jednym z najłatwiejszych sposobów na stworzenie wrażenia tajemniczości jest uchwycenie sceny przesłoniętej delikatną warstwą mgły – najtrudniejszą częścią zadania jest wówczas odpowiednie wyczczenie czasu. W nocy powietrze ochładza się, powodując kondensację wilgoci w kropelki, dlatego rano zwykle pojawia się mgła. Musisz ustawić budzik na godzinę przed wschodem słońca, abyś był w stanie dotrzeć na miejsce, zanim ciepło porannego słońca przebijie się przez delikatne opary.

Ważna jest również lokalizacja, mgła często tworzy się w pobliżu zbiorników wodnych takich jak jeziora, gdy cieplejsze powietrze styka się z chłodniejszą powierzchnią łądu. Chociaż większość aplikacji pogodowych nie jest wystarczająco precyzyjna lub czuła, aby przewidzieć pojawienie się mgły, przy odrobinie praktyki powinieneś być w stanie użyć swojej intuicji.

Po wybraniu mglistej scenerii kolejnym krokiem jest wybór odpowiedniej ekspozycji. Mgła ma tendencję do wprowadzania w błąd światłomierza aparatu, co prowadzi

do prześwietlenia zdjęcia, ale ujemne skompensowanie ekspozycji, mniej więcej o jeden stopień przysłony, pozwala temu zaradzić. Zadaj sobie pytanie, czy chcesz dobrze naświetlić konkretny element sceny, czy potraktować jako temat samą mgłę. A może najlepszym podejściem będzie niedoświetlenie obiektu w celu stworzenia sylwetki? Mgła i zamglenia działają jak softbox, więc nie zniechęcaj się, jeśli Twoje zdjęcia wyglądają płasko po zgraniu ich do komputera – podbicie kontrastu podczas edycji powinno dodać im siły wyrazu.

ZAMGLENIE A MGŁA?

Zarówno mgła, jak i zamglenie jest tworzone przez kropelki wody, ale mgła jest gęstsza i zwykle utrzymuje się w powietrzu przez dłuższy czas. Podczas gdy mgła jest bardziej zbliżona do chmur i dociera do poziomu gruntu, zamglenie unosi się w powietrzu, gdy pojawiają się zmiany wilgotności powietrza.

© Mads Peter Iversen

Komponuj, używając zoomu

Do kompresji warstw mgły warto użyć długiego teleobiektywu

Jeśli użyjesz długiej ogniskowej do sfotografowania mgły spowijającej rozległy krajobraz lub gęsty las, będziesz w stanie skutecznie zagęścić perspektywę i podzielić scenę na łatwo rozróżnialne dla oglądających warstwy.

Do wykonania tego zdjęcia fotograf Mads Peter Iversen użył obiektywu FE 100–400 mm F4,5–5,6 GM OSS przy ogniskowej ustawionej na 400 mm, ale często wystarczające będzie użycie zoomu 70–200 mm. Jeśli zauważysz, że autofocus błędzi i nie jest w stanie ustawić ostrości, przełącz obiektyw w tryb ręcznego ostrzenia i skorzystaj ze statywu, aby ustabilizować zestaw i zarejestrować nieporuszone zdjęcie.

Poniżej

Silkeborg o poranku

Gęste lasy to fantastyczne miejsca do wykonywania zdjęć z mgłą widoczną w kadrze. Tutaj powoduje ona, że położone głębiej drzewa znikają w oddali.

© Mads Peter Iversen

Etapy edycji

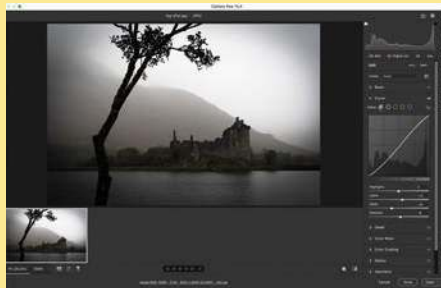
Jak przetwarzać mgliste sceny, aby wydobyć szczegóły?

2x © Lauren Scott

1 Dostosuj balans bieli Dostosuj temperaturę kolorów w module Camera Raw. Użyj Kropplomierza, kliknij chłodny obszar mgiełki i przywróć mu bardziej neutralny odcień. Możesz to wyregulować za pomocą suwaka.

2 Tonalność Użycie narzędzia Krzywe to łatwy sposób na dostosowanie odcieni i dostrojenie kanałów kolorów. Dodaj punkty na krzywej, a następnie poprzeciągaj je, aby dostosować jasność mgły i ogólny kontrast.

3 Zmiana ostrości Dokonaj ostatecznych poprawek ustawień, w tym ostrości (panel Szczegół w Camera Raw). Aby uzyskać bardziej spektakularne ujęcie i poprowadzić wzrok w głąb kadru, dodaliśmy do zdjęcia winietę.

Z prawej

Nieruchoma woda

Najlepszą porą na fotografowanie odbić jest wczesny poranek, kiedy słabe słońce i kolorowe światło rozjaśniają wodę i odbijający się w niej obiekt.

© Mads Peter Iversen

Wykorzystaj odbicia

Zbiorniki wodne mogą pomóc dodać scenie atmosfery tajemniczości

Chociaż odbicia same w sobie nie tworzą nastroju, z pewnością można je wykorzystać do dodania krajobrazom głębi i zwiększenia ich siły wyrazu. Ponownie, najlepszą porą na fotografowanie jest wczesny poranek, kiedy słabe słońce i kolorowe światło rozjaśniają wodę oraz odbijający się w niej obiekt. Jeśli możesz dotrzeć w wybrane miejsce jedynie o późniejszej porze, to użyj filtra polaryzacyjnego, który pozwoli Ci zmniejszyć odbłaski na powierzchni wody. Jeśli chcesz uzyskać idealne odbicie, musisz udać się na miejsce w bezwietrzny dzień, sprawdzając wcześniej prognozę pogody na wieczór i nadchodzący po nim poranek. Jeśli nie znasz danej lokalizacji, możesz użyć aplikacji takiej jak Photographer's Ephemeris, aby sprawdzić, gdzie będzie wschodzić słońce – najlepiej, jeśli fotografowany obiekt będzie się znajdował przed Tobą, a słońce – za Tobą.

Lustreczko, powiedz przecie

UPROŚĆ KADR

Staraj się jak najdoskonalej uchwycić temat i jego odbicie, eliminując rozpraszające elementy.

© Rommie LI / 500px Via Getty Images

LINIA HORYZONTU
W przypadku tej kompozycji góra została umieszczona w centrum kadru w celu uzyskania przyjemnej dla oka symetrii obrazu.

MOCNE KOLORY

Fotografowanie podczas jasnego wschodu słońca, podobnie jak użycie polaryzatora do wzmocnienia nasycenia odcieni, sprawi, że niebo będzie prawdopodobnie bardziej kolorowe.

KRYSTALICZNIE CZYSTE OBRAZY
Sprawdź prognozę pogody dla wybranego regionu – słaby wiatr i dobra widoczność tworzą idealne warunki do fotografowania odbić w jeziorach.

Rób zdjęcia w czasie burzy

Udaj się w plener, gdy jest szaro i pochmurno, i nie bój się niedoświetlać swoich obrazów

Tradycyjnie uważane za niesprzyjające warunki pogodowe mogą okazać się wielkim atutem przy wykonywaniu zdjęć krajobrazowych. Deszcz, ciemne chmury i zachmurzone niebo są idealnymi składnikami podkreślającymi nastrój oraz pozwalającymi tworzyć obrazy oparte na wykorzystaniu światłocienia – zazwyczaj charakteryzujące się silnym kontrastem między jasnymi i ciemnymi obszarami oraz przeciwstawieniu sobie wyrazistych elementów kształtujących kompozycję kadru.

Prawdopodobnie widziałeś taki efekt świetlny pojawiający się, gdy nad danym obszarem przechodzi burza lub gdy zaczyna się przejaśniać, ponieważ światło słoneczne przebija się wówczas przez ciemniejsze chmury. Gra światła i cienia w kadrze może dodać krajobrazowi głębi i siły wyrazu, szczególnie w obszarach górskich lub w przypadku scenarii składających się z kilku warstw. Jeśli chodzi o kompozycję, to najbardziej kontrastowy obszar powinien być również głównym punktem zainteresowania i miejscem, na którym ustawiona jest ostrość, ponieważ w naturalny sposób przyciąga on wzrok oglądających.

W przypadku naświetlenia obrazów opartych na wykorzystaniu światłocienia często dobrze sprawdza się niedoświetlenie zdjęcia o kilka stopni przysłony w celu uzyskania ciemnego wyglądu pejzażu, ale należy przy tym uważać, aby nie utracić szczegółów w cieniach. Zamocuj aparat na solidnym statywie i ustaw najniższą czułość matrycy, aby ograniczyć do minimum poziom zaszumienia obrazu.

© Andriis Barbans / 500px via Getty Images

Naświetlanie nastrojowych scenarii

Jak świadomie niedoświetlać zdjęcia

PRZED

PO

2x © Lauren Scott

1 Wybierz tryb pomiaru światła Włącz zapisywanie ujęć w formacie RAW i ustaw w aparacie optymalny tryb pomiaru światła. Matrycowy tryb pomiaru jest przydatny w przypadku zrównoważonych tonalnie krajobrazów, a tryb naświetlania na światła pozwoli optymalnie zarejestrować obszar scenarii, na który ustawiona jest ostrość.

2 Obniż ekspozycję Niedoświetl zdjęcie o kilka stopni przysłony, aby zarejestrować widocznie zbyt ciemny obraz. Jeśli jednak Twój aparat nie jest wyposażony w specjalne pokrętło do regulacji wartości kompensacji ekspozycji, zmień ją za pomocą menu ustawień aparatu.

3 Sprawdź, czy nie prześwietliłeś ujęcia Włącz w aparacie funkcję ostrzegania o prześwietleniu, aby mieć pewność, że nie utraciłeś żadnych cieni. Każdy model aparatu jest inny, ale w Sony A7 III wskaźnik ostrzegania o prześwietleniu wyświetla na tylnym ekranie korpusu wzór zebry.

Studium przypadku

Pytamy mistrza pejzażu **Madsa Petera Iversena**, na co zwraca uwagę podczas wykonywania swoich zdjęć

Co Twoim zdaniem sprawia, że zdjęcie krajobrazowe jest nastrojowe?

Chociaż nie zawsze jest to element absolutnie niezbędny, najbardziej oczywistą odpowiedzią jest obecność mgły i zamglenia – w sensie dosłownym, to właśnie powoduje, że na obrazie widoczna jest atmosfera. Przynajmniej ja staram się robić zdjęcia w takich warunkach atmosferycznych, tworząc moje nastrojowe fotografie.

Czego szukasz, rejestrując krajobrazy pełne atmosfery?

Oprócz mgły i zamglenia zazwyczaj staram się uchwycić jakiś temat lub obiekt pozwalający zakotwiczyć obraz lub inny punkt zainteresowania oraz używać różnych narzędzi kompozycyjnych tam, gdzie ma to sens. Szczególnie lubię fotografować tereny leśne i lasy, ponieważ są to stosunkowo „gęste” sceny, zawierające w sobie wiele informacji tonalnych takich jak drzewa, rośliny i inne elementy. Tereny leśne i lasy także bardzo dobrze prezentują się we mgle. Z kolei gdy mam do czynienia z gęstą mgłą, staram się unikać otwartych przestrzeni, ponieważ zarejestrowane wówczas zdjęcia zwykle okazują się zbyt proste. Niemniej unosząca się nad ziemią poranna mgła może naprawdę dobrze wyglądać na otwartych przestrzeniach.

Jak przygotowujesz się do udania się w podróż fotograficzną?

Dużo przebywam w terenie, a także badam różne obszary, korzystając z zasobów dostępnych

w Internecie, używam Google Earth, serwisu duńskiego ministerstwa przyrody, różnych witryn turystycznych i prywatnych stron poświęconych danym lokalizacjom oraz występującej tam przyrodzie. Kiedy już wiem, co chcę sfotografować, czekam na ciekawe warunki pogodowe. Korzystam w tym celu z różnych aplikacji i usług do prognozowania pogody. Mając już pewne doświadczenie, nauczysz się przewidywać, kiedy istnieje większe prawdopodobieństwo wystąpienia mgły, zamglenia i wysokiej wilgotności. Jeśli chce się uchwycić promienie słoneczne w lesie, niezbędna jest wysoka wilgotność powietrza.

Jaki jest Twój ulubiony sprzęt fotograficzny?

Używam Sony A7R III wraz z kolekcją obiektywów obejmujących ogniskowe od 12 do 400 mm. Mam kilka statywów – wysoki i podróżną wersję Benro. Poza tym do vlogowania używam rejestratora dźwięku Zoom H1 i kamery DJI Osmo Pocket. Mam również drona DJI Mavic Pro 2, którym robię zdjęcia i filmuję z powietrza.

Jak komponujesz różne sceny?

Generalnie staram się znaleźć jakiś temat lub punkt zainteresowania. Następnie próbuję zrównoważyć ekspozycję, oczyścić krawędzie z rozpraszających szczegółów i zastosować różne zabiegi wizualnego kierowania wzrokiem oglądających poprzez wykorzystanie linii, kontrastu i koloru.

Czy możesz podzielić się swoimi ulubionymi technikami fotografowania?

Zwykle robię zdjęcia w trybie preselekcji przysłony, ponieważ uważam, że pozwala mi to pracować szybciej niż w trybie w pełni manualnym, zwłaszcza jeśli muszę szybko zmieniać ustawienia. Poza tym staram się nie polegać zbyt mocno na konkretnych parametrach ekspozycji i zamiast tego indywidualnie dostosowuję moje podejście do każdej fotografowanej sceny.

Z prawej Magiczne miejsce

To jedno z ulubionych zdjęć Madsa. „Jest klimatyczne, spokojne i zimne, ale przychodzi na myśl lato. Wydaje się, że oglądający może wejść w scenę.”

Poniżej

Lekka burza

„Od dawna chciałem sfotografować tę latarnię, więc najlepszym pomysłem było wybranie się tam podczas burzy. Światło było absolutnie cudowne” – mówi.

Poniżej, z prawej

Sadzawka dla kaczek

„To małe leśne jezioro to wspaniała lokalizacja. Kiedy zmieniło się światło i kaczkę zaczęły pływać, pojawiło się mnóstwo możliwości skomponowania ciekawych kadrów”.

Poniżej, daleko

po prawej

Wczesna pobudka

„Moją ulubioną porą jako fotografa krajobrazu są spokojne, nastrojowe świty, kiedy słychać tylko budzące się ptaki”.

**POGODOWA
PORADA MADSA**

Po wybraniu lokalizacji, w której chce zrobić zdjęcia, Mads czeka na odpowiednią pogodę, korzystając z aplikacji do prognozowania warunków atmosferycznych. Jego celem jest wybranie się na sesję w dniach, w których występuje większe prawdopodobieństwo pojawienia się mgły, zamglenia i większej wilgotności – to idealne warunki do uchwycenia promieni słonecznych w leśnej scenerii.

Na koniec powiedz, jakim procesom edycji poddajesz swoje zdjęcia.

Stosuję następujący obieg pracy Adobe Bridge > Camera Raw > Adobe Photoshop. Ale Camera Raw i Lightroom dają coraz więcej możliwości, więc generalnie korzystam z Photoshopa trochę mniej niż do tej pory (choć nadal jest to absolutnie niezbędne narzędzie do nakładania masek jasności i łączenia zdjęć). Jestem tolerancyjny w kwestii tego, co można, a czego nie należy korygować, ale zawsze staram się, aby efekty mojej pracy prezentowały się jak najbardziej realnie, czyli aby widz nie miał wrażenia, że scena wygląda sztucznie. Mój styl fotograficzny nazywam „romantycznie stylizowanym realizmem”. Optymalizacja estetyki sprawia zatem, że wygląd scenerii odbiega nieco od rzeczywistości, ale obraz nie jest całkowicie oderwany od tego, co można zobaczyć w naturze.

Bądź kreatywny

Wypróbuj tych kilka prostych pomysłów, aby zarejestrować bardziej spektakularne zdjęcia

Chociaż poznałeś już zestaw przydatnych wskazówek dotyczących wykonywania nastrojowych krajobrazów, nie oznacza to, że nie możesz poszukiwać innych, jeszcze ciekawszych sposobów tworzenia oryginalnych zdjęć. Na początek dobrze jest zrezygnować ze statywu, ponieważ pozwala to wypróbować bardziej interesujące kąty widzenia i kompozycje kadru.

Chociaż zależy to od poziomu światła, nowoczesne aparaty zazwyczaj radzą sobie z kontrolowaniem szumu przy wysokich czułościach matrycy znacznie lepiej niż ich poprzednicy, więc jeśli zajdzie taka potrzeba, nie obawiaj się zwiększać wartości ISO. Kolejną rzeczą do rozważenia jest wielkość otworu przysłony, a mianowicie, jak mały lub duży powinien być w przypadku uwieczniania scenerii otwór względny

obiektywu. Zazwyczaj pejzażyści wybierają przysłonę o wartości f/11 lub jeszcze mniejszą, aby uzyskać jak najostre zdjęcie, ale zmniejszenie głębi ostrości i uwzględnienie w kadrze szczegółów pierwszego planu – takich jak liście – może być przyjemnym dla oka sposobem na obramowanie kadru lub danie subtelnej podpowiedzi oglądającym na temat tego, gdzie wykonane zostało dane zdjęcie.

Kolejnym obszarem, w którym możesz wyrazić swoją własną wizję scenerii, jest postprodukcja. Eksperymentuj z selektywną edycją kolorów, konwersją monochromatyczną lub nietypowymi formatami kadru i w oprogramowaniu takim jak Lightroom użyj filtrów, aby przyciemnić niebo w celu dodania mu spektakularności lub rozjaśnić środek kadru, aby przyciągnąć do niego uwagę widzów. Wzięliśmy na warsztat zdjęcia krajobrazowe przedstawiające osuwisko Quiraing na wyspie Skye w Szkocji i znaleźliśmy kilka sposobów, aby wyglądało ono jeszcze bardziej nastrojowo.

OBRAZ ORYGINALNY

WIZYTA O WSCHODZIE SŁOŃCA

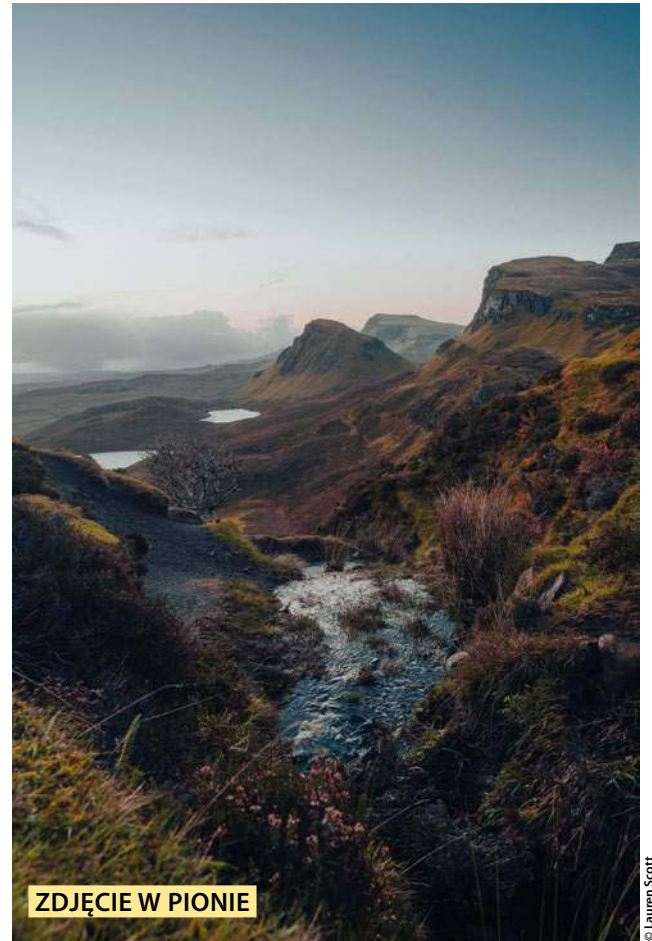

NASTROJOWA POGODA

© fotovoyager / E+ via Getty Images

ZDJĘCIE W PIONIE

© Lauren Scott

© Matt Anderson Photography / Moment via Getty Images

Z NISKIEJ PERSPEKTYWY

© Lauren Scott

WIĘKSZA GŁĘBIA OSTROŚCI

© Lauren Scott

Stwórz artystyczny. **MORSKI PEJZAŻ**

Zobacz, jak wykorzystać naturalne światło, faktury i kolory, by tworzyć niesamowite nadmorskie krajobrazy. Pomożemy też z planowaniem pleneru i edycją zdjęć!

Gotowy obraz

Magiczne światło

Wykorzystanie stawiających największe wyzwania aspektów przybrzeżnego środowiska jako użytecznych zasobów twórczego obrazowania pozwala wykonywać studia morskiego pejzażu o niezwykle artystycznym charakterze.

Wszystkie zdjęcia © Peter Fenech

Woda w scenie krajobrazowej nabiera zupełnie magicznego wyglądu. Niezależnie od tego, czy ma ona formę lśniącej tafli jeziora, bulgoczącego strumienia, czy grzmiącego wodospadu, jej płynność stwarza wrażenie energii i zwiększa kontrast odcieni. Ze wszystkich zbiorników wodnych, z jakimi może mieć do czynienia fotograf, najbardziej pożądanym jest bez wątpienia ocean. Oprócz wszystkich wspomnianych powyższych cech widoczne na fotografii krajobrazowej morze wywołuje poczucie ostateczności – stawia kompozycyj-

ną kropkę. Z tego samego powodu, dla którego stanie na brzegu morza i patrzenie na linię horyzontu jest często przeżyciem terapeutycznym, uchwycenie tej granicy na zdjęciu tworzy wyjątkową nierównowagę szczegółów, która może zostać wykorzystana do skupienia uwagi widza.

Wiążą się z tym oczywiście różne wyzwania. Bardzo łatwo jest stworzyć obraz, który w jednym obszarze zawiera wiele szczegółów, ale w innym jest ich zupełnie pozbawiony. Co więcej, uzyskanie poprawnej ekspozycji może być trudne, gdy w obrębie sceny znajduje się duży obszar odbijający światło, co oznacza, że musimy dostosować nasz zwykły sposób pracy tak, by uniknąć

prześwietlenia najjaśniejszych fragmentów obrazu. Mając to wszystko na uwadze, możliwe jest wykorzystanie naturalnego rytmu nadmorskiego krajobrazu do uchwycenia niezrównanej różnorodności wzorów, faktur i kolorowych abstrakcyjnych tematów.

Na następnych kilku stronach zagłębimy się w tajniki wykonywania artystycznych zdjęć nadmorskich pejzaży, prezentując najlepsze z tematów i podpowiadając, gdzie je znaleźć. Poćwiczymy też naświetlanie w wymagających warunkach oświetleniowych, oddawanie na zdjęciu wrażenia ruchu obecnego w scenie oraz umiejętne rozmieszczanie faktur i szczegółów. Ruszajmy zatem na wybrzeże!

Praca z fakturą

Uchwycenie wzorów natury pozwala zwiększyć siłę zdjęć

Wielu fotografów skupia się na technicznych aspektach oraz na tym, jak gotowe już zdjęcie będzie wyglądało ekranie monitora. To oczywiście logiczne, ale musimy pamiętać, że nasze fotografie są wiernym odwzorowaniem prawdziwych scen, które oglądaliśmy w plenerze i które zrobiły na nas określone wrażenie. Jeśli mamy stworzyć obraz angażujący odbiorców, musimy zastanowić się, jak najlepiej oddać te niewizualne cechy sensoryczne. Tylko wtedy możemy skutecznie przekazać nasze odczucia i wywołać reakcję emocjonalną, co ostatecznie jest głównym celem każdej fotografii.

Warto zacząć od zastanowienia się nad możliwością wykorzystania faktury. Miejsca widokowe na wybrzeżu wyróżniają się wieloma kontrastującymi fakturami, na których można skupić wzrok, w tym wyraźnym kontrastem między ziarnistym piaskiem plaży a rozrzuconymi skałami i otaczającą je jedwabiącą gładką wodą. Faktury same w sobie są piękne, ale będą jeszcze bardziej atrakcyjne wizualnie, gdy zostaną połączone w kadrze z innymi elementami.

Zaletą ograniczania się do fotografowania mniejszych układów faktur i wzorów jest to, że można wówczas zasugerować oglądającym jakieś informacje o wyglądzie szerszego otoczenia, w rzeczywistości w ogóle go nie pokazując. Chociaż ze względu na szerokokątną perspektywę efektywne uchwycenie całej nabrzeżnej sceny może nie być możliwe bez utraty widoczności szczegółów, to pozostaw to wyobraźni widza, który wypełni pustą przestrzeń, wykorzystując dostarczone mu przez Ciebie próbki faktur.

Takie narracyjne podejście do fotografii morskiego pejzażu jest naprawdę doskonałym sposobem skłonienia oglądających obraz do poświęcenia większej czasu na obcowanie ze zdjęciem i wyobrażenia sobie, jak mogła wyglądać cała sceneria.

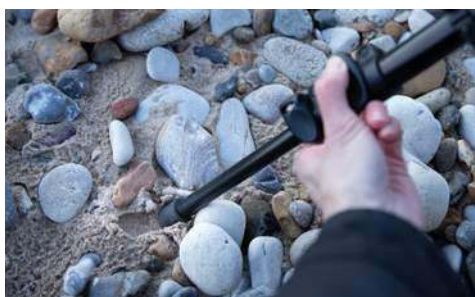
© Peter Cairns

Uchwycić ruch fal Oddaj ruch, zachowując widoczność szczegółów na powierzchni wody

6x © Peter Fenech

1 Obserwuj ruch wody Przed wyborem miejsca fotografowania poświęć chwilę, aby zobaczyć, jak fale poruszają się wokół różnych elementów wybrzeża, w zależności od pogody i wysokości pływów. Umożliwi Ci to dobranie najlepszej kompozycji w celu uzyskania dobrze zrównoważonego kadru.

2 Ustabilizuj sprzęt Rozstaw statyw i zabezpiecz go, aby zapewnić całemu zestawowi maksymalną stabilność. Wsuń kolce ze stoppek lub upewnij się, że wszystkie końcówki nóg są ustawione tak, aby można było uzyskać optymalną równowagę. Jeśli Twój trójnóg nie ma żadnych tego typu dodatków, wepchnij końcówki nóg głębiej w piasek.

3 Ustaw wielkość przysłony Wybierz otwór względny obiektywu, który w przypadku aktualnie fotografowanej sceny pozwoli Ci uzyskać optymalną głębię ostrości. W większości przypadków wartość przysłony powinna wynosić od f/8 do f/14. Następnie możemy regulować pozostałe parametry trójkąta ekspozycji, aby zmienić wygląd falującej wody.

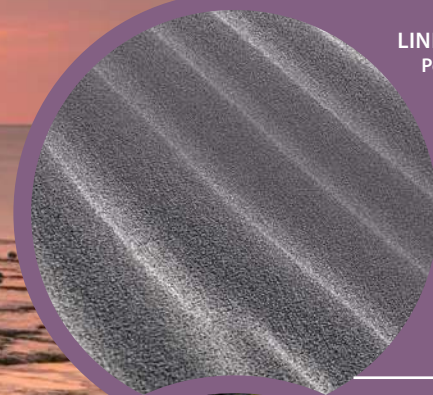

Najlepsze faktury i wzory

Te powierzchnie potrafią bardzo wiele opowiedzieć o historii środowiska przybrzeżnego

LINIE NA PIASKU

Podczas odpływu, kiedy piasek zaczyna wysychać, na plaży mogą pojawiać się nieregularne wzory. Podobnie cofająca się woda może wyźłobić w piasku kanały tworzące ciekawe wzory. Fotografuj je prostopadle z gór, a uzyskasz dwuwymiarowe zdjęcia abstrakcyjne.

STUDIUM SKAŁ

Spróbuj użyć teleobiektywu lub nawet obiektywu makro, aby uchwycić szczegóły głazów lub innych powierzchni. Szukaj zarówno szorstkich, jak i gładkich skał, aby ukazać cały proces erozji. Z kolei aby zredukować połysk na mokrych powierzchniach, użyj polaryzatora.

KOMPOZYCJE Z MUSZELEK

Wykorzystaj naturalnie powstałe aranżacje, jak również te, które sam ułożysz, aby stworzyć artystyczne studia tych elementów. Rób szerokokątne zdjęcia z mniejszej odległości, aby uchwycić muszelki razem z wodą, co nada im bardziej life-style'owy wygląd.

4 Załóż neutralny filtr szary Aby wydłużyć czas ekspozycji, nakręć na obiektyw średniociemny neutralny filtr szary np. 0,6 (ND4). W takich przypadkach przydatny jest neutralny filtr o regulowanym poziomie tłumienia natężenia światła (fader), ponieważ pozwala on bezstopniowo dostosowywać wartość ekspozycji, co zapewnia fotografowi maksymalną swobodę pracy.

5 Ekspozycja testowa Zrób zdjęcie próbne, aby móc ocenić wygląd wszystkich elementów. Zweryfikuj, czy głębina ostrości jest wystarczająco duża, oceń histogram pod kątem tego, czy nie doszło do utraty szczegółów w światłach (lub aktywuj w menu aparatu funkcję ostrzegania o prześwietleniu obrazu) i sprawdź, jak bardzo widoczny jest ruch zarejestrowanych fal.

6 Dostosuj siłę filtra Zmieniaj moc tłumienia światła przez filtr ND, aby skrócić lub wydłużyć czas otwarcia migawki i uzyskać efekt widoczności wyraźnego ruchu, który zasugeruje kierunek płynięcia fal, jednocześnie zapobiegając nadmiernej szklistości oceanu, powstającej przy stosowaniu bardzo długich ekspozycji.

Głębia chromatyczna

CIEPŁE ŚWIATŁA

Dominacja w najważniejszych partiach obrazu koloru żółtego i pomarańczowego (o niskiej temperaturze barwowej wyrażonej w kelwinach) nadaje scenie spektakularny wygląd, którego oczekują oglądający.

GRADIENTY KOLORÓW

Wspaniałe niebo to element powszechnie występujący na zdjęciach morskich pejzaży – uchwycenie błękitu i purpury z dala od słońca zwiększa równowagę kompozycji. Uważaj tylko, aby nie przesadzić z nasyceniem kolorów.

CHŁODNIEJSZE CIENIE

Aby stworzyć punkt odniesienia dla spektakularnego nieba, na zdjęciu zarejestrowano także obszary cieni o wysokiej temperaturze barwowej wyrażonej w kelwinach, co pozwoliło stworzyć subtelny kontrast kolorów.

Polaryzator ocieplający barwy

Zachowaj spójność kolorów dzięki filtrowi, który ocieplić odcienie

Kołowy filtr polaryzacyjny to akcesorium niezbędne w fotografii pejzażowej. Nie tylko zwiększa intensywność kolorów, ale także jest poręcznym narzędziem do redukcji natężenia światła. Jednak jedną z jego wad może być wprowadzanie nieco chłodnego balansu kolorów, co może popsuć obraz ogniściego zachodu słońca. Polaryzator ocieplający odcienie stanowi połączenie filtra polaryzacyjnego z filtrem ocieplającym, takim jak 81A. Wprowadza on do rejestrowanego obrazu ciepłą dominantę, umożliwiając uchwycenie pożądanej kolorystyki zarówno z zamontowanym filtrem, jak i bez niego, oraz bez konieczności regulacji balansu bieli w celu skompensowania wprowadzanego efektu.

Uchwycić kolor

Wykorzystaj naturalną interakcję kolorów wybrzeża, aby ukazać scenerie o zróżnicowanej atmosferze.

NEUTRALNE PÓŁCIENIE

Podczas fotografowania pejzażu morskiego o zachodzie lub wschodzie słońca od krajobrazu odbija się dużo światła. Dbałość o wierne odwzorowanie półcieni wprowadza pewną „świeżość” do uchwyconej na zdjęciu palety kolorów.

Kolor ma olbrzymi wpływ na ogólny nastrój każdego zdjęcia. Nawet subtelna zmiana globalnego balansu kolorów może zmienić wygląd sceny i odczucia, jakie wywołuje ona u oglądających. Kolory o niskiej temperaturze barwowej, takie jak czerwień i żółcie, uważane są za ciepłe i przyjemne w odbiorze.

Wywołują one u oglądających scenę wrażenie spokoju, jaki odczuwamy, obserwując letni wschód słońca na plaży lub ciepły zachód słońca podczas wieczornego wakacyjnego spaceru. Z kolei kolory o wysokiej temperaturze barwowej wyrażonej w kelwinach, takie jak niebieski, turkusowy i purpurowy, są uważane za ostrzejsze i częściej kojarzone z chłodniejszymi zimowymi miesiącami – domyślnie są mniej relaksujące.

Jednak przy zachowaniu ostrożności kolory znajdujące się na obu krańcach spektrum można stosować zamiennie. Najważniejsze jest to, aby jeszcze przed zrobieniem zdjęcia wiedzieć, jaką tonację i nastrój ma mieć gotowy obraz.

Lokacje na wybrzeżu oferują nieskończoną gamę wariacji warunków atmosferycznych, więc nie przegap żadnej okazji do zarejestrowania spektakularnej fotografii. Równie spokojne mogą być na przykład obrazy mające chłodną kolorystykę, o ile tylko ich ekspozycja i kompozycja pozwolą odpowiednio odwzorować szczegóły sceny. Korzystanie z dłuższego czasu otwarcia migawki nada wodzie miękką sylwetkę i zmieni to, co mogłoby wyglądać na wywołujące grozę – zimne zdjęcie zrobione o niebieskiej godzinie i przedstawiające wysokie klify – w bardziej oniryczny i pastelowy obraz.

Podobnie jak w przypadku wszystkich gatunków fotografii należy pamiętać, że kolor i ekspozycja są ze sobą ściśle powiązane, a jasność sceny wpływa na odbieraną intensywność barw. Biorąc pod uwagę kontrast widoczny w nadmorskich sceneriach, musimy zwracać szczególną uwagę na to, jak kolory wzajemnie na siebie oddziałują i jaki może mieć to wpływ na emocje odbiorców.

Powyżej

Kontrast kolorów

Odseparowana przestrzennie wariacja kolorystyczna (a nie kontrasty tonalne) działa jak silny środek kompozycyjny, który zachęca widzów do odkrywania kadru. Zwracaj uwagę na sugerowany kierunek prowadzenia wzroku.

Mistrzowska ekspozycja

Wykorzystaj zastane warunki oświetleniowe do tworzenia bardziej artystycznych efektów

Robienie zdjęć w pobliżu zbiorników wodnych bywa zarówno błogosławieństwem, jak i przekleństwem. Z jednej strony mamy w obrębie sceny dodatkową powierzchnię odbijającą światło, która pozwoli znacznie wydłużyć czas, przez jaki można fotografować po zachodzie słońca lub wcześniej przed jego wschodem. Z tego właśnie powodu zespoły zajmujące się produkcją filmową przed kręceniem scen przy słabym oświetleniu polewają wodą ziemię – dzięki temu więcej światła odbija się z powrotem w stronę obiektów na planie. Mocniej nasycone stają się wówczas także kolory, ponieważ odbite światło rozjaśnia niebo i rozlewa się w krajobrazie.

Niemniej z drugiej strony obecność dużej odbijającej światło powierzchni w jednej części sceny stwarza również wyzwania związane z ekspozycją całego kadru. Gdy słońce znajduje się tuż nad horyzontem, trudno jest prawidłowo naświetlić zarówno pierwszy plan, niebo, jak i obszar

wody znajdujący się najbliżej źródła światła.

Kluczową umiejętnością jest wykorzystanie utrudniających pracę cech otoczenia jako środków artystycznego wyrazu. Gdy zidentyfikuje się potencjalne problemy, ostrzejsze światło, z jakim ma się do czynienia na wybrzeżu, może zostać wykorzystane na Twoją korzyść. Głębokie cienie mają niezwykle walory graficzne, a kontrastujące z nimi jasne światła sprawiają, że tego typu sceny nadają się doskonale do konwersji monochromatycznej.

Decydując, jak najlepiej wykorzystać dostępne światło, weź pod uwagę kierunek padania promieni słonecznych. Chociaż nie możesz przesunąć samego ich źródła, to aby uchwycić subtelne różnice w kształcie i formie, możesz zmienić położenie aparatu. W miarę, jak będzie się zmieniać światło, zmieniaj również swój sposób fotografowania, aby móc zrobić jak najlepsze zdjęcia w każdych warunkach.

Wybierz gradientowy neutralny filtr szary

Oferta gradientowych neutralnych filtrów szarych jest zaskakująco bogata. Który wybrać?

Jaki jest najlepszy gradientowy neutralny filtr szary do fotografowania nadmorskich pejzaży? Najjaśniejszą częścią nieba w czasie wschodu i zachodu słońca jest zazwyczaj horyzont, więc najlepszym wyborem jest przeważnie filtr gradientowy o ostrej granicy pomiędzy jasną i ciemną częścią, ponieważ te o płynnym przejściu są mniej skuteczne. Kiedy jednak na obrazie widoczne są klify, filtry o stopniowo zanikającym gradiencie nie wprowadzają sztucznie wyglądającego przyciemnienia elementów pierwszego planu. Do wykonywania zdjęć artystycznych zalecamy stosowanie filtrów mających miękkie rozgraniczenie jasnej i ciemnej połowy o większej „gęstości” (0,9 ND) i – jeśli Twoim zamiarem jest uzyskanie mocniejszego efektu – mających wyraźny podział obu obszarów o mniejszej gęstości.

Uchwycić zachód słońca z długą ekspozycją

Stosuj wydłużony czas pomimo większego natężenia światła

1 Naświetlaj na światła Aby mieć pewność, że uda nam się uchwycić jak najwięcej szczegółów i zapobiec prześwietleniu najjaśniejszych obszarów, dokonaj pomiaru światła w obrębie elementów, od których odbija się światło. To pozwoli nam później poprawnie obliczyć wartość zrównoważonej ekspozycji. Unikaj mierzenia światła na tarczy słońca.

2 Sfotografuj niebo Zrób zdjęcie nieba z dobrze naświetlonymi szczegółami w światłach. Jeśli chcesz rozmyć ruch płynących po nim chmur, nakręć na obiektyw niezbyt ciemny neutralny filtr szary. Naświetlanie bez stosowania ciemnego filtra pozwala zaoszczędzić czas, zwłaszcza kiedy poprawna ekspozycja wymaga kilku minut naświetlania.

3 Załóż filtr ND Załóż neutralny filtr szary zmniejszający natężenie światła o 8 lub 10 stopni przysłony i ustaw wymagany czas otwarcia migawki w trybie manualnym, korzystając w razie potrzeby z kalkulatora na smartfonie. Zrób kilka zdjęć testowych i sprawdź, czy nie utraciłeś szczegółów w miejscach powstawania refleksów światła np. na powierzchni oceanu.

4 Zrób i połącz zdjęcia Wykorzystując dwa zdjęcia – jedno przedstawiające niebo i drugie ukazujące pierwszy plan z odbijającymi się w wodzie promieniami słońca – stwórz w programie do edycji jeden obraz o zrównoważonej ekspozycji. Wykonanie dwóch zdjęć eliminuje potrzebę łączenia ze sobą użycia filtrów szarych i gradientowych, co ogranicza powstawanie efektu zjawy i zwiększa ostrość obrazu.

Z lewej

Zalety pochmurnego nieba

Nie przestawaj fotografować, gdy zaczynają nadciągać deszczowe chmury. Mgła i zachmurzone niebo pozwalają robić artystyczne zdjęcia utrzymane w ciemnej lub jasnej tonacji, które mogą bardzo ładnie się prezentować, zwłaszcza po konwersji do czerni i bieli.

Wykorzystanie ostrego światła

Nie przestawaj robić zdjęć, kiedy słońce znajdzie się już nad horyzontem

Wielu fotografów wkłada aparat do torby i kończy sesję, gdy wschodzące słońce znajdzie się już w całości nad linią horyzontu, a złote światło ustępuje miejsca głębokim cieniom i jaskrawym światłom. Światło, z jakim mamy do czynienia późnym rankiem i południem, nie jest idealne do uwiecznienia wszystkich scen krajobrazowych, ale w przypadku tych o mocniej zdefiniowanych kształtach pozwala stworzyć bardziej graficzne obrazy.

Możesz więc wykorzystać takie oświetlenie do fotografowania ostrych formacji skalnych lub wzorów na piasku. Staraj się wówczas uchwycić ich cały zakres tonalny, skupiając się na zachowaniu szczegółów w światłach, a nie w cieniach. W przypadku tematów, które chcesz zarejestrować w formie sylwetki, skomponuj zdjęcie tak, aby zapewnić odpowiednią odległość między obiektem a tłem w celu uniknięcia nakładania się na siebie obszarów ich cieni.

© Peter Cairns

Powyżej

W otoczeniu wody

Skoncentruj się na wodzie płynącej wokół obiektów znajdujących się na plaży. Aby uzyskać najlepsze ujęcia, rób zdjęcia gdy fale się cofają.

Z prawej

Zmiana perspektywy

Fotografowanie wybrzeża ze szczytu klifu zapewni bardziej rozległy widok na architekturę linii brzegowej.

Uchwycić kształt i formę

Chcąc uzyskać jak najlepsze artystyczne i abstrakcyjne zdjęcia, wykorzystaj rzeźbę terenu obszarów wybrzeża

Jeden z powodów, dla których fotografowanie pejzaży morskich może być sporym wyzwaniem technicznym, ma mniej wspólnego z naturą samego oceanu, a więcej z topografią obszarów przybrzeżnych. Sceny uwieczniane na plaży, gdy patrzy się na morze lub silnie ułożone w kadrze wzdłuż osi pionowej klify albo wysokie wydmy, są zazwyczaj płaskie. Te nakładające się na siebie kształty mogą być interesujące wizualnie, ale utrudniają prawidłowe uchwycenie wszystkich wymaganych elementów na jednym obrazie.

Jeśli spróbujemy ukazać wszystkie obszary sceny na jednym zdjęciu, często możemy uzyskać kadr zawierający dużą przestrzeń pustego nieba. Dodatkowo kiedy wymaga to użycia ultraszerokokątnego obiektywu, perspektywa widzenia może spowodować utratę widoczności na zdjęciu drobniejszych detali z powodu zbyt małego ich powiększenia.

Aby sprostać tym wyzwaniom, możemy zmienić swoją odległość od obiektu, ogniskową oraz ekspozycję i wykorzystać w ten sposób

na swoją korzyść charakterystyczne cechy nadmorskich lokalizacji. Pierwszym krokiem mającym na celu połączenie wszystkich elementów może być ich powiększanie dzięki zastosowaniu dłuższej ogniskowej obiektywu. Kompresja planów, jaką pozwala uzyskać użycie teleobiektywu, ogranicza ilość pustej przestrzeni widocznej wokół obszarów i między nimi, umożliwiając zarejestrowanie ciaśniejszego kadru.

Ujęcia wykonane przy wykorzystaniu długiej ogniskowej, choć niekonwencjonalne, mogą zyskać nieco bardziej artystyczny charakter, ponieważ ekstremalna kompresja zmienia pozorną relację przestrzenną elementów rzeźby terenu wybrzeża. Równoległe do użycia długiego obiektywu ekspozycja może posłużyć też do ukrywania lub ujawniania charakteru różnych elementów składowych danej sceny. Celowe niedoświetlenie lub prześwietlenie może uwydatnić zarys formacji klifów i pomóc odizolować interesujące obszary od niepożądanych szczegółów.

Rób abstrakcyjne zdjęcia, poruszając aparatem

Użyj techniki celowego poruszenia w trakcie naświetlania, aby uzyskać artystyczne rozmycia

1 Wybierz scenę W przypadku tego typu ujęć należy starać się podkreślić poziomą lub pionową topografię pejzażu morskiego. Plaże są z natury płaskie, więc kiedy masz problem ze znalezieniem ciekawej kompozycji, to zastosowanie techniki polegającej na celowym poruszeniu aparatem w trakcie ekspozycji będzie świetnym artystycznym sposobem tworzenia zrównoważonych ujęć.

© Peter Fenech

4 Nałóż filtry Jeśli po ustawieniu minimalnej wielkości otworu przysłony, na jaką pozwala obiektyw, czas naświetlania wynosi nadal więcej niż 0,5 s, użyj neutralnego filtra szarego, aby jeszcze bardziej wydłużyć czas ekspozycji. Aby ten efekt wyglądał raczej na świadomy zabieg twórcy niż na przypadkowy błąd, na zdjęciu nie powinno być widać żadnych wyraźnych szczegółów.

2 Przygotuj statyw Musisz dobrze rozstawić nogi i ustawić stopy statywu w celu uniknięcia zarejestrowania na zdjęciu wykonywanym z wykorzystaniem długiego czasu naświetlania ruchu obrotowego aparatu lub falistych linii. Dociaż trójnog i mocno zablokuj wszystkie klamry z wyjątkiem pokręteł. Następnie ustaw je tak, aby umożliwić sobie kontrolowanie ruchu aparatu w jednej płaszczyźnie.

5 Podłącz zdalny wyzwalacz Aby zapobiec „kołowaniu się” aparatu, wyzwalaj migawkę zdalnie za pomocą elektronicznego wężyka spustowego lub bezprzewodowego pilota. My użyliśmy radiowego dwukierunkowego sterownika do lampy błyskowej, który może pełnić funkcję wyzwalacza migawki, umożliwiając zsynchronizowanie ekspozycji z ruchem aparatu.

3 Przymknij mocniej przysłonę Zwykle należy starać się unikać stosowania bardzo małych otworów względnych obiektywu, aby zapobiec zmniejszeniu szczegółowości obrazu wskutek dyfrakcji światła. My jednak celowo rozmywamy szczegóły, więc użyj przysłony o wartości f/22 lub jeszcze wyższej, aby uzyskać wymagany czas otwarcia migawki dla uzyskania pożądanego wyglądu efektu poruszenia.

6 Przesuwaj aparat w obie strony Jednym płynnym ruchem delikatnie przesuwaj korpus w trakcie naświetlania, aby uniknąć na zdjęciu śladów rozpoczęcia i zakończenia ruchu. Spróbuj przesunąć aparat z prawej strony na lewą i odwrotnie, aby zobaczyć, który kierunek ruchu nadaje fotografii najbardziej wyrazisty wygląd.

© Peter Cairns

**PODĄŻAJ ZA
JEDNYM TEMATEM**

Jeśli starasz się znaleźć inspirację lub nadać swoim pracom wrażenie spójności, spróbuj fotografować na swoich zdjęciach jeden charakterystyczny dla morskiego krajobrazu motyw. Na przestrzeni kilku dni skup się na jednym kolorze lub trzymaj się uwieczniania obiektów o określonym kształcie. Nada to Twoim nadmorskim obrazom poczucie przynależności do jednej kolekcji.

© Peter Cairns

Plaże są zazwyczaj płaskie, ale dzięki technice celowego poruszania aparatem w trakcie naświetlania możemy w artystyczny sposób poradzić sobie z problemem tworzenia z nich zrównoważonych kompozycji

Opanuj edycję

Zastosuj podstawowe techniki przetwarzania końcowego, aby uzyskać obrazy o doskonałych kolorach i szczegółowości

Morskie pejzaże bardzo często charakteryzują się dużą dynamiką tonalną i składają się z mocno kontrastujących faktur. Chociaż można je wyeksponować, uzyskując wspaniały efekt, to na etapie edycji należy przetwarzać je w bardzo staranny sposób.

Kolory pastelowe nie powinny być przesycone, ponieważ przybierają wówczas nienaturalny wygląd i w bardziej płaskich obszarach obrazu zaczyna pojawiać się na nich efekt prążkowania. Twoim celem powinno być wprowadzenie niewielkich poprawek w wyglądzie rozproszonego lub przechodzącego przez chmury światła w celu uzyskania realistycznego odwzorowania odcieni. Z kolei gdy w kadrze widoczne jest słońce,

częstymi problemami mogą być zjawy i flary. Są to szczególnie często występujące zjawiska na zdjęciach robionych na wybrzeżu, ponieważ płaski horyzont nie daje możliwości ukrycia samego źródła światła. W efekcie tego światła wpadające w obiektyw bywa często ostre i nierozproszone. W takich przypadkach warto wiedzieć, jak zredukować artefakty, jednocześnie równoważąc ekspozycję.

Na przykładzie przedstawionego tutaj zdjęcia pokażemy technikę przetwarzania fotografii pejzażu morskiego w sposób pozwalający uzyskać maksymalną głębię kolorów z zachowaniem integralności obrazu.

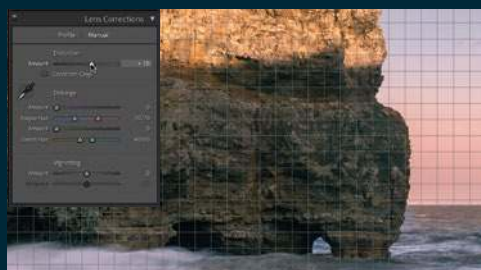
Z prawej

Unikaj przesylenia

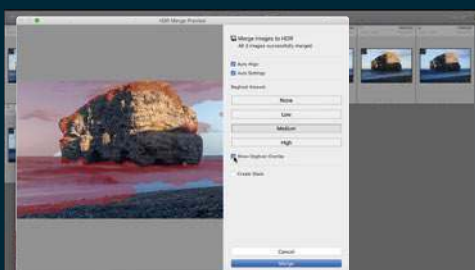
Nadmorski krajobraz wyróżnia się szerokim zakresem tonalnym i kontrastem faktur. Jego edycji należy zatem dokonać w sposób jak najbardziej subtelny, aby uniknąć przesylenia kolorów.

Popraw wygląd swoich morskich pejzaży

Dostosuj kolorystykę, charakter światła i poziom szczegółowości obrazu zdjęć wybrzeża, aby stworzyć idylliczne scenerie

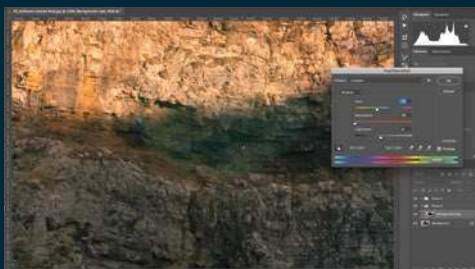
1 Zastosuj poprawki geometrii obrazu Zaczynij od przeprowadzenia na wszystkich zdjęciach korekty wad obiektywu. Aby wykonać podstawowe poprawki, zastosuj je zbiorczo do wszystkich zdjęć zarejestrowanych przy użyciu tego samego obiektywu. Wówczas można przeprowadzić korekcję zniekształceń geometrycznych, a później ręcznie wyprostować zbiegające się pionki.

2 Mieszanie ekspozycji Ręcznie połącz serię ujęć wykonanych z użyciem funkcji bracketingu ekspozycji lub zrób to za pomocą polecenia Photomerge w oprogramowaniu do przetwarzania plików RAW. Pozwoli to usunąć efekt ducha spowodowany ruchem wody zarejestrowanej na kolejnych klatkach i kontrolować siłę efektu HDR.

3 Dostosuj zakres Dzięki połączeniu wielu plików w celu uchwycenia szczegółów w skrajnych odcieniach można uzyskać na zdjęciu wystarczający naturalny kontrast i zapobiec powstaniu fałszywych kolorów. Zresetuj punkty czerni i bieli w edytorze RAW, ponownie otwierając scalony plik.

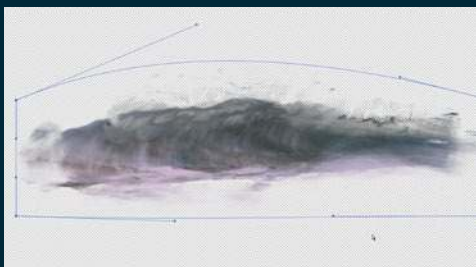
4 Zmniejsz flarę Jeśli na zdjęciu widać niepożądane odbicia światła wewnątrz obiektywu, spróbuj usunąć je za pomocą narzędzia Punktowy pędzel korygujący lub Stempel. Jeśli okaże się to trudne, rozważ spróbkowanie koloru artefaktu, zmniejszenie odcienia/nasylenia i dopasowanie luminancji obrazu na zamaskowanej, powielonej warstwie.

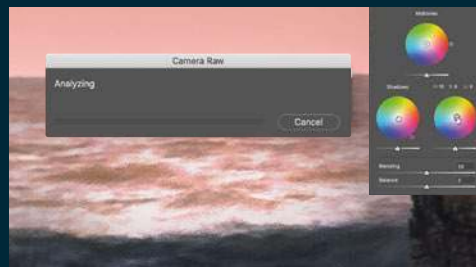
Wszystkie zdjęcia © Peter Fenech

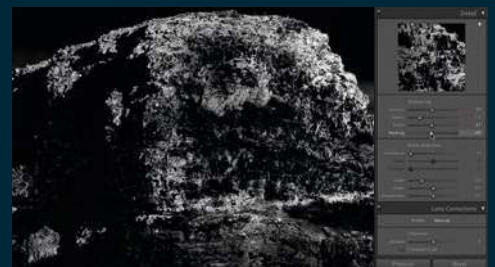
5 Połącz fale Aby uzyskać idealny wzór fal i pożądaną położeń obiektów pierwszego planu, rozważ połączenie ze sobą obszarów wody z kilku różnych zdjęć. Aby jednak można było wyróżnić względem siebie obrazy i używać masek warstw w celu selektywnego ukrywania i ukazywania fal, fotografie muszą zostać wykonane aparatem zamocowanym na statywie.

6 Transformacja fal Można jeszcze bardziej wymodelować fale docierające do linii brzegowej za pomocą narzędzi do transformacji. Dokonaj selekcji wybranej fali, aby dopracować wygląd jej krawędzi i wprowadzić wokół niej dodatkową przestrzeń. Utwórz warstwę i użyj narzędzia Wypaczenia marionetkowego lub podobnego, aby zmienić kształt fali.

7 Tonowanie na życzenie Tam, gdzie utracone zostały drobne szczegóły w światłach, na przykład na powierzchni oceanu, spróbuj wprowadzić delikatne tonowanie ciepłą żółcią. Chociaż nie zastąpi to utraconych szczegółów, to jeśli te prześwietlone partie obrazu są niewielkie, dodanie odrobiny koloru może sprawić, że nie będą one tak bardzo rozpraszać uwagi.

8 Selektowne wyostżenie Sceny nadmorskie zawierają wiele obszarów o niskiej szczegółowości, przeplatanych strefami faktur o wysokiej częstotliwości występowania elementów. Aby selektywnie wyostżić obraz, zastosuj wyostżenie na powielonej warstwie, maskując niebo oraz rozmyte fale, lub użyj narzędzia pozwalającego wprowadzać korekty lokalne.

TECHNIKI

-WARSZTAT- FOTOGRAFA W PODRÓŻY

Naucz się planować, komponować oraz edytować pomysłów i wciągających zdjęć podczas podróży

Możliwość podróżowania była w ostatnim czasie mocno ograniczona, z tym większym apetytem, wyruszamy więc znów po niezapomniane zdjęcia i przygody. Fotografia podróżnicza jest popularnym gatunkiem nie bez powodu – takie obrazy pozwalają oglądającym zanurzyć się w odległych miejscach, których być może nigdy nie odwiedzą, jednocześnie zdobywając wiedzę o kulturze i obyczajach ludzi zamieszkujących dane regiony.

Istnieje jednak powszechna błędna interpretacja tego, co definiuje zdjęcia podróżnicze i co odróżnia je od innych gatunków. Choć ujęcia takie zawierają w sobie elementy fotografii krajozobowej, architektury, zdjęć ulicznych i portretu, pobieżne przejrzanie fotografii publikowanych na głównych platformach do udostępniania zdjęć

ujawnia wyraźne niezrozumienie tego, czym właściwie jest ten gatunek fotografii. Wiele obrazów na 500px lub na Instagramie, oznaczonych jako „podróże”, nie oddaje w pełni ducha tego wyjątkowego stylu obrazowania. Samo zrobienie zdjęcia miejsca, do którego się udałeś, lub sfotografowanie zamieszkującej ją ludności nie sprawia jeszcze, że należy ono do tej kategorii. I odwrotnie, możliwe jest uchwycenie esencji obrazu z podróży, wykonując zdjęcie w miejscu oddalonym o zaledwie kilka minut spaceru od domu. Kluczową rzeczą, jeśli chodzi o odkrycie tego, co składa się na świetną fotografię podróżniczą, jest zrozumienie funkcji takich obrazów. W tym artykule przyjrzymy się temu, jak wzbogacić swoje portfolio podróżnicze podczas krótkiej czterodniowej wycieczki, zaczynając od jej zaplanowania przez wybór niezbędnego sprzętu, a na selekcji i postprodukcji kończąc.

Gotowy obraz

Daleko od domu

Dla profesjonalnego fotografa każdy wyjazd to inwestycja. Dlatego zaplanowanie pracy z wyprzedzeniem pomoże Ci przeprowadzić sesję szybko, sprawnie i da szansę zwrotu poniesionych kosztów.

© Francesco Riccardo

Planowanie sesji

Myśl z wyprzedzeniem i bądź gotowy do robienia zdjęć, gdy tylko dotrzesz na miejsce

Jednym z najtrudniejszych aspektów fotografii podróżniczej jest to, że taka wyprawa zabiera Cię daleko od własnego terenu, gdzie wymiany sprzętu, jego konserwacja i naprawa są bardzo proste. Jeśli dodamy do tego niewielkie szanse na ponowne odwiedzanie miejsca w idealnych warunkach, to wykonywanie tego typu zdjęć może okazać się naprawdę stresujące.

Dlatego zawodowcy zajmujący się fotografią podróżniczą planują swoje wyprawy w najdrobniejszych szczegółach i to na długo przed terminem wyjazdu. Zwłaszcza w przypadku realizacji płatnej sesji, lub wyjazdu z dużym potencjałem komercyjnym. W końcu dla dobrego fotografa każda wycieczka stanowi okazję do zarobienia pieniędzy.

Jeśli chodzi o planowanie, to należy wziąć pod uwagę wiele kwestii, zarówno praktycznych, jak i technicznych. Najpierw musisz sprawdzić połączenia i zorganizować transport, mając

na uwadze konieczność przewiezienia sprzętu fotograficznego. Jak bezpiecznie przetransportować wszystkie swoje obiektywy, korzystając z wielu połączeń i przesiadając się w kilku portach lotniczych? Czy istnieje jakieś niebezpieczeństwo uszkodzenia sprzętu podczas lotu – w szczególności wskutek dużej wilgotności i niskiej temperatury? Czy sprawdziłeś wytyczne linii lotniczej dotyczące możliwości i zasad przewożenia akumulatorów i powerbanków?

Następnie musisz zastanowić się nad artystycznymi i twórczymi aspektami swojej podróży. Jeśli Twoim zamiarem jest zrobienie zdjęć przeznaczonych do sprzedaży za pośrednictwem banku zdjęć, to przygotowana lista ujęć może być bardziej ogólna, ale jeśli robisz obrazy na zamówienie agencji turystycznej lub w oparciu o konkretne wytyczne otrzymane od klienta, musisz upewnić się, że będziesz mógł się znaleźć

we właściwym miejscu w odpowiednim czasie. To właśnie odróżnia typowo turystyczne wypadki od zawodowych wypraw, których celem jest zrobienie jak najlepszych fotografii.

Dobrym podejściem jest zaplanowanie każdego dnia podróży oraz spisanie sobie na kartce najważniejszych informacji o lokalizacjach i najlepszej porze na ich sfotografowanie. Gdy będziesz znać już lokacje, spróbuj dopasować do nich niezbędny sprzęt. Dzięki temu wszystko, co będzie Ci w danym miejscu potrzebne, będziesz mieć pod ręką, a nie na dnie przepelnionej walizki. Kiedy konieczne jest sfotografowanie jakichś atrakcji turystycznych lub klasycznych widoków, zaplanuj kolejne punkty swojej trasy tak, abyś mógł wrócić w te miejsca, jeśli oświetlenie lub otoczenie za pierwszym razem nie były optymalne – zawsze nieoczekiwanie może nadejść burza lub pojawić się wycieczka szkolna, nieustannie psująca Ci w kadr.

„Zawodowcy zajmujący się fotografią podróżniczą planują swoje wyprawy w najdrobniejszych szczegółach i to na długo przed terminem wyjazdu.”

Gotowy obraz

W ruchu

Jeśli podróżujesz do różnych krajów, nie zapomnij zapakować odpowiednich adapterów, umożliwiających korzystanie z gniazdek elektrycznych w każdym z miejsc docelowych, abyś mógł naładować swój sprzęt w drodze.

© Aleksandar Pasarić

Przewaga GPS

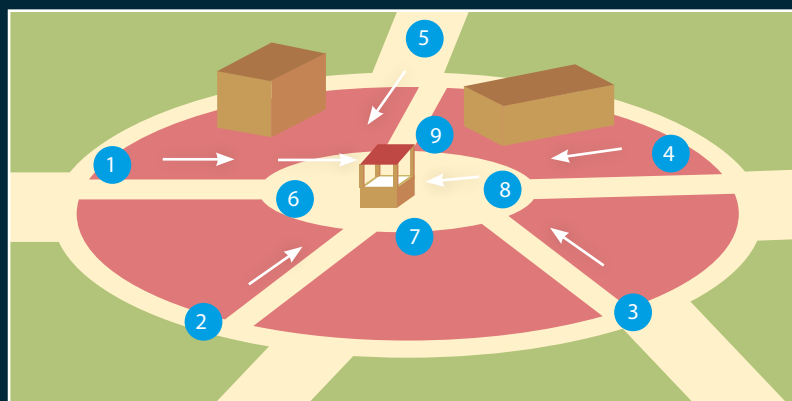
Geotagowanie zdjęć może Ci uratować skórę

To bardzo frustrujące, jeśli przeglądając zdjęcia z sesji, nie możesz sobie dokładnie przypomnieć, gdzie zostały one zrobione. Może to stanowić prawdziwy problem, zwłaszcza w przypadku pozbawionych kontekstu ujęć detali. Jeśli Twój aparat ma wbudowany GPS, włącz go przed zrobieniem zdjęcia, a dane dotyczące lokalizacji zostaną automatycznie zapisane w plikach ze zdjęciami. Będzie to niezbędne, jeśli planujesz sprzedawać obrazy za pośrednictwem banku zdjęć, który może wymagać np. podania danych adresowych budynku w celu sprawdzenia, czy wymagane jest posiadanie zgody na jego sfotografowanie.

Zrób plan sesji

Metodyczne podejście do wyboru kompozycji

Chociaż fajnie jest wędrować po nieznanym mieście w poszukiwaniu interesujących tematów, dla profesjonalnych fotografów lepszym podejściem jest udanie się na sesję z większym poczuciem celu. Musisz wiedzieć, co chcesz uchwycić, gdy znajdziesz się na miejscu, a przynajmniej mieć pewność, że sfotografujesz obiekt z każdej dostępnej perspektywy. Korzystanie z systemu koncentrycznej siatki to skuteczny sposób na szybkie zbadanie wszystkich najlepszych miejsc, z których można uwiecznić dany temat. Zaczynj od wybrania punktu orientacyjnego, a następnie zmieniaj miejsca fotografowania zgodnie z wcześniej opracowaną trasą – na przykład rozrysowanym planem w postaci nakładki na drukowaną mapę – aby poruszać się dokoła obiektu po liniach tworzących razem kształt gwiazdy. Spaceruj wokół obiektu, najpierw zachowując większy dystans i stopniowo się do niego przybliżając, a wkrótce będziesz w stanie znaleźć zarówno często wykorzystywane, jak i mniej popularne punkty widzenia, co także pomoże Ci zarejestrować kompletną serię zdjęć.

Wybór obiektywu

Dopasuj optykę do swojego stylu fotografowania i rodzaju uwiecznianego tematu

SUPERZOOM

Tamron 28–200 mm f/2,8-5,6
Niedrogi, lekki, kompaktowy zoom typu All-in-one. Oferuje jasny szeroki kąt 28 mm ale też solidne zbliżenie 200 mm. Minimalna odległość ostrzenia to zaledwie 19 cm na krótkim końcu, co zmienia ten model niemal w optykę makro. Świetny do uwieczniania detali tuż przed nami, tych zupełnie daleko i wszystkiego co pomiędzy!

DŁUGIE TELE

Tamron 50–400/4,5-6,3 VC
Najnowszy kompaktowy długi zoom o ciekawym zakresie ogniskowych. Niewielkie wymiary i waga sprawiają, że będzie to idealny model dla fanów fotografii górskiej ale także ambitnych amatorów dzikiej przyrody. Wydajna stabilizacja i świetna jakość w poręcznym body.

JASNY STANDARD-ZOOM

Samyang 24–70 mm f/2,8
Absolutny must-have. Idealny dla wymagających podróżników, którzy docenią dużą jasność i solidną budowę. Ostry jak brzytwa, wyjątkowo szybki i bardzo cichy. Do tego 9-listkowa przysłona i cały wachlarz soczewek specjalnych, które odpowiadają za perfekcyjny obraz w całym zakresie ogniskowych.

JASNA STAŁKA

Samyang 35 mm f/1,4 II
Jeśli tylko jeden obiektyw, to właśnie ten. Ogniskowa 35 mm uchodzi za najbardziej uniwersalną, a duża jasność sprawia że będzie to idealna optyka zarówno do szerszego portretu jak i zdjęć ulicznych w słabszym świetle. Druga generacja wzbogacona została o uszczelnienia oraz przycisk funkcyjny i przełącznik trybów Custom, który pozwoli m.in. przełączyć pierścień ostrości na tryb płynnej kontroli przysłony, przydatny podczas filmowania.

ZOOM SZEROKOKĄTNY

Tamron 17–28 mm f/2,8
Idealny jako uzupełnienie standardowego zooma 28-75. Świetny do fotografii wnętrz, architektury i zachwycających pejzaży. Solidny i uszczelniony, nieustraszony mu więc ani deszcz ani kurz i piach. Ma tę samą średnicę filtra 67 mm co większość nowych zoomów Tamron, co pozwala zaoszczędzić na filtrach.

Uchwycić życie uliczne

Dzień 1:

Poznaj istotę codziennego życia, fotografując typowe sceny rozgrywane się na ulicy odkrywanego miasta

Fotograf podróżniczy ma jeden główny cel – przenieść widzów swoich zdjęć w nowe miejsce i pokazać im je oczami tamtejszych mieszkańców. Powodem, dla którego odbiorcy uwielbiają siedzieć i patrzeć na zdjęcia z podróży, jest to, że chcą zrozumieć, jak żyją ludzie w różnych częściach świata, odkrywając przy tym podnoszące na duchu podobieństwa i fascynujące różnice. Każdy może zabrać ze sobą aparat i sfotografować to, co zobaczy w obcym miejscu, ale wiele amatorskich zdjęć nie zaspokaja owej potrzeby poznawania innych kultur, ponieważ pokazują

one lokalizacje z perspektywy turysty. Jeśli obraz ma być naprawdę angażujący i pouczający, musi ukazywać nowe środowisko z punktu widzenia kogoś, kto je dobrze zna.

Profesjonalny fotograf podróżniczy musi zatem sprostać temu wyzwaniu. Możemy nie być jednak zaznajomieni z miejscami, w których robimy zdjęcia, dlatego musimy znaleźć i uchwycić obrazy, które według naszej fachowej wiedzy będą dobrze oddawać charakter danej lokalizacji.

Najlepiej jest zacząć od uchwycenia ludzi wchodzących w interakcję z ich otoczeniem.

Ważną rzeczą, o której należy pamiętać, jest to, że lokalni mieszkańcy nie postrzegają miejsca, w którym żyją, jako egzotycznego, więc fotografując ich wykonujących codzienne czynności na tle ekscytującego otoczenia, tworzymy bardzo atrakcyjne wizualnie zestawienie.

Doskonałymi scenami, które warto uwiecznić, są te ukazujące ludzi robiących zakupy na ulicznym targowisku lub jedzących posiłek i pijących kawę, kiedy siedzą przed znanym zabytkiem. Ukazywanie życia ulicy w kontekście fotografii podróżniczej polega na podkreśleniu tego, co czyni dane miejsce wyjątkowym, oraz zachęcaniu widzów do odnajdywania podobieństw do własnego życia i zwyczajów.

„Fotografia podróżnicza polega na podkreśleniu tego, co czyni dane miejsce wyjątkowym”

Udany strzał: Trio tematów podróżniczych

Uchwycić wszystkie elementy razem w kadrze

Idealna scena, na której można skupić uwagę, powinna zawierać trzy elementy, które oglądający chcą zobaczyć na zdjęciach z podróży: ludzi, środowisko i jedzenie. To klasyczne ujęcie restauratora łączy wszystkie te elementy, ukazując przedstawiciela lokalnej społeczności, styl architektoniczny miejsca i składniki potraw. Witryny sklepów i restauracje są z myślą o turystach często tak aranżowane, aby promowały lokalną kulturę, co pozwala łatwo stworzyć świetne serie zdjęć podróżniczych w stylu dokumentalnym.

© Peter Cairns

© Kiszoon Pascal/Moment za pośrednictwem Getty Images

Z lewej

Pusta przestrzeń

Zauważalny brak ludzi może dodać wspaniałej atmosfery zdjęciom z podróży i sprawić, że będą one bardziej odpowiednie do użytku w prasie i reklamie. Spróbuj zastosować bardzo długie ekspozycje, aby usunąć sylwetki postaci z uwiecznianej sceny.

Z prawej

Linie wprowadzające

Niezbym subtelnym narzędziem wizualnym, ale za to wyjątkowo skutecznym, jest połączenie postaci ludzkiej z liniami wiodącymi, które zachęcają widza do „podążania” za nimi wzrokiem i eksploracji całego ujęcia.

© Marco Bottigelli/Moment za pośrednictwem Getty Images

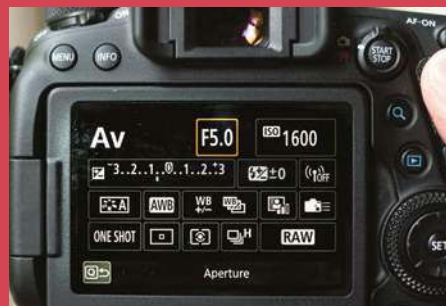

Fotografuj, wykorzystując strefę ostrości

Zmień ustawienia i dostosuj swoje podejście do nowego otoczenia

1 Wybór aktywnego punktu ostrości Podczas gdy korzystanie z wielu punktów AF może być użyteczne w niektórych sytuacjach fotograficznych, lepiej jest ograniczyć działanie autofokusa do ustawiania ostrości w określonej strefie (poprzez aktywację grupy punktów AF) lub włączenie trybu wyboru pojedynczego punktu AF, aby zapobiec niewłaściwemu zogniskowaniu obiektywu, które może być spowodowane obecnością obiektów peryferyjnych lub znajdujących się w tle.

2 Wybierz otwór względny Gdy obiekty są bardziej oddalone, spróbuj otworzyć szerszą przysłonę, aby wpuścić do aparatu jak najwięcej światła. W przypadku, kiedy odległość obiektywu od tematu jest mniejsza, przymknij otwór względny do wartości z przedziału od f/8 do f/11, aby poszerzyć strefę głębi ostrości. Zwiększa to liczbę zarejestrowanych zdjęć z właściwie ustawioną ostrością.

3 Użyj wyświetlacza Dostosuj tak pozycję zamocowanego na przegubie ekranu LCD, aby móc oglądać scenę bez przykładania aparatu do oka. Jeśli masz taką możliwość, aktywuj funkcję *focus peaking* i korzystaj z niej, aby szybko sprawdzić, w jakim dokładnie miejscu ustawiona jest ostrość. Z kolei funkcja ostrzenia za pomocą dotyknięcia ekranu pozwoli fotografować w sposób nierzucający się w oczy.

Odkryj architekturę

Budynki i pomniki oddają styl i atmosferę miejsca

Budynki to nie tylko obiekty strukturalne nadające kształt miejskiej przestrzeni, są one świadectwem dziesięcioleci, a nawet stuleci kultury i historii danej lokalizacji. Sposób projektowania budynków miejskich wiele mówi o każdym aspekcie charakteru społeczeństwa, które je wzniosło – klimacie, religii, historii i estetyce kulturowej. Z tego powodu podczas podróży możemy wykorzystać zdjęcia architektoniczne, aby opowiedzieć o przeszłości danego miejsca.

Nierzadko motywem w fotografii podróżniczej jest intensywny, wyrazisty kolor i często pozwalała on scalić lub rozdzielić serię zdjęć. Kiedy jest on obecny w scenie, a fotograf nie zachowa należytej ostrożności, to takie kontrastujące obszary koloru mogą przytłoczyć kadr lub odwrócić uwagę od innych kluczowych elementów obrazu. Decydując o tym, co ma być ostre, i komponując kadr, możemy wykorzystać kolorową ścianę jako tło dla innego tematu lub do zrównoważenia

pustej przestrzeni abstrakcyjnego lub minimalistycznego ujęcia.

Jeśli chodzi o obrazy podróżnicze i ogólnie o architekturę, pojęcie piękna może być rzeczą dość subiektywną. Myśląc jak fotograf, zawsze pamiętaj, aby kwestionować własne wyobrażenia na temat tego, co jest „piękne”, ponieważ poleganie tylko na własnym guście może ograniczyć liczbę Twoich potencjalnych klientów. Zmurszałe, popękane mury są niezwykle wymowne narracyjnie i są chętnie wykorzystywane do ilustracji artykułów publikowanych w różnych czasopiśmie. Tymczasem pozbawione jakichkolwiek faktur kolorowe panele również mogą stanowić doskonale podkłady do projektowania stron internetowych i folderów.

Staraj się patrzeć na budynki i publiczne przestrzenie miasta jako plany zdjęciowe, na których tle mogą zabłysnąć charakterystyczni bohaterowie Twoich obrazów.

Z prawej Analizuj światło

Jeśli starasz się znaleźć nietypowe kąty i kompozycje, spróbuj skupić się na sposobie, w jaki światło oddziałuje na otaczające budynki. Może ono posłużyć również do identyfikacji lokalizacji, np. słynne rzymskie złote światło słoneczne kojarzone jest ze stolicą Włoch.

Stare i nowe

Zmierz się z kontrastującymi fakturami i kształtami, aby opowiedzieć dłuższą historię

RÓŻNICA SKALI

Ogólnie rzecz biorąc, nowe budynki są wyższe niż te z minionych stuleci, więc użyj teleobiektywu, aby wyołbrzymić tę różnicę.

KONTRASTOWE FAKTURY

Porównaj detale często spotykane na starszych budynkach z gładzszymi powierzchniami, które są typowe dla nowoczesnych budowli.

© Peter Cairns

Udany strzał: okno w przeszłość

Otwory okienne pozwalają stworzyć metaforyczny obraz życia mieszkańców odkrywanych miasta

Okiennice i okna są popularnym tematem wielu zdjęć podróżniczych ze względu na ich dosłowne i metaforyczne znaczenie. Intrygują swoimi formami, zdradzają wiek i historię budynku oraz tworzą atrakcyjne powtarzające się wzory – opowiadają też o tym, jacy byli żyjący za nimi ludzie. Niezależnie od tego, czy budynek jest biurem, czy apartamentowcem, te otwory wzbudzają naszą ciekawość i sprawiają, że chcemy dowiedzieć się więcej o samych mieszkańcach.

© Peter Cairns

Sięgnij po teleobiektyw z zoomem (o zakresie ogniskowych 70–200 mm) i ciałniej wykadruj scenę, aby skompresować perspektywę i wykorzystać w pełni powtarzalną naturę linii okien.

© Peter Cairns

ŁUKI I LINIE

Skontrastuj często ostrzejsze formy starych budynków z popularnymi obecnie w nowoczesnej architekturze miękkimi krzywiznami i falami.

Dopasuj styl fotografowania do stylu architektury

Dostosuj swoje podejście do wieku i charakteru projektu budowli

Częstym błędem przy fotografowaniu budynków jest takie samo komponowanie i naświetlanie zdjęć obiektów należących do różnych epok. Ogólnie rzecz biorąc, nowsze budowle mają bardziej odbłaskowe powierzchnie i są swoistą mieszanką linii prostych i krzywizn. W związku z tym wyglądają one lepiej na zdjęciach zrobionych obiektywem szerokokątnym i skomponowanych w stylu minimalistycznym, który pozwala podkreślić ogrom szklanych fasad i abstrakcyjność wzorów. Z kolei starsze budynki odbijają mało światła i mogą wydawać się matowe. Dlatego fotografując je, należy – w celu dodania im blasku – dodatkowo skompensować ekspozycję lub zaczekać, aż zostaną oświetlone bardziej frontalnie. Z kolei dłuższe obiektywy pozwolą wyizolować fakturę wykorzystanego do ich budowy kamienia wraz z oknami.

© Adrien Ollivier

„Staraj się patrzeć na budynki i publiczne przestrzenie miasta jako plany zdjęciowe, na których tle mogą zabłysnąć charakterystyczni bohaterowie Twoich obrazów”

Sfotografuj zwyczaje

Opowiedz dłuższą historię, skupiając się na ludziach, wzorach i kuchni

W końcu to mieszkańcy danego miejsca dodają mu życia i dynamiki. Miejska ulica, rojąca się od sprzedawców i wszelkiego rodzaju ruchu ulicznego może opowiedzieć widzowi wiele o życiu w zamorskim miejscu i dostarczyć łatwo identyfikowalnych elementów, które pozwolą mu zakotwiczyć obraz w tym, co jest mu już znane. Dzięki temu oglądający mogą dokonywać porównań z własnym życiem i wypełniać luki swoją wyobraźnią, co stanowi podstawę konstrukcji każdej dobrej historii. Dotyczy to nawet niezamieszkałych odległych terenów, bowiem brak obecności ludzi w danym miejscu już sam w sobie jest cechą definiującą.

Sekretną sztuczką, którą stosuje wielu profesjonalnych fotografów podróżniczych, jest upewnienie się, że obraz zawiera jakiś ludzki akcent. Może być on bardzo subtelny, z pojedynczą postacią w tle, ale równie atrakcyjnie może prezentować się w pełni opozwany portret, osadzony w interesującym otoczeniu. Alternatywnie scena może zawierać elementy sugerujące, że dana prze-

strzeń jest zamieszkiwana przez ludzi, bez obecności żadnej postaci – co jest bardzo mocnym narzędziem narracyjnym.

Następną rzeczą na liście elementów wartych uchwycenia jest odzież. Wzory, projekty i dobór materiałów mówią wiele o życiu w danym miejscu, a paleta kolorów pozwala naprawdę poczuć jego energię i atmosferę. Wiele informacji o historii i kulturze danej populacji można przekazać poprzez dobrze przemyślany portret osoby noszącej miejscowy strój.

Równie doskonałym tematem fotografii podróżniczej jest jedzenie, ponieważ pozwala (dosłownie) posmakować danego miejsca. Istnieje wiele możliwości łączenia takich elementów, które pozwalają skupić się na osobach przygotowujących potrawy lub sprzedających je na lokalnym rynku. Dlaczegoż by zatem nie stworzyć serii zdjęć opowiadającej całą historię? Zaczynij od ukazania produktów sprzedawanych na targowisku, a zakończ swoją fotograficzną opowieść obrazem gotowego dania.

Sfotografuj całą historię

Uchwycić szczegóły, aby stworzyć intrygującą (i dochodową) serię zdjęć powiązanych ze sobą tematów

Po znalezieniu odpowiedniego obiektu – na przykład właściciela kawiarni obsługującego ludzi w uroczej restauracji przy ulicy – najpierw uchwycić szerszą scenę, a następnie sfotografuj różne detale. Mogą to być zbliżenia filiżanki espresso z nieostrą ulicą z tyłu, logo kawiarni, wzorzysty kamień, z jakiego wzniesiono budynek, a być może i portret właściciela. Takie obrazy będą nie tylko dobrze razem wyglądać, lecz także mogą Ci przynieść korzyści finansowe – możesz je bowiem przesyłać jako serię do banku zdjęć, dzięki czemu ujęcia będą pojawiać się na listach „podobnych” obrazów skojarzonych ze zdjęciami Twoimi lub innych fotografów.

© Menny/E+ za pośrednictwem Getty Images

Zdjęcie główne: © Piotr Arnoldas/Witawka; © Vivex

Z prawej Ustawienia indywidualne

Wykonując portrety *ad hoc*, spróbuj utworzyć kilka niestandardowych ustawień wstępnych, które można natychmiast wybrać za pomocą pokrętła zmiany trybu, dzięki czemu nie będziesz tracił czasu na grzebanie w menu aparatu.

Pozostań niezauważonym

Rób niepozowane zdjęcia, nie przyciągając uwagi

Perspektywa fotografowania ludzi może być onieśmielająca ze względu na strach przed zwróceniem na siebie uwagi i możliwości konfrontacji werbalnej lub fizycznej. Jedną z możliwych strategii, aby pozostać niezauważonym, jest patrzeć gdzieś poza temat tak, jakbyś uwieczniał szerszą scenę, której dana osoba może być tylko częścią – wówczas może ona założyć, że fotografujesz coś innego. Jeśli jednak nawiążesz kontakt wzrokowy, po prostu się uśmiechnij – jeśli osoba czuje się niekomfortowo, zaproponuj, że pokażesz jej później gotowe zdjęcie.

Fotografuj w trybie Auto ISO

1 Włącz funkcję Auto ISO Dzisiejsze aparaty są w stanie z łatwością renderować obrazy o niskim poziomie szumu przy czułościach powyżej ISO 1600, więc aktywuj tryb automatycznego ustawiania wartości ISO, aby korpus mógł sam dobrać czułość w zależności od ustawień przysłony i czasu otwarcia migawki, pozwalając w pełni skupić się na komponowaniu obrazu.

Skonfiguruj aparat do robienia zdjęć z podróży od razu po jego włączeniu

2 Minimalny czas otwarcia migawki Ustaw najkrótszy czas ekspozycji, jaki pozwala wybrać aparat, aby mieć pewność, że w połączeniu z automatycznie dobranej czułości matrycy zarejestrujesz nieporuszone zdjęcia. Eliminuje to potrzebę ciągłego sprawdzania, czy czas naświetlania jest odpowiednio krótki, aby można było fotografować z ręki.

3 Tryb ciągły o niskiej częstotliwości Ustaw tryb zdjęć seryjnych, aby móc rejestrować sekwencje ujęć w krótkich odstępach czasu, ale wybierz ten o niskiej częstotliwości rejestrowania klatek. Zapewni Ci to najlepszą równowagę między ostrymi, idealnie skomponowanymi kadrami a oszczędzaniem cennego miejsca na karcie pamięci.

4 Ostrość ustawiana dotykiem Skonfiguruj aparat tak, aby tylny wyświetlacz pozwalał wybierać punkt zogniskowania obiektywu palcem i natychmiast wyzwolił migawkę po ustawieniu ostrości. Umożliwia to szybkie robienie zdjęć z biodra lub pod dziwnymi kątami, bez konieczności przykładania aparatu do oka.

Wybierz i przetwórz

Edycja i archiwizacja zdjęć zrobionych podczas podróży

Media społecznościowe są zalane spektakularnymi zdjęciami podróżniczymi z niemal każdego zakątka świata. W rzeczywistości dzięki mapom lokalizacyjnym i tagom platformy, takie jak Instagram, są wprost stworzone do prezentowania zdjęć z podróży. Ze względu na sposób działania algorytmów mediów społecznościowych istnieje wiele rozwijających się trendów stylu przetwarzania obrazów, które pojawiają się nagle, a potem wychodzą z mody.

Kiedyś z pozoru popularne były intensywne, wyraziste barwy, dziś jednak preferowana wydaje się subtelniejsza, bardziej stonowana kolorystyka. Taki „instagramowy wygląd” nie jest trudny do uzyskania, wystarczy bowiem nieco poeksperymentować, aby zaadaptować taki sposób obrazowania do własnego stylu fotografowania i wyboru tematów.

Przed przetworzeniem i opublikowaniem zdjęć w mediach społecznościowych oraz bankach zdjęć należy najpierw posortować, ocenić i zarchiwizować obrazy z sesji, co czasami bywa dość trudne. Po długiej podróży prawdopodobnie wiele zdjęć zapisanych na jednej karcie będzie przedstawiać różne odwiedzone miejsca, ponieważ przy ograniczonej liczbie nośników pamięci może być Ci trudno używać jednej karty do fotografowania tylko w wybranej lokalizacji. Wybór najlepszych ujęć w celu poddania ich później dalszej obróbce musi być zatem przeprowadzony z rozważą i w oparciu o przemyślany plan działania.

Z prawej

Szczegóły tworzące nastrój

Subtelna kontrola tonalności i poziomu szczegółowości poprzez zastosowanie zlokalizowanej korekty ekspozycji i niestandardowy dobór kolorów pozwoliły oddać rustykalną atmosferę tego rzymskiego ulicznego zaułku.

© Peter Gajms

Archiwizuj swoje pliki

Postaraj się, aby każdy obraz można było w przyszłości łatwo odnaleźć

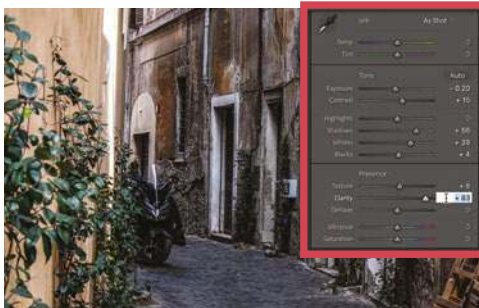
Niewiele rzeczy jest bardziej irytujących niż świadomość, że masz zdjęcie zrobione w danym miejscu, ale nie możesz go znaleźć w swoim archiwum. Kopiując obrazy na dysk komputera, dodaj do nich podczas importu do programu (takiego jak Lightroom) ogólne słowa kluczowe – mogą to być podstawowe etykiety np. „Włochy” lub „Ameryka Północna, 2022”. Następnie posortuj obrazy w kolekcji na podstawie określonej lokalizacji (możesz wykorzystać w tym celu dane geolokalizacyjne GPS), a później dodaj jeszcze bardziej szczegółowe opisy. Na tym etapie możesz też nadać każdemu obrazowi ocenę gwiazdkową i odrzucić te zdjęcia, które nie są zbyt udane.

Znajdź swój styl Przetwórz swoje zdjęcia tak, aby uzyskać nastrojową estetykę i dużą szczegółowość obrazu

1 Uzyskaj wyjściowy wygląd Zacznij od określania ogólnej jasności całego obrazu, dostosowując suwak Exposure oraz parametry Highlights i Shadows. Pozwoli Ci to określić atmosferę ujęcia, które w tym konkretnym przypadku wygląda lepiej, gdy jest delikatnie niedoświetlone.

2 Kontrast półcieni Przesuwając suwak Clarity w prawo (83), wydobyliśmy fakturę starych kamiennych ścian. Zwiększyło to kontrast półcieni, bez zmiany globalnego kontrastu. Rezultatem jest bardziej surowy wygląd, który ułatwi przeprowadzenie następnego kroku.

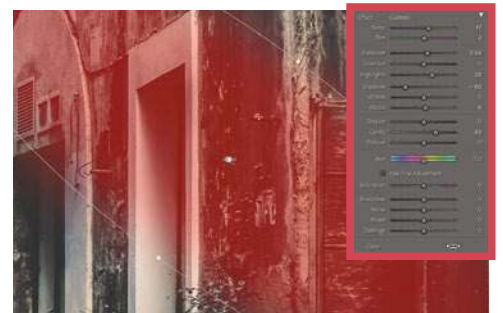
3 Odwrócona krzywa tonalna Zmiękczył cienie, przeciągając dolną część krzywej RGB, aby obraz wyglądał na wyprany z koloru. Skoryguj to następnie, przesuwając odcinek krzywej reprezentujący ciemniejsze półcienie w dół, a fragment odzwierciedlający jaśniejsze – w górę, aby uzyskać zmodyfikowany przebieg krzywej w kształcie litery S. Podobny efekt daje przeciągnięcie suwaka Blacks w lewo.

4 Koloryzacja Aby zachować ogólne wrażenie ciepłej kolorystyki otoczenia, użyliśmy dostępnego w Lightroomie narzędzia Color Grading, by dodać trochę żółci i koloru pomarańczowego do świateł, żółci i zieleni – do półcieni, a błękitu i magenty – do cieni.

5 HSL/Proces Skutecznym sposobem kontrolowania wyglądu kolorów jest użycie paneli Hue/Saturation/Luminance, a następnie panelu LR Calibration. W przypadku tego zdjęcia dostosowaliśmy ustawienia w panelu HSL, a następnie w panelu Calibration przeciągnęliśmy suwak Hue dla kanału Red Primary w prawo w celu uzyskania niestandardowej palety kolorów.

6 Oświetlenie i retusz Używając w dowolnym programie narzędzia Radial Filter, zastosuj technikę lokalnego rozjaśniania i przyciemniania, aby uzyskać efekt losowości widocznego oświetlenia i stworzyć strukturę światłocienia. W przypadku tego zdjęcia po prostu zmodyfikowaliśmy jasność i użyliśmy narzędzia Spot Healing, aby usunąć elementy rozpraszające uwagę.

THE RING

25 kilometrów, 170 zakrętów, niemal 100 lat historii – **Nürburgring** to najdłuższa pętla wyścigowa na świecie i nieoficjalna arena, na której testuje się najszybsze samochody. Dla **Michała Lei** najciekawsza jest jednak społeczność, która wytworzyła się wokół tego miejsca.

Tekst i zdjęcia © Michał Leja

Powyżej
Odgłosy z garażu
Widok z góry na Sergia
Pereza (z lewej) zjeżdżają-
cego do garażu Red Bulla
przed swoim kolegą z druży-
ny Maksem Verstappenem.

Wyobrażenie raju we wszelakich dziedzinach sztuki jest zbliżone do pewnego schematu: beztroscy bohaterowie ubrani co najwyżej w figowy listek, harmonia panująca między wszystkimi istotami, pełna idylla...Wyobrażenie piekła jest skrajnie inne: umęczeni grzesznicy, często trawieni a to przez ogień piekielny, a to przez pokraczne stwory. Wszystko w duchocie, wszystko w ścisku i udręce. Wszystko w ognistej czerwieni, brązach i zwęglonej czerni. A gdyby tak połączyć wszystkie części tryptyku Hieronima Boscha? Czy istnieje gdzieś „zielone piekło”?

Ta rozkładówka
Showroom BMW w głównym budynku, gdzie eksponowane są zasłużone dla marki wyścigowe auta. Muzeów jest na torze kilka. Można obejrzeć zwycięskie modele, które po wiktorii nie były naprawiane z drobnych uszkodzeń, ani nawet myte.

Nikon Z9 + 24-70 mm f/2,8
f/5; 1/320s; ISO 2500; 34 mm

NA WŁASNE OCZY

ONürburgringu dowiedziałem się z brytyjskiego programu motoryzacyjnego, który w połowie lat dwutysięcznych maniakalnie śledziłem. Top Gear, mimo że posiadał własną pętlę do mierzenia czasów przejazdów testowanych samochodów, często odwoływał się do niemieckiego toru i realizował na nim filmy, również te nie do końca poważne. Program zyskał sławę i stał się głównym opiniotwórczo-satyrycznym kanałem motoryzacyjnym, a pętla zlokalizowana w południowo-zachodnich Niemczech, z owianego tajemnicą centrum testowania prototypów – mekką wszystkich „samochodziarzy”.

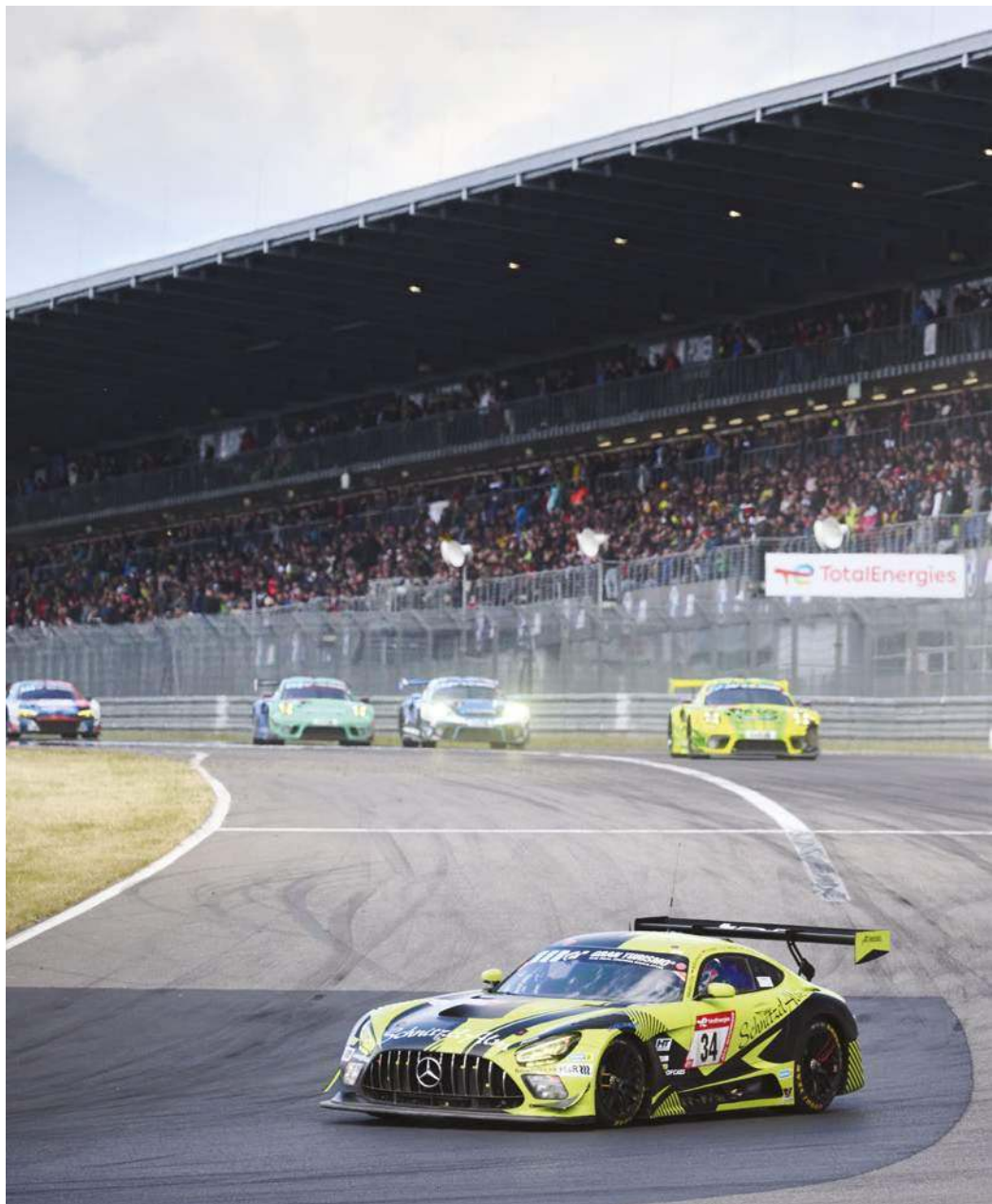
Historia toru sięga 1918 roku, kiedy plan jego budowy ogłosił cesarz Wilhelm II Hohenzollern. Koncepcja zaczęła się krystalizować siedem lat później, a oficjalne otwarcie miało miejsce 18 czerwca 1927 roku. Obiekt położony jest w paśmie górskim Eifel, w regionie Nadrenii-Palatynacie. Jest to najdłuższa pętla wyścigowa na świecie. Ma maksymalnie 25,37 km i składa się ze 170 zakrętów. Wewnątrz północnej pętli (nordschleife) toru położone są cztery miasta i wsie: Nürburg, Quiddelbach, Breidscheid i Herschbroich.

Z punktu widzenia producentów aut sportowych The Ring jest areną nieoficjalnych mistrzostw – każdy próbuje pobić rekord czasowy swojego bezpośredniego konkurenta i pochwalić się tytułem „najszybszego na Nordschleife”, by na tym opierać swój marketing.

Mistrzostwa bywają również oficjalne. Pętla GP przez lata gościła kierowców Formuły 1. Regularnie odbywają się mistrzostwa WEC (World Endurance Championship) – wyścigi długodystansowe.

Ale najciekawszy wydaje się być aspekt cywilny. Bo o ile nikogo nie dziwi obecność dużych koncertów czy świata sportu, tak widok cywilnych aut, z miejskimi rejestracjami może nieco zaskakiwać. Otóż najtrudniejszy i najniebezpieczniejszy tor na Ziemi ma status drogi publicznej, każdy może wykupić bilet na przejazd, odbić go podczas wjazdu na bramce i przejechać się przez to „zielone piekło”. No właśnie... Skąd ta nieoficjalna nazwa? Pierwszy określił tor w ten sposób Jackie Stewart i niebezpiecznie. Jest to tor bardzo trudny technicznie – wąski i niebezpieczny. Powstał w latach, kiedy bezpieczeństwo nie było priorytetem, a położenie mocno ogranicza możliwości modernizacji. Paradoksalnie tor przyczynił się do rewolucji zabezpieczenia kierowców wyścigowych. W 1976 na drugim okrążeniu GP Niemiec F1, Niki Lauda, który nomen omen nawoływał do bojkotu wyścigu właśnie ze względów bezpieczeństwa, miał poważny wypadek i cudem uszedł z życia. Wypadek naznaczył Laudę do końca życia, a przemysł motosportu wprowadził między innymi trudnopalne kombinezony wyścigowe.

Mimo złej sławy Nordschleife przyciąga tłumy zarówno podczas dni „turystycznych” (kiedy jest otwarty dla aut cywilnych), jak i podczas wyścigów. Entuzjaści motoryzacji z całego świata lgną do niego jak muchy do miodu. Wśród nich również ja...

Powyżej
Pierwszy po pandemii, w pełni udostępniony widzom wyścig, obejrzało na żywo prawie ćwierć miliona osób.
Nikon Z9 + 100-400 mm f/4,5-5,6 f/7,1; 1/1250s; ISO 2000; 290 mm

Z lewej na dole
W wyścigach długodystansowych jeden zespół wystawia zazwyczaj dwa auta, a jedno auto prowadzi na zmianę czterech kierowców.
Nikon Z9 + 14-24 mm f/2,8 S f/8; 1/200s; ISO 64; 18 mm

U góry
Powierzchnia kontaktu aut z torem odpowiada dwóm kartkom A4. Wśród producentów opon panuje równie zacięta rywalizacja jak między kierowcami.
Nikon Z9 + 14-24 mm f/2,8 S f/8; 1/200s; ISO 64; 18 mm

Na dole
Szybko zbliżające się auta z mocno świecącymi reflektorami są wyzwaniem dla autofocusa. System detekcji maski auta w Nikon Z9 radzi sobie wzorowo.
Nikon Z9 + 100-400 mm f/4,5-5,6 f/5,6; 1/400s; ISO 3200; 400 mm

NA WŁASNE OCZY

Podczas realizacji tak skondensowanego tematycznie i ograniczonego w czasie materiału trzeba pamiętać o różnorodnych rozwiązaniach wizualnych.

Do powstania tej fotografii niezbędny był statyw, który nosiłem ze sobą cały czas, mimo, że jest duży i ciężki (ale to właśnie masa stabilizuje najlepiej).

Nikon Z 9 + 100-400 mm f/4,5-5,6
f/4,8; 20s; ISO 64; 130 mm

„Zwycięzca ADAC Totalenergies 24h Nürburgring w ciągu doby pokonał 159 okrążeń (4035km) i wyrównał rekord z 2014 r”

The Ring od dawna interesował mnie również pod kątem fotograficznym, ale ostatnie trzy lata nie były na tyle fortunne, by zrealizować plany. W 2019 roku przygotowywałem się do uruchomienia kawiarni, rok 2020 wyrzucił wszystko do góry nogami, podobnie rok 2021. Nastal 2022 rok i pomysł wrócił do mnie jak bumerang. Zaczęłem się zastanawiać, czy to dobry moment, ale odpowiedź przysłała sama. Wcześniej upatrzone wyścigi i zarazem największa impreza w sezonie – dwudziestoczterogodzinne zmagania ADAC TotalEnergies 24h Nürburgring – obchodził 50. urodziny. Nie było mowy o przełożeniu tego na kolejny (i kolejny, i kolejny) sezon.

Pierwszą niewiadomą była data. Kiedy tylko została ogłoszona, uruchomiono oficjalny serwis wyścigu. Kolejnym krokiem było uzyskanie akredytacji. W tym celu należało przejść oficjalny proces organizatora – ADAC (niemieckiego automobilklubu). Najbardziej stresująca była weryfikacja. Najtrudniej mają freelancerzy, najłatwiej dziennikarze z nadania dużych redakcji. Ja współpracuję z Nikonem i regularnie publikuję w jego serwisach, co zostało sceptycznie przyjęte przez organizatora, ale koniec końców zaakceptowane. Na moją niekorzyść zadziałał również mój fotograficzny rodowód, nie jestem fotografem sportowym, raczej lawirującym wokół humanistycznej fotografii dokumentalnej. I przetłumaczenie mojego założenia - fotografowania fenomenu toru głównie przez pryzmat kibiców - było najtrudniejsze. Kilkadziesiąt maili, rozmowy telefoniczne z biurem prasowym i jest! Mam pełną akredytację! Teraz czas na organizację pobytu. Hotele? Nie dość, że w niebotycznych cenach, to jeszcze zarezerwowanie nawet

Powyżej

W najbardziej widowiskowych miejscach, zamontowano okienka, przez które kibice mogą filmować i fotografować. W ten sposób kilku „spotterów” zdobyło rzesze fanów w Internecie. Kanał Auto Addiction w serwisie YouTube ma pół miliona subskrybentów, materiały wideo prezentują przejazdy i krasky samochodów zarówno wyścigowych, jak i amatorskich.
Nikon Z9 + 24-70 mm f/2,8 f/8; 1/50s; ISO 64; 29 mm

Po prawej

Godzina 5:28. Kemping przynajmniej z zakręciatoru – Brunnchen. Widzowie czuwają całą noc, oglądając wyścigi na prowizorycznie podłączonych telewizorach. W tle słychać warkot agregatów prądowców i muzyki techno.
Nikon Z9 + 24-70 mm f/2,8 f/5,6; 1/60s; ISO 8000; 28 mm

Z prawej, u góry

Sim Racing, czyli ściganie się w wirtualnym świecie, stało się bardzo popularne w czasie pandemii. Jedna z serii wyścigowych zgromadziła 30 milionów widzów.
Nikon Z9 + 24-70 mm f/2,8 f/2,8; 1/6400s; ISO 4000; 24 mm

z kilkuletnim wyprzedzeniem! Mało tego, nie są to zazwyczaj obiekty z bezpośrednim dostępem do toru. Taki dostęp oferują głównie pola namiotowe i kempingi. Czyli co? Namiot? Opcja najkorzystniejsza budżetowo, ale najbardziej ryzykowna.

W 2021 roku wyścig przerwano przez ulewne deszcze, które w końcu doprowadziły do powodzi w całym regionie. Poza tym sprzęt i wilgoć? Kiepski pomysł. Szukam dalej, czegoś pomiędzy... Kamper! Bezpieczniejszy od namiotu, łatwiejszy do opanowania pod kątem wilgoci i jeszcze bardziej mobilny. Budżetowo – dokładnie w połowie drogi między namiotem a hotelem.

Kolejny krok to rzecz krytycznie ważna, czyli sprzęt. Wybór padł na Nikon Z 9. Pomyślałem, że to świetna okazja do przetestowania konstrukcji, która wydaje się stworzona do takich celów. Do plecaka spakowałem jeszcze obiektywy Nikkor 14–24, 24–70, 100–400 mm i telekonwerter. Dołożyłem do tego lampę Profoto A10 ze składanym clic-softboksem.

Wszystkie przedwyjazdowe pozycje odhaczone, można jechać. Jediną niewiadomą było miejsce na parkingowe – kempingi nie przyjmują rezerwacji... Droga z Warszawy zajęła 16 godzin (1200 km) plus godzina stania w kolejce na pole kempingowe.

No cóż... Skoro nie mogłem wyjechać wcześniej, to teraz muszę liczyć się z tym, że będę szukał miejsca parkingowego. Szczęśliwy traf sprawił, że znalazłem jedno tuż obok kibiców polskiego pochodzenia (mieszkających i pracujących w Niemczech), którzy zaopiekowali się mną, a pod moją nieobecność mieli auto na oku. Kolejnego dnia pierwsze kroki skierowałem do biura prasowego i po odbiorze akredytacji mogłem zacząć pracę.

W torbie fotografa

Co Michał zabrał ze sobą na tor

„Praca Nikonem Z 9 jest niesłychanie satysfakcjonująca. Na uznanie zasługuje przede wszystkim autofocus, który znajdował punkty zaczepienia niemalże w ciemnościach. Rozpoznawał fronty samochodów i skutecznie je śledził, idealnie lokalizował oczy podczas wykonywania portretów. Część zdjęć wykonana była z użyciem światła błyskowego, które wręczałem towarzyszom moich bohaterów. Tu również nie zauważyłem żadnych opóźnień. Chyba właśnie po to kupuje się ten aparat: dla szybkości i niezawodności. Ważny był też wybór optyki. Zakres teleobiektywu, rozszerzonego, dzięki telekonwerterowi, do 800 mm na długim końcu okazał się nieoceniony podczas fotografowania toru zarówno z poziomu gruntu, jak i z trybun. Jedną z nich jest trybuna Mercedes-Arena, umiejscowiona za pierwszym

zakrętem, w osi prostej startowej. Z górnej części można dojrzeć samochody daleko przez linię mety, pod warunkiem posiadania odpowiedniej ogniskowej. Przed wyjazdem zastanawiałem się, czy nie lepszym wyborem byłoby jasne, kompaktowe 400 mm. Pod kątem jakości na pewno, ale przeważyły inne czynniki: po pierwsze wielkość i waga – nowy telezoom do systemu Z jest niewiele większy od 70–200 f/2.8. Po drugie – jest to jednak obiektyw zmiennoogniskowy, więc bardziej uniwersalny. I po trzecie – średnica mocowania filtra – 77mm. Podczas robienia zdjęć korzystam często z filtrów polaryzacyjnych.

Z lewej u góry
Markus ma wytatuowany „Ring” za uchem. Poprosiłem, żeby stanął przodem do jedyne go zwierciadła, jakie mieliśmy pod ręką – szyby samochodu.
Nikon Z 9 + 24-70 mm f/2,8
f/8; 1/50; ISO 64; 29 mm

Powyżej
Do plecaka wcisnąłem jeszcze lampę błyskową i składany Click-Softbox. Ekspozycję całego kadru redukowałem o 1,5 EV w stosunku do mocy błysku.
Nikon Z 9 + 24-70 mm f/2,8
f/8; 1/50; ISO 64; 29 mm

Na dole, z lewej
Koniec maja w Nadrenii to bardzo ciepłe dni i chłodne noce. Podczas nocnej części zmagani trybuny są w większości puste, a nieliczni kibice, ubrani w kurtki puchowe i zawinięci w koce (lub śpiwory).
Nikon Z 9 + 24-70 mm f/2,8
f/8; 1/50; ISO 64; 29 mm

Poniżej
Najbardziej pożądaną pamiątką z wyścigu jest wyścigowa opona. Tych zużywa się zawrotną ilość – w 2019 roku firma sama Michelin dostarczyła około 9600 opon!
Nikon Z 9 + 24-70 mm f/2,8
f/8; 1/50; ISO 64; 29 mm

MICHAŁ LEJA

Rocznik 84. Fotograf i nauczyciel fotografii. Absolwent Europejskiej Akademii Fotografii (dyplom w Pracowni Fotografii Kreatywnej dr Izabeli Jaroszewskiej), obecnie wykładowca i doradca programowy Akademii Nikon. Laureat konkursów: Grand Press Photo 2018 (2 miejsce za fotoreportaż w kategorii „ludzie”); Mobile Photography Awards (1 miejsce w kategorii „photo essay”). Brał udział w wielu wystawach zbiorowych, na koncie ma również indywidualne pokazy multimedialne. ambasador marek Manfrotto i Permajet. Współzałożyciel kawiarni Trzy Kruki.

ig: @michalleja | www.michalleja.com

Przez kilka tygodni poprzedzających wyjazd zastanawiałem się, jakie zagadnienia zilustrować i w jaki sposób. Miałem ich całą listę, ale zamiast rozpocząć od punktu pierwszego, zacząłem od luźnego spaceru z nadzieją, że założenia same mnie znajdą. Pomyślałem na przykład, że skoro tor ma swoich wiernych fanów, to wśród ćwierć miliona osób, które przyjechały na to wydarzenie, na pewno znajdzie się ktoś, kto ma wytatuowane Nordschleife na ciele. I nie pomyliłem się! Znalazłem kilka takich osób a zdjęcie, które weszło do finalnej selekcji, zrobiłem 50 m od swojego kampera! A propos chodzenia... Zawsze powtarzam, że za dobrym zdjęciem trzeba się nachodzić. I rzeczywiście, nachodziłem się jak rzadko kiedy! Każdy dzień to około 30 km na nogach, z wypakowanym plecakiem, kurtką i z każdym krokiem cięższym sprzętem. Organizator zapewnił dziennikarzom transport wokół pętli, co było pomocne pod kątem dostępności skrajnych punktów Nordschleife. Na szczęście atmosfera wokół toru była bardzo przyjazna, a zmęczenie rekompensowały miłe rozmowy i dobre kadry. Chciałem sfotografować tor, ludzi oglądających wyścig i pracujących w padoku, zrobić zdjęcia ogólne oraz uchwycić detale, pokazać prędkość i rozbite auta, euforię i zmęczenie. Żeby dodać pikanterii całemu procesowi, postanowiłem pracować tak długo, jak długo trwał wyścig, ale ostatecznie fotografowałem przez 30 godzin, bez przerwy na sen. Efekt tego to 3500 zdjęć przywiezionych z Niemiec, które trzeba było uporządkować, przebrać i wybrać po jednym, najlepiej ilustrującym konkretne zagadnienie. Potem obróbka, rozesłanie fotografii do moich bohaterów, oraz przygotowanie niniejszego tekstu!

Z lewej

W jednym teamie wystawiającym dwa samochody pracuje kilkudziesięciu mechaników. Poza wymianą kół, dokonują napraw elementów mechanicznych i aerodynamicznych.

Nikon Z9 + 24-70 mm f/2,8
f/8; 1/50; ISO 64; 29 mm

Powyżej

Celem każdego zespołu jest przede wszystkim dotarcie do mety tego najtrudniejszego wyścigu torowego. Na zdjęciu feta mechaników zespołu Mercedes-AMG Team GetSpeed.

Nikon Z9 + 24-70 mm f/2,8
f/8; 1/50; ISO 64; 29 mm

Poniżej, z lewej

W jubileuszowej edycji wyścigu wystartowało 135 samochodów. Do mety nie dojechały 42 załogi.

Nikon Z9 + 24-70 mm f/2,8
f/8; 1/50; ISO 64; 29 mm

Poniżej, z lewej

Godzina 4:30. Drzemiący mechanik w garażu zespołu Audi Sport Team Phoenix. Kierowcy mają czas na odpoczynek, obsługa techniczna cały czas pozostaje w pogotowiu.

Nikon Z9 + 24-70 mm f/2,8
f/8; 1/50; ISO 64; 29 mm

Niesamowity świat DZIKICH ZWIERZĄT

Niezwykłe zwierzęta, z którymi dzielimy życie na Ziemi, dają fotografom wiele możliwości wykonywania oryginalnych zdjęć. W tym artykule zawodowi łowcy kadrów dzielą się swoimi spostrzeżeniami i wskazówkami, od wyboru odpowiedniego sprzętu począwszy, na roli fotografii w budowaniu świadomości ekologicznej kończąc.

Zyjemy na dzikiej planecie. To fakt, o którym czasem zapominamy lub też nie zdajemy sobie z niego sprawy, spędzając całe dnie przed ekranami komputerów i telewizorów, tkwiąc w biurach, fabrykach i innych miejscach pracy.

Wyjście w teren, aby odkryć to, co ma nam do zaoferowania natura, okazuje się zawsze otrzeźwiający, przywraca równowagę i przede wszystkim stanowi niesamowity fotograficzny potencjał. Oczywiście zawodowi fotografowie dzikiej przyrody odwiedzają najdalsze zakątki Ziemi, od białej krainy czarów Antarktydy po bujne lasy deszczowe i tętniące życiem sawan-

ny. Jednak fotografowanie dzikich zwierząt nie zawsze wymaga odbycia lotu przez pół świata – w pobliżu domu, rezerwatach przyrody, lasach, a nawet parkach położonych w samym środku największych miast również znaleźć można niesamowite cuda natury.

Fotografia przyrodnicza nagradza tych jej miłośników, którzy poświęcają swój czas i uważnie przyglądają się temu, co ich otacza. Nie chodzi tylko o uwiecznianie kultowych olbrzymów, takich jak goryle, słonie i niedźwiedzie polarne - często równie udane zdjęcia można zrobić, odnajdując małą żabkę ukrytą wśród zielonych liści lub kolorowego ptaka siedzącego na gałęzi.

Podobnie, drogi sprzęt nie zastąpi kreatywności, cierpliwości i wytrwałości, choć z pewnością zwiększysz swoje szanse, jeśli połączysz swoje pomysły fotograficzne z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu – pod warunkiem, że nauczysz się z niego odpowiednio korzystać.

Fotografowanie dzikich zwierząt to świetny sposób odkrywania piękna przyrody. Jednak wiele gatunków, dużych i małych, stoi w obliczu poważnych zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, z zanieczyszczeniem, nielegalnym handlem dziką fauną i florą oraz utratą swoich siedlisk. Fotografia może być potężnym medium służącym do opowiadania ich historii i pomagającym w utrzymaniu tych stworzeń przy życiu.

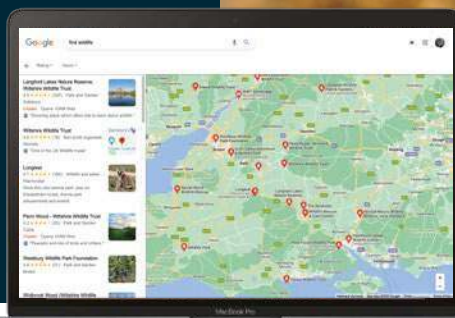

Gdzie robić zdjęcia?

Kluczowa w pracy fotografa przyrody jest umiejętność wyszukiwania dziko żyjących zwierząt. Gdzie zacząć?

W Internecie można znaleźć mnóstwo informacji na temat gatunków, jakie można obserwować w konkretnym rezerwacie przyrody, lub o porach roku, w jakich interesujące nas gatunki ptaków zaczynają budować swoje gniazda. Media społecznościowe to kolejne przydatne źródło wiedzy; wpisz nazwy zwierząt, które chciałbyś sfotografować, i skontaktuj się z innymi fotografami lub ekspertami od dzikiej przyrody, aby poprosić ich o radę. Uważaj jednak, jakie informacje sam udostępniasz w Internecie, zwłaszcza na temat lokalizacji gniazdujących ptaków lub zwierząt, którym właśnie pojawiły się młode.

Warto również rozmawiać z ludźmi, takimi jak strażnicy przyrody, pracownicy parków, naukowcy i badacze. Z kolei wiedza lokalnych przewodników jest szczególnie cenna podczas podróży zagranicznych. Pomocne jest również posiadanie jasnego wyobrażenia o tym, jakie zdjęcia chce się zrobić, choć natura rzadko kiedy daje gwarancje zarejestrowania pożądaných obrazów.

Od czego zacząć

Nieważne, czy jesteś blisko domu, czy na dalekim plenerze, staranne planowanie ma kluczowe znaczenie

Zanim zaciągniesz kredyt pod zastaw domu, aby móc kupić obiektyw, który wygląda jak wyrzutnia rakiet, powinieneś pamiętać, że robienie zdjęć przyrodniczych sprowadza się do tych samych podstawowych fundamentów, na jakich opiera się wykonywanie wielu innych rodzajów fotografii, takich jak zaangażowanie, sztuka kompozycji a zwłaszcza cierpliwość. Fotograf przyrody spędza w terenie godziny (a nawet dni) i nie robiąc niemal żadnych zdjęć. Czekanie to główna część tej dziedziny fotografii. Ale wytrwałość zwykle popłaca a szczęście trzeba sprzyjać. Solidny research, gdzie i kiedy istnieje największa szansa sfotografowania określonego gatunku znacznie zwiększa szanse powodzenia. Aby robić kreatywne zdjęcia, które Cię usatysfakcjonują, musisz też zrozumieć, jak używać ustawień aparatu, a w szczególności nauczyć

się określać minimalny czas otwarcia migawki, konfigurować autofocus i automatyczną czułość matrycy. Znajomość wiedzy technicznej pomoże Ci wykorzystać w pełni potencjał oferowany przez Twój sprzęt i skutecznie realizować najbardziej kreatywne nawet pomysły.

Ważne jest też, aby unikać działania w sposób, który wywoła stres, narazi zwierzęta lub po prostu będzie zbyt ingerencją w ich naturalny dobrostan - dla przykładu używanie pokarmu do ich „zanęcania”, może sprawić, że zaczną kojarzyć ludzi z jedzeniem. Unikaj też robienia zdjęć w prywatnych ogrodach zoologicznych lub zwierzyńcach, chyba że masz pewność, że przebywające tam stworzenia znajdują się pod dobrą opieką. Wielu właścicieli takich „rezerwatów” trzyma w nich zwierzęta w bardzo złych warunkach, a kupując bilet wstępu, przykładasz do tego rękę.

Używanie pokarmu do ich „zanęcania”, może sprawić, że zaczną kojarzyć ludzi z jedzeniem

Z lewej
Meksyk

Wiewiórka ćwiczy rozciąganie i jest głównym punktem zainteresowania, otoczonym zielenią i kwiatami kaktusa. Ważna jest perspektywa, która pomaga poprowadzić wzrok poprzez kadr.

Poniżej, z lewej

Tanzania

Kolor może być głównym tematem udanego zdjęcia. W tym przypadku lania ładnie wtapia się w tło.

Poniżej, z prawej

Abbotsbury, UK

Powtarzające się sylwetki łabędzi niemych tworzą abstrakcyjny, wzorzysty obraz, nieco przypominający tapetę.

OM System OM-1

To najlepszy na rynku aparat do zdjęć przyrody. Co oferuje?

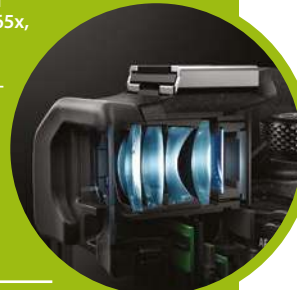
WYTRZYMAŁOŚĆ

Obudowę wykonano z lekkich i wytrzymałych stopów, a całość uszczelniono do standardu IP53. Jest to najlepiej zabezpieczony przed warunkami atmosferycznymi model w historii systemu. Producent gwarantuje też niezawodność podczas pracy w niskich temperaturach do -10 C.

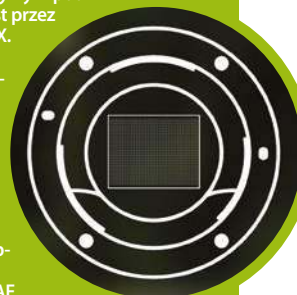
WYGODA

Wizjer EVF o rozdzielczości 5,76 Mp i powiększeniu 1,65x, to po raz pierwszy panel wykonany w technologii OLED, pozbawiony zaciemnienia podczas fotografowania w trybie seryjnym z odświeżaniem na poziomie 120 kl./s. Odchylany, obracany ekran ma 3 cale i rozdzielczość 1,62 Mp. Jest oczywiście dotykowy.

SZYBKOŚĆ I WYDAJNOŚĆ

Warstwowy sensor 20 Mp z tylnym podświetleniem obsługiwany jest przez 3x szybszy procesor TruePic X. Odpowiada on również za obsługę układu AF, oraz szytywanie obrazu z rekordową szybkością w trybie ciągłego śledzenia. Umieszczone na matrycy 1053 punkty detekcji fazy (wszystkie krzyżowe) pozwalają na ostrzenie nawet w bardzo słabym świetle do -8 EV. Szybki odczyt matrycy to też tryb seryjny 50 kl./s z aktywnym AF.

INTELIWENTNE FUNKCJE

OM-1 wyposażono też w AI Detection AF wykorzystujący technologię głębokiego uczenia. Dzięki temu aparat potrafi rozpoznać bolidy, motocykle, samoloty, helikoptery, pociągi, a także ptaki oraz inne zwierzęta (psy i koty). Wykrywanie twarzy i oka również zostało znacząco usprawnione.

Wszystkie zdjęcia © Graeme Green

Podejdź bliżej

Jak robić wyjątkowe zdjęcia portretowe z użyciem dłuższej ogniskowej

Świadomość, że drapieżnik może w każdej chwili wyskoczyć znikąd, sprawia, że większość roślinożerców to gatunków płochliwe. Nie bez powodu wiele z nich nauczyło się też trzymać z dala od ludzi i pojazdów. Wszystko to sprawia, że bliskie do nich podejście bywa naprawdę trudne, a czasem wręcz niemożliwe. Dystans ma znaczenie, ponieważ portrety zwierząt wydają się być ciekawsze, gdy są robione z niewielkiej odległości. Ukazują wówczas wszystkie niezwykle detale, jak oczy i wąsy.

Zdarzają się momenty, kiedy zwierzęta same zbliżają się do Twojego stanowiska a poświęcając im czas, będąc cierpliwym i poruszając się bardzo ostrożnie, niektóre gatunki mogą nawet pozwolić Ci wejść do ich świata. Warto zachować ciszę i wykonywać powolne, bezszelestne ruchy by nie wzbudzać niepokoju – jeden nieostrożny ruch i wszystkie stworzenia w zasięgu wzroku rzucą się do ucieczki.

W sytuacjach, w których zwierzęta wolą zachowywać bezpieczny dystans, przydają się obiektywy długoogniskowe. Znaczna odległość, z jakiej umożliwiają one robienie zdjęć, pozwala również zwierzętom czuć się bezpieczniej, a kiedy nie są zagrożone, nie muszą zachowywać tak dużej czujności, co ma wpływ zarówno na ich samopoczucie, jak i wygląd samych fotografii. Jeśli zwierzę kuli się i szykuje do ucieczki, zdjęcia będą znacznie gorsze.

Jeśli chodzi o portrety zwierząt, to najważniejsze w nich są oczy i to na nich powinna być ustawiona ostrość. Ostrożnie dobieraj wielkość otworu względnego obiektywu – ustawienie zbyt małej wartości przysłony może oznaczać, że główny obszar ustawienia ostrości, taki jak oczy lub pysk, jest ostry, ale wszystko, co znajduje się przed nim lub za nim, na przykład reszta głowy lub ciała zwierzęcia, będzie rozmyta. Zwiększenie głębi ostrości sprawi z kolei, że większa część jego sylwetki pozostanie wyraźna.

Długie teleobiektywy

Który z nich jest dla Ciebie?

M.ZUIKO ED 150-400 MM F/4.5 TC1.25x IS PRO

To prawdziwy król teleobiektywów! W jednym tubusie otrzymujemy zakres ogniskowych odpowiadający pełnoklatkowemu zoomowi 300-800 mm i to przy stałej jasności na poziomie f/4.5! Zasięg ten możemy jeszcze wydłużyć do aż 1000 mm po uruchomieniu wbudowanego telekonwertera. Co ciekawe, obiektyw można podpiąć także przez dodatkowy konwerter MC-14 i MC-20, by zwiększyć efektywną ogniskową do nawet 2000 mm. Obiektyw jest oczywiście uszczelniony i stabilizowany. Ma też cztery przyciski funkcyjne i ogranicznik zakresu AF.

M.ZUIKO DIGITAL ED 300 MM F/4 IS PRO

Jasny, szybki i po prostu profesjonalny teleobiektyw o efektywnym zasięgu 600 mm. Pozwala na bardzo wygodną pracę w terenie a dzięki wydajnej stabilizacji (do 6EV) wykonywanie nieporuszonych zdjęć „z ręki”. Solidnie uszczelniony. Wykonany z zaawansowanych stopów tubus waży jedynie 1270 g co czyni go najlżejszym obiektywem tej klasy na rynku.

M.ZUIKO ED 100-400 MM F/5.0-6.3 IS

Ten obiektyw to poręczna i stosunkowo niedroga propozycja, która oferuje duży zasięg (ekwiwalent 200-800 mm dla pełnej klatki) i wygodny zakres, idealny do fotografowania szerokiej gamy tematów. Stabilizowany, uszczelniony i szybki. Idealny dla początkujących fotografów przyrody.

Powyżej

Kormoran

Głowa kormorana oświetlona jasnym słońcem na meksykańskim półwyspie Jukatan. „Umieściłem ptaka z boku kadru i ustawiłem duży otwór przysłony” – mówi Graeme.

Z lewej

Oczy lwa

„Fotografowałem tego lwa z dystansu przez dłuższy czas i w żaden sposób go nie niepokoiłem, co pozwoliło mi zrobić mu portret, na którym wydaje się spokojny”.

CICHA MIGAWKA ELEKTRONICZNA

Zwierzęta zwykle nie lubią dźwięku pracy aparatu i często nie potrafią się z nim oswoić. Co więcej, dźwięk migawki może je nawet przestraszyć. Nowoczesne aparaty bezlusterkowe pozwalają robić zdjęcia z wykorzystaniem bezdźwięcznej migawki elektronicznej. Wyłączenie mechanizmu migawki zazwyczaj pozwala też znacznie zwiększyć wydajność aparatu w trybie zdjęć seryjnych. OM System OM-1 osiąga wówczas zawrotną szybkością 50 kl./s z pełnym wsparciem systemu AF.

W poszukiwaniu ostrości Jakich ustawień teleobiektywu najlepiej używać?

Stabilizacja obrazu pomaga kompensować drżenie rąk i ruchy ciała, dzięki czemu zdjęcia z większym prawdopodobieństwem będą idealnie ostre. Drgania aparatu mogą stanowić większy problem przy stosowaniu dłuższych ogniskowych. Większość teleobiektywów ma więc kilka trybów pracy stabilizacji do wyboru, takie jak standardowy, który koryguje wibracje lub drgania we wszystkich kierunkach czy odpowiedni do śledzenia obiektów poruszających się na boki (panoramownie), takich jak zwierzęta biegnące w obrębie sceny. By przyspieszyć ustawianie ostrości warto korzystać z ograniczników zakresu ostrości. Na przykład na obiektywie M.Zuiko 150-400 mm f/4,5 PRO znajdziemy przełącznik zakresu od minimalnej możliwej odległości ostrzenia 1,3 do 6 m oraz

od 6 m do nieskończoności. Zawężenie przeszukiwanego zakresu pozwala obiektywowi zablokować ostrość zdecydowanie szybciej. Trzeba też pamiętać, o konieczności stosowania znacznie krótszych czasów ekspozycji niż w przypadku obiektywów standardowych. Dla ogniskowej 100 mm „bezpieczny” czas to co najmniej 1/100 s, dla 200 mm odpowiednio 1/200 s mm itd. Lekkie i kompaktowe teleobiektywy M.Zuiko umożliwiają fotografowanie z ręki, ale trzymanie ich w dłoniach przez dłuższy czas i tak może być męczące, co zwiększa ryzyko uchwycenia nieostrych obrazów. Zwiększ stabilność i ostrość, opierając obiektyw na poduszce lub worku z grochem albo mocując go na statywie lub gimbalu przykręconym do drzwi samochodu.

Użyj krótkiej ogniskowej

Użyj obiektywu szerokokątnego, aby uwzględnić w swoich obrazach otoczenie tematu

Gdy mowa jest o fotografowaniu dzikich zwierząt, długi teleobiektyw przychodzi na myśl jako pierwszy, ale użycie optyki szerokokątnej może otworzyć przed Tobą zupełnie nowe możliwości. Szeroki kąt widzenia zapewni bardziej spektakularną perspektywę i umożliwi sfotografowanie zwierzęcia w kontekście jego naturalnego środowiska życia. Na przykład

na fotografii widocznej poniżej pusta przestrzeń wokół pingwina posłużyła do ukazania rozległości otoczenia, w którym żyje ten gatunek.

I odwrotnie, jeśli chcesz uchwycić za pomocą optyki szerokokątnej intymny portret, głównym problemem do pokonania będzie to, że zwierzę musi się wówczas znajdować bliżej obiektywu. Przy ogniskowych z przedziału

16–24 mm obiekty w kadrze będą wyglądać na niewielkie, nawet gdy zostaną sfotografowane z odległości zaledwie metra, szczególnie te mniejsze. Jeśli zaś uwieczniane zwierzęta nie czują się komfortowo w pobliżu ludzi, musisz ustawić aparat, schować się i zdalnie wyzwolić migawkę za pomocą pilota lub aplikacji. Nawet jeśli masz wystarczająco dużo szczęścia, aby

wytropić stworzenie, którym się interesujesz, będziesz potrzebować go znacznie więcej, by zrobić mu ostre, dobrze skomponowane zdjęcia. Ćwicz swoje umiejętności w miejscu regularnie odwiedzanym przez zwierzęta takie jak ptaki czy wiewiórki, a jeśli chcesz dowiedzieć się, czy występują tam bardziej egzotyczne gatunki, spróbuj założyć fotopułapkę.

MAŁY OTWÓR PRZYSŁONY

Pingwin i jego „deska surfingowa” są wyraźne, ale dzięki ustawieniu małego otworu przysłony, a co za tym idzie, zwiększeniu głębi ostrości, szczegóły krajobrazu uzupełniają obraz, a nie tworzą tylko niebiesko-białe rozmyte tło.

SURFOWANIE

Pingwin zajmuje centralną pozycję na kawałku lodu i ma tak samo rozpostarte skrzydła jak surfer ramiona.

Zdalne wyzwianie

Wyzwól migawkę aparatu z dystansu!

W przypadku korzystania z obiektywu szerokokątnego konieczne może być zdalne wykonanie zdjęcia. Najlepszym sposobem wyzwiania migawki jest użycie pilota bezprzewodowego. Twój aparat może mieć wbudowaną funkcję bezprzewodowego zdalnego sterowania lub możliwość wykonywania zdjęć za pomocą aplikacji zainstalowanej na smartfonie. Ustaw w aparacie tryb wykonywania zdjęć seryjnych z dużą częstotliwością klatek, aby móc szybko zarejestrować serię ujęć, co zwiększy prawdopodobieństwo uzyskania przynajmniej jednego ostrego zdjęcia.

Używanie obiektywu szerokokątnego

Jak skutecznie uchwycić zwierzęta w ich naturalnym otoczeniu

OBRAMOWANIE

Ośnieżone góry w tle stanowią obramowanie głównego obiektu zainteresowania, czyli pingwina na kawałku lodu, i dostarczają dodatkowych informacji o środowisku życia tych nietotów.

KOLORYSTYKA

Kolory wyraźnych, czystych krajobrazów Antarktydy są fantastyczne, zwłaszcza żywe błękity nieba i oceanu, i mają one kluczowe znaczenie dla siły oddziaływania obrazu.

1 Relacje Fotografowanie zwierząt żyjących na wolności polega na ukazywaniu powiązań: albo między głównym tematem a elementami środowiska, albo między osobnikiem będącym głównym obiektem zainteresowania a innymi gatunkami, z którymi dzielą otoczenie – w tym przypadku lwem i sępami, które czekają, aby móc dojeść resztki upolowanej zdobyczy.

2 Uważne kadrowanie Fotografując zwierzę w jego otoczeniu, możesz wypełnić detalami cały kadr. Uważaj jednak, aby nie tworzyć niezgrabnych przycięć ani nie „odcinać” kończyn. To zdjęcie wyglądałoby inaczej i mniej efektownie, gdyby fotograf odciął wierzchołki palm lub cień ptaka z gatunku węzówka.

3 Pomniejszanie Zdjęcie powinno wywoływać wrażenie dzikości krajobrazu, dając widzowi poczucie się tak, jakby sam tam był. „Zmniejszenie” tematu – sprawienie, by zwierzę lub zwierzęta, takie jak te pingwiny, były w kadrze bardzo małe – jest skutecznym sposobem ukazania skali krajobrazu oraz warunków klimatycznych i pogodowych, jak na przykład nadchodząca burza.

Opowiedz historię

Jak zamienić zdjęcia we wciągającą opowieść i pomóc w ratowaniu rzadkich gatunków

Fotografia przyrodnicza to nie tylko atrakcyjne zdjęcia publikowane w książkach, kalendarzach i kanałach mediów społecznościowych. Na całym świecie fotografowie

wykorzystują swoje prace, aby mówić o zagrożeniach, z jakimi muszą się mierzyć dzikie zwierzęta, od kultowych gatunków, takich jak lwy, słonie, tygrysy i wieloryby, po mało znane gryznie, owady i ryby. Takie zdjęcia mają być ostrzeżeniem, co możemy stracić w wyniku pogłębiającego się kryzysu bioróżnorodności.

Wielu fotografów pracuje pod szyldem różnych organizacji zajmujących się ochroną przyrody, ukazując zarówno piękno dzikich zwierząt, jak i surowe

realia, z którymi borykają się niektóre ich gatunki: prezentują oni na zdjęciach rzędy odciętych płetw rekinów, orangutany odizolowane w wylesionym

krajobrazie czy stworzenia zamknięte w nędznych, brudnych klatkach. Fotograf Jo-Anne McArthur i grupa podobnie myślących fotoreporterów opracowali niedawno założenia nowego gatunku fotografii, *animal photojournalism* (APJ), którego celem jest uzmysławianie ludziom szkód i cierpienia powodowanych przez hodowlę przemysłową, wykonywanie testów na zwierzętach i inne praktyki, jakim poddaje się kurczaki czy świnię.

Zdjęcia tworzone przez tych dziennikarzy nie zawsze są ładne, ale są ważne. Muszą być drastyczne, aby miały wpływ na oglądających.

Fotografowie wykorzystują swoją pracę, aby uświadamiać oglądającym, że niektóre z najbardziej zachwycających gatunków są zagrożone wyginięciem

Z BLISKA

W przypadku fotografowania licznych gatunków wielu dzikich zwierząt warto robić zbliżenia. W tym przypadku udało się to osiągnąć dzięki współpracy z doświadczonym zespołem strażników, którzy pomogli mi podejść stosunkowo blisko, abym mógł następnie użyć obiektywu 600 mm.

Wszystkie zdjęcia © Graeme Green

HISTORIA

Niedawno pracowałem w Parku Narodowym Akagera w Rwandzie, rezerwacie, który został powołany do życia przez organizację parków afrykańskich i radę rozwoju Rwandy, a mającym służyć m.in. odtworzeniu populacji czarnych i rozmnożeniu białych nosorożców oraz stać się dla nich – miejmy nadzieję – bezpieczną przystanią – opowiada Graeme Green. Nosorożce istnieją na Ziemi od 50 milionów lat, ale ich róg stał się dla kłusowników niezwykle cennym łupem. Sprzedaje się go po bardzo wysokich cenach w Chinach i innych częściach Azji jako środek stosowany w tradycyjnej medycynie, mimo że rogi są zbudowane z keratyny – tej samej substancji, co nasze paznokcie – i nie mają żadnych właściwości leczniczych. Poniższe zdjęcia zostały zrobione w Parku Narodowym Akagera, włącznie z widoczną obok fotografią nosorożca, któremu już wcześniej usunięto róg w RPA, ponieważ jest to najskuteczniejszy sposób na zabezpieczenie go przed zabiciem przez kłusowników.

Jak stworzyć dobrą serię Kilka obrazów może opowiedzieć bardziej epicką historię niż jeden

NOSOROŻEC BIAŁY

To ujęcie przedstawia nosorożca białego z nienaruszonym rogami w Parku Narodowym Akagera w Rwandzie. Kontrastuje to ze zwierzęciem pozbawionym rogu pokazanym powyżej i z prawej strony.

DRUŻYNA STRAŻNIKÓW

Zespół strażników, współpracujący z kierownikiem ds. ochrony i badań w Akagera, regularnie patroluje park, aby zapewnić bezpieczeństwo i dbać o zdrowie nosorożców.

BEZ ROGU

Nosorożec pozbawiony rogu to wstrząsający i smutny widok, świadczący o rozpaczliwym położeniu tych „żywych dinozaurów”. Wyraźne pokazanie kikuta, który kiedyś był rogiem, tworzy intrygującą historię i, miejmy nadzieję, sprawia, że ludzie chcą się dowiedzieć więcej i zaangażować w pomoc tym zagrożonym zwierzętom.

KONTAKT WZROKOWY

Zdjęcia dzikiej przyrody mają dużo większą siłę oddziaływania, gdy zwierzę patrzy prosto w obiektyw, a nie gdy jego głowa jest odwrócona w bok. Staraj się również pokazać inne znaki szczególne ich pysków, takie jak pęknięcia na skórze słonia lub nosorożca.

WYBIEG DLA PSÓW

Pies będący członkiem specjalistycznego oddziału K-9 przechodzi ćwiczenia, dzięki którym będzie gotowy asystować ekipie strażników w ich pracy polegającej na zwalczaniu kłusownictwa na terenie parku.

ATAK

Psy są szkolone w identyfikowaniu i atakowaniu kłusowników, co zwiększa bezpieczeństwo strażników, umożliwiając im wykonywanie pracy bez konieczności korzystania z broni palnej.

Co fotografować tej jesieni?

Podpowiada przyrodnik i doświadczony fotograf **Łukasz Bożycki**

Czy jesień to dobry czas na fotografowanie dzikich zwierząt?

Każda pora jest dobra, bo każda daje nam okazję do zrobienia innego rodzaju zdjęć. Zaletą jesieni są z pewnością kolory, które stanowią barwne tła: żółte, brązowe, czerwone... Minusem jest to, że jednak jest przewaga dni pochmurnych, bywa po prostu ciemno. To też czas, kiedy zwierzęta podejmują migracje. Zatrzymują się u nas gatunki z północy, które udają się na południe. Ta migracja jest zupełnie inna od wiosennej, kiedy to zwierzęta zatrzymują się na bardzo krótko, chcąc dolecieć jak najszybciej do miejsc, w których będą się

rozmnażać. Migracja jesienna jest dużo wolniejsza. Zwierzęta podążają za pokarmem i zmieniającą się pogodą. Więc jeśli pogoda będzie dobra, mamy szansę, by przez kilka czy kilkanaście dni je obserwować. Ale potem pojawią się przymrozki, ptaki odlecą, bo znikną też owady, którymi się żywią. Migracja jesienna jest też cicha. Może nam się wręcz wydawać, że w lasach nie ma zwierząt. Nic bardziej mylnego. Po prostu nie muszą się teraz odzywać, nie muszą się nikomu przypodobać czy też udowodniać swojej męskości. Tak naprawdę przez Polskę migrują właśnie tysiące i miliony ptaków.

Co najbardziej lubisz fotografować o tej porze roku?

Przede wszystkim trzy tematy. Po pierwsze, jelenie na rykowisku. Ten głośny ryk! Para z pysków! Samice, które są ciche i się skradają! Nabuzowane hormonami samce... O tej porze roku bardzo lubię fotografować również ptaki: dzwońce, sikorki, grubodzioby, raniuszki, mazurki, wróble, sierpówki, sójki, sroki, dzięcioły średnie – jeśli mamy szczęście. Może pojawić się też krogulec, który poluje właśnie na te drobne ptaki. I po trzecie, kaczki, które jak gęsi i żurawie migrują najpóźniej. A kaczek mamy naprawdę mnóstwo!

U góry

Kowalik

OM System OM-1 + M.Zuiko
150–400 mm f/4,5 TC1,25x IS
PRO. **Ustawienia:** ISO 2000;
400 mm; f/4,5; 1/320 s

Poniżej

Kraski

OM System OM-1 + M.Zuiko
150–400 mm f/4,5 TC1,25x IS
PRO. **Ustawienia:** ISO 320;
500 mm; f/5,6; 1/120 s

Po prawej, u góry

Mandarynka

OM System OM-1 + M.Zuiko
150–400 mm f/4,5 TC1,25x IS
PRO. **Ustawienia:** ISO 3200;
400 mm; f/4,5; 1/500 s

Poniżej, z prawej

Żoła

OM System OM-1 + M.Zuiko
150–400 mm f/4,5 TC1,25x IS
PRO. **Ustawienia:** ISO 200;
400 mm; f/4,5; 1/160 s

SYLWETKA

ŁUKASZ BOŻYCKI

Rocznik 85. Doktor nauk

biologicznych, fotograf, dziennikarz. Laureat m.in. konkursu BBC Worldwide i Muzeum Historii Naturalnej w Londynie. Współautor książki *Animal Rationale. Jak zwierzęta mogą nas inspirować. Rodzina, edukacja, biznes*. Autor audycji radiowej „Animalista” w Polskim Radiu RDC oraz telewizyjnego serialu dokumentalnego „Przyrodnik na tropie”.

A co polecisz amatorom?

Od czego warto zacząć?

Dobrze zacząć od czegoś, co mamy tuż za oknem, co dobrze znamy, gdzie możemy obserwować przyzwyczajenia ptaków – to, gdzie i jak siadają, jak się zachowują. Postawmy różne karmniki. Niech jeden będzie słonecznikowy, zaś drugi z drobnym ziarnem, do tego jakaś kula tłuszczowa, trochę słoniny dla dzięciołów. Jeśli mieszkamy blisko lasu niech będą też orzechy – czy to laskowe, czy włoskie – najlepiej łuskane. Wówczas jest duża szansa, że przyleci do nas sójka, która nie jest wbrew pozorom czarnym ptakiem, ale bardzo barwnym! Polecam także odwiedzać parki. Wiele zwierząt decyduje się zostać z ludźmi, blisko nich. Przyzwyczajone do dokarmiania pojawiają się regularnie. Będą też dobrym tematem na start. Podobnie ogródki działkowe, gdzie też dokarmiane ptaki pojawiają się bardzo często.

Jak zaaranżować miejsce w ogródku, by zdjęcia były naturalne?

Warto poświęcić trochę czasu i znaleźć ładną gałązkę, bez jasnych przetarć, ale może z porostem czy mchem, która nie zdominuje zdjęcia. Jeśli chodzi o tło, często fotografuję tak, że najpierw

planuję, co będzie widoczne za obiektem. Staram się wabić zwierzaki, by siadały na bardzo ładnym tle. Buduję zdjęcie, rozpoczynając właśnie od tła, następnie pojawia się patyk i liczę na to, że zwierzak pojawi się w tym konkretnym miejscu. Natomiast nigdy nie używam sztucznych teli. Staram się tak aranżować przestrzeń mojego ogrodu, by zapewnić sobie ciekawy naturalny drugi plan. Już rok wcześniej myślę o tym, co nasadzić, by jesienią mieć ładną scenerię do zdjęć. Poidelko to również bardzo dobry pomysł, choć raczej w miesiącach letnich. Jesienią o wodę jest dużo łatwiej

– kałuże, zagłębienia, rowy melioracyjne – ptaki znajdują ją teraz bez problemu. Z drugiej strony są one też oportunistami, więc jeśli przyzwyczajają się, że woda jest gdzieś blisko, to będą przylatywać.

A jeśli zechcemy czegoś bardziej wymagającego?

Polecam wybrać się jesienią do lasów liściastych. Tam mamy szansę natknąć się na wiele fajnych zwierzaków np. sowy. To znów zwierzęta, które spotkamy też na zamieszkałych obszarach. Na przykład sowy pójdzki lubią różne stare zabudowania gospodarcze i dziuplaste wierzby. Lasy liściaste i mieszane to też

różne gatunki dzięciołów. Głównie dzięcioł duży, ale może pojawić się też dzięcioł średni, który ma całą czerwoną czapkę – jego czarny wąs nie łączy się z dziobem i ma bardziej prążkowany bok ciała. Teraz pięknie wygląda na tle barwnych liści drzew liściastych. Jesień to też dobry czas na fotografowanie czapli. Wiele stawów jest przed zimą spuszcanych, co sprawia, że momentalnie pojawia się tam wiele zwierzków polujących na łatwo dostępne organizmy wodne. Wczesna jesień to również doskonały moment na fotografowanie biegusów, których jest sporo na przykład na wybrzeżu bałtyckim. Dobrym tematem są też lisy. Jest już po sianokosach, więc łatwo spotkać je teraz na łąkach. Mają swoje terytoria i zwyczaje, więc jeśli już znajdziemy miejsce, gdzie się pojawiają, wystarczy być tam w odpowiednim momencie, przysiąść i być bardzo, bardzo cierpliwym.

**Znajomość
zwyczajów danego
gatunku znacznie
ułatwia jego
fotografowanie,
możliwość
przewidzenia
zachowania
pozwala nam
lepiej dopasować
ustawienia**

Jak przygotować się przed wyjściem w teren? Gdzie szukać informacji?

Oczywiście książki! Mam ich całę mnóstwo, kilka pełnych regałów. Szczerze mówiąc, mam chyba wszyst-

kie tytuły, które na bieżąco ukazują się i dotyczą polskiej przyrody. Uwielbiam czytać o przyrodzie, z wykształcenia jestem biologiem, prowadzę audycję radiową poświęconą przyrodzie, więc muszę dużo czytać. Kolekcjonuję też książki wydane w innych językach, bo co tu kryć, nasz rynek nie jest zbyt bogaty, jeśli chodzi o tę dziedzinę. Znajomość zwyczajów danego gatunku oczywiście znacznie ułatwia jego fotografowanie, możliwość przewidzenia zachowania pozwala nam lepiej dopasować ustawienia. Gdy wiemy, co fotografujemy, panujemy nad sytuacją. Druga sprawa to komunikowanie się z innymi fotografami przyrody i wymiana doświadczeń. A najważniejsze to po prostu być w terenie – żadne książki, fora i rozmowy nie zastąpią doświadczenia, jakie zdobywamy w plenerze. Dlatego na fotografowaniu warto spędzać jak najwięcej czasu, bez względu na pogodę!

Dzwońce i bogatka
OM System OM-1 + M.Zuiko
150-400 mm f/4,5 TC1,25x IS
PRO. **Ustawienia:** ISO 1250;
250 mm; f/4,5; 1/1600 s

Technologia w służbie fotografa

Szybka migawka w OM-1 (120 kl./s) pozwala mi uwiecznić dynamiczną akcję, bez względu na to, czy jest to sprzeczka ptaków, czy też walka potężnych jeleni. Funkcje specjalne stały się niezbędnym narzędziem w pracy profesjonalistów. Dzięki zastosowaniu Pro Capture matryca aparatu zapisuje do 70 zdjęć, zanim fotograf docisnie spust migawki, reagując na to, co właśnie zauważył. Funkcja wykrywania obiektów, takich jak ptaki oraz ssaki, daje gwarancję ustawienia ostrości dokładnie tam, gdzie się znajduje oko zwierzęcia. OM-1 to także doskonałe narzędzie do tworzenia filmów przyrodniczych. Współpracuje z zewnętrznymi rekorderami, co umożliwia zapisywanie obrazu

w jakości 12-bitowych Pro-Res RAW-ach 4K 60 fps, co ułatwia postprodukcję. OM-1 jest jedynym aparatem wykorzystywanym do tworzenia ujęć filmowych dzięki ujęć przyrody w telewizyjnym cyklu dokumentalnym pt. „Przyrodnik na tropie”, opowiadającym o sieci powiązań w polskiej przyrodzie. Aparat dzięki swoim możliwościom technicznym, w połączeniu z małymi rozmiarami i niezawodnością w ciężkich warunkach terenowych wyparł w produkcji telewizyjnej pracę kamer.

Gotowy obraz

Robber Fly

Niesamowite złożone oczy i kolory. Muchy łowikowate to epickie drapieżniki polujące na inne muchy, pszczoły... w zasadzie wszystkie owady!

Wszystkie zdjęcia © Geraint Radford

Geraint Radford

Dorastając w dolinach południowej Walii, Geraint rozbudził w sobie zachwyty i głęboką miłość do przyrody. Obecnie jest profesjonalnym makrofotografem i ambasadorem OM System. Weganin i miłośnika ciasteczek Bourbon.

www.geraintradford.com [@geraintradfordmacro](https://www.instagram.com/geraintradfordmacro)

MAKROW TERENIE

Odkryj fascynujący świat w skali makro i naucz się robić niezwykle zdjęcia jego najmniejszych mieszkańców

Świat pełen jest fascynujących stworzeń i roślin, które mogą pobudzić naszą wyobraźnię i zainspirować nas do poznawania środowiska naturalnego - bez względu na to, czy będą to okoliczne lasy, rezerwat przyrody, czy ogród na tyłach domu. Nie ma dla mnie nic lepszego niż obserwowanie ryjkowca na pięknym kwiatku, pszczoły pokrytej kroplami rosy lub uroczego wałęsaka zwyczajnego (pająka) tańczącego z zapalem, by zaimponować partnerce.

Makro to niesamowity gatunek fotografii, który pozwala rozwinąć umiejętności przydatne także w innych gatunkach. Makrofotografia plenerowa stawia przed fotografami szereg

wyzwań, ale przy odpowiednim podejściu, dobrze dobranym sprzęcie i znajomości kilku podstawowych technik, umiejętność wykonywania takich zdjęć szybko stanie się Twoją drugą naturą. Zazwyczaj pracować będziemy na świeżym powietrzu, w naturze, która potrafi stworzyć niepowtarzalne warunki do zrobienia niesamowitych zdjęć. Makrofotografię postrzegam jako formę fotografii przyrodniczej tylko w znacznie mniejszej skali. Przy wykonywaniu takich ujęć szczególnie ważna jest kompozycja, światło i dbałość o dobrostan naszych „modeli”. Musisz być gotowy na niepowodzenia i na to, że wielu zdjęć nie uda Ci się zrobić. Makrofotografia wymaga doświadczenia, cierpliwości i pokory, ale potrafi wspaniale wynagrodzić!

Uzyskaj dużą głębię

Wykonywanie zdjęć w skali 1:1 zmniejsza głębię ostrości, ograniczając widoczność misternych detali naszych obiektów. Zobaczcie jak sobie z tym poradzić!

Prawdziwe obiektywy makro pozwalają ustawić ostrość przy skali powiększenia 1:1, co oznacza, że obiekt zostanie odwzorowany na matrycy światłoczułej aparatu w swojej naturalnej wielkości. Z kolei dodając do takiej optyki pierścienie pośrednie, lub nasadki powiększające, możemy osiągnąć skalę odwzorowania przekraczającą wartość 1:1 a więc ekstremalne zbliżenie. Osobiście polecam doświadczyć fotografowany obiekt za pomocą lampy błyskowej z dyfuzorem. Taki zestaw pozwoli uchwycić ostre zdjęcia przy dłuższych czasach otwarcia migawki i zachować dobrą jakość obrazu przy ustawionej niższej czułości i dobrze oświetlonym obiekcie.

Z im mniejszej odległości fotografujemy nasze tematy, tym mniejsza będzie też głębia

ostrości, co oznacza, że aby poradzić sobie z tym problemem, musimy rozwinąć kilka umiejętności. *Focus stacking* to technika polegająca na rejestrowaniu wielu zdjęć tego samego tematu przy ostrości ustawionej w różnych jego punktach, a następnie łączeniu ujęć ze sobą w celu uzyskania jednego obrazu o znacznie zwiększonej głębi ostrości. Ta metoda fotografowania pozwala również uniknąć dyfrakcji związanej ze stosowaniem bardzo małych otworów przysłony oraz zapewnia dobrą jakość i ostrość obrazu. Technika *focus stacking* może być również używana do uwieczniania słabo oświetlonych obiektów, zamiast przysmykania przysłony obiektywu, co mogłoby spowodować podbicie czułości matrycy a więc spadek jakości obrazu.

Niezbędny sprzęt

Czego potrzebujesz by robić świetne zdjęcia makro

OBIEKTYW M.ZUIKO 60 MM F/2,8 MACRO

Dłuższe ogniskowe pozwalają na robienie fotografii z większej odległości w skali 1:1. Mój obiektyw makro M.Zuiko 60 mm ma takie samo pole widzenia jak szkło o ogniskowej 120 mm podpięte do aparatu z matrycą 35 mm, co czyni go idealnym narzędziem do uwieczniania skrzydlatych stworzeń z dystansu.

PIERŚCIEŃ POŚREDNIE ZWIĘKSZAJĄCE POWIĘKSZENIE

Tuleje pozwalające odsunąć optykę od matrycy dodatkowo zwiększają skalę powiększenia fotografowanych obiektów poprzez zmniejszenie minimalnej odległości roboczej.

Przygotowanie do zdjęć w technice *focus stacking*

Kluczowe jest skuteczne unieruchomienie aparatu oraz obiektywu

1 Skonfiguruj aparat Korpusy takie jak mój OM-1 mają wbudowany tryb fotografowania tą metodą, co pozwala uzyskać natychmiastowe potwierdzenie, czy udało Ci się poprawnie zarejestrować całą serię ujęć. Zmniejsza to znacząco ryzyko niepowodzenia. Foto-

grafowanie aparatem pozbawionym tej funkcji będzie oznaczało konieczność zastosowania specjalnej szyny do makrofotografii lub precyzyjnego ręcznego ostrzenia w dużym powiększeniu, oraz wykorzystania specjalnych produktów do połączenia ze sobą stosu tak zrobionych zdjęć.

3 Każda pomoc się liczy! Korzystanie z wyświetlanej w wizjerze pomocniczej siatki trójpodziału może ułatwić zachowanie odpowiedniego wyrównania obrazów, o ile tylko obiekt się nie porusza! Użyj linii jako elementów odniesienia w celu zachowania względnie

stałej pozycji tematu. Skupiając się na kwestiach technicznych, takich jak ustawianie ostrości, łatwo jest zapomnieć o podstawach fotografii, więc pomocnicza siatka kadrowania oparta na regule trójpodziału pomoże Ci również zachować kreatywność i atrakcyjnie skomponować kadr.

2 Spójność jest kluczowa Każda klatka musi być identycznie naświetlona, a wszystkie kadry dobrze wyrównane. Jeśli nie uda Ci się tego osiągnąć, proces łączenia ze sobą zdjęć może być poważnie utrudniony lub może dać sztucznie wyglądające

rezultaty. W przypadku używania flesza do oświetlania obiektów makro należy korzystać z lampy w trybie manualnym, aby każde zdjęcie miało taką samą ekspozycję, a także używać ręcznego ustawiania ostrości w celu zmniejszenia niespójności.

4 Zarejestruj sekwencję

Jeśli obiekt jest mały, musimy postarać się uzyskać jak największe powiększenie. Najpierw upewnij się, że obiektyw jest zogniskowany na odległość zapewniającą skalę odwzorowania 1:1. Następnie należy stopniowo

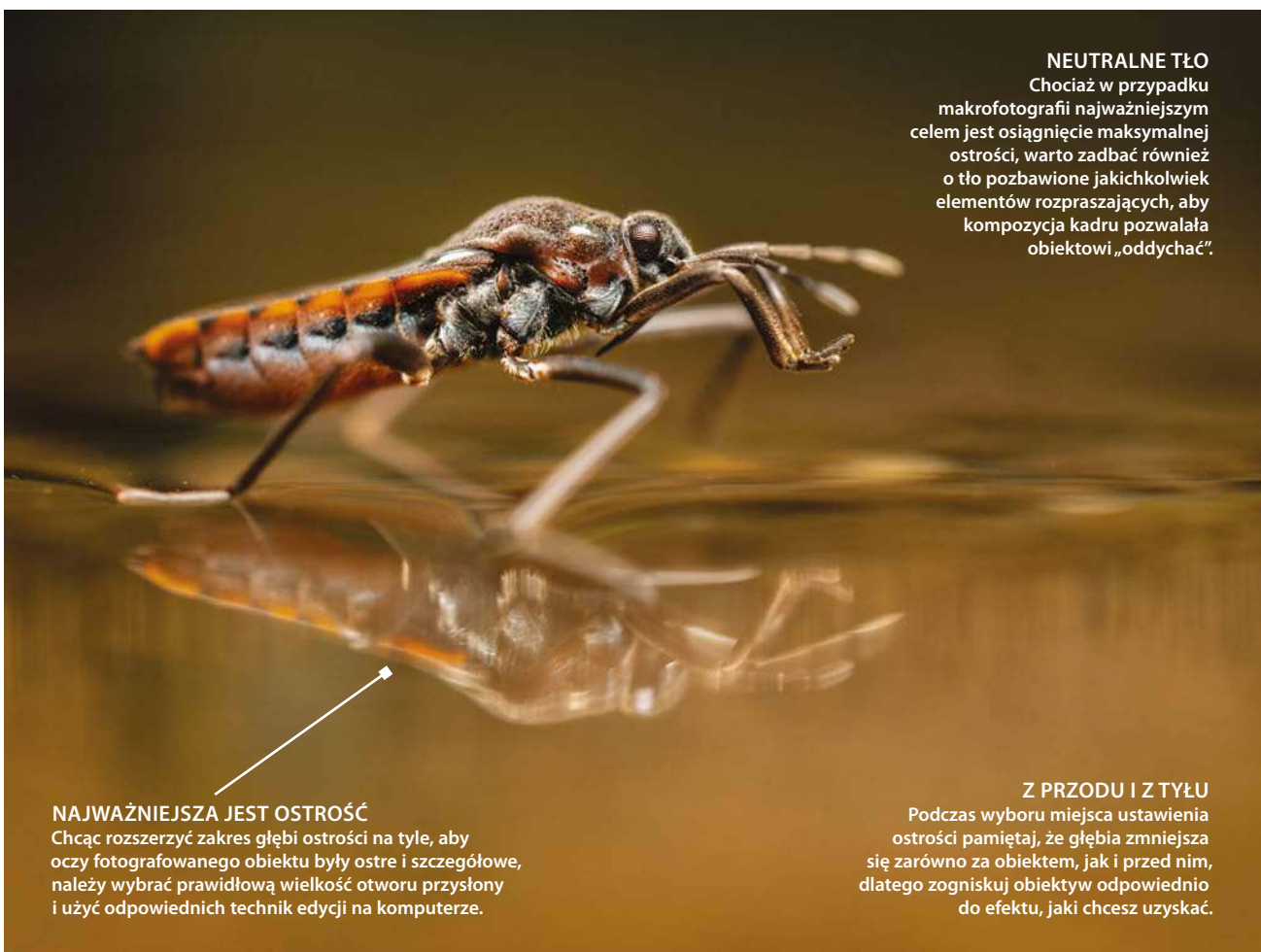
zmieniać punkt ustawienia ostrości, przesuwać aparat i obiektyw bliżej obiektu, co da nam możliwość uchwycenia maksimum szczegółów. Upewnij się, że każdy kadr pokrywa się z poprzednim, dzięki czemu uda się je ze sobą połączyć bez żadnych śladów takiej operacji.

Powyżej
Space Invader (mrówka)
 Niedoświetlenie otoczenia i oświetlenie sceny tylko za pomocą lampy błyskowej pozwala tworzyć ciemne i nastrojowe obrazy.

Z lewej
Poprawnie
 Naturalną rzeczą w makrofotografii jest ograniczona głębia ostrości, dlatego często wymagane jest rozszerzenie jej zakresu, aby można było wyraźnie odwzorować ważne szczegóły.

NEUTRALNE TŁO
 Chociaż w przypadku makrofotografii najważniejszym celem jest osiągnięcie maksymalnej ostrości, warto zadbać również o tło pozbawione jakichkolwiek elementów rozpraszających, aby kompozycja kadru pozwalała obiektowi „oddychać”.

NAJWAŻNIEJSZA JEST OSTROŚĆ
 Chcąc rozszerzyć zakres głębi ostrości na tyle, aby oczy fotografowanego obiektu były ostre i szczegółowe, należy wybrać prawidłową wielkość otworu przysłony i użyć odpowiednich technik edycji na komputerze.

Z PRZODU I Z TYŁU
 Podczas wyboru miejsca ustawienia ostrości pamiętaj, że głębia zmniejsza się zarówno za obiektem, jak i przed nim, dlatego zogniskuj obiektyw odpowiednio do efektu, jaki chcesz uzyskać.

Praca ze światłem

Naturalne oświetlenie zawsze sprawdza się najlepiej, ale są sytuacje, gdy trzeba mu nieco pomóc

Naturalne światło daje nam wspaniałe możliwości robienia oryginalnych zdjęć makro. Preferowanym przeze mnie trybem fotografowania jest priorytet przysłony, ponieważ mogę wówczas szybko dostosować się do zmiany natężenia światła, korygując ekspozycję za pomocą pokrętła kompensacji.

Aparaty bezlusterkowe z elektronicznym wizjerem pozwalają zobaczyć, jak będzie wyglądało gotowe zdjęcie, jeszcze zanim naciśniemy spust migawki. Nie musimy więc zgadywać i zerkać na LCD, co moim zdaniem znacznie pomaga rozwinąć swoją kreatywność.

Gdy zwiększymy skalę powiększenia i zaczniemy używać pierścieni pośrednich, automatycznie spadnie jasność naszego zestawu i staniemy się bardziej zależni od błysku. Z kolei mieszając światło flesza z oświetleniem zastanym, będziemy mieć więcej twórczej

kontroli nad wyglądem naszych zdjęć makro.

Kiedy jednak fotografujemy obiekt z niewielkiej odległości, trudno jest uniknąć przeświecienia światła i zarejestrowania jednolicie czarnego tła. Zatem aby uchwycić szczegóły w światłach i mieć dobrą kontrolę nad ekspozycją, niezbędny będzie wówczas przyzwoity dyfuzor błysku. Uzyskanie właściwej równowagi między natężeniem światła lampy błyskowej i światła zastanego wymaga eksperymentów i mnóstwa praktyki, ale ostatecznie gotowe zdjęcia mogą wyglądać niezwykle dynamicznie.

Niezbędny sprzęt

Przenośny zestaw oświetleniowy może uprościć robienie zdjęć makro i zwiększyć procent udanych fotografii

LAMPA BŁYSKOWA OLYMPUS FL900R

Flesz emituje krótki błysk światła, który pozwala zamrozić ruch przy dłuższych czasach otwarcia migawki. W przypadku stosowania techniki *focus stacking* warto zdecydować się na zakup lampy błyskowej o krótkim czasie ładowania.

DYFUZOR BŁYSKU

Przy fotografowaniu z użyciem lampy błyskowej kluczowe znaczenie ma zmiękczenie światła. Dobrze nadają się do tego celu zarówno klasyczne softboksy, jak i dyfuzory domowej roboty. Ja wybrałem dyfuzor marki Cygnustech ze względu na tworzony przez niego świetny charakter światła, mobilność i łatwość użytkowania.

MAKRO W TERENIE

IZOLOWANIE OBIEKTÓW

Oprócz zalet, jakie daje wykorzystanie miękkiego, naturalnego światła, ważne jest operowanie głębią obrazu, aby móc wyróżnić obiekt na tle otoczenia.

OSTRY I RÓWNY

Pochmurna pogoda zapewnia równomierne oświetlenie i delikatne cienie. Są to idealne warunki do rejestrowania zdjęć makro, jeśli dysponuje się jedynie podstawowym zestawem sprzętu.

Dalej, z lewej

Poczucie skali

W makrofotografii bez uchwycenia na zdjęciu punktu odniesienia trudno jest zobrazować rzeczywistą wielkość obiektu, co dobrze widać na przykładzie tego małego pająka chodzącego po mniszku lekarskim.

Z lewej

Sylwetka ważki

Sfotografowanie obiektu pod słońce pozwala zamienić go w sylwetkę. Niedoświetlenie jeszcze bardziej wzmocni ten efekt.

Poniżej

Piękne podświetlenie

Światło wpadające przez koronę drzew lasu stworzyło piękny efekt *bokeh*. W tym przypadku oświetliłem grzyba latarką.

Ruchome cele

Robaki i owady często znajdują się w ruchu, co dla fotografa bywa niemałym wyzwaniem

Fotografia makro jest fajna, ale nikt nie powiedział, że jest prosta! Wiele z minibeastii, które fotografujemy, porusza się szybko i nie pozostaje dłużej w dobrym świetle, co stwarza kilka problemów. Zachmurzone niebo może być zaletą, jeśli chodzi o ustawianie ostrości ale najtrudniejszym aspektem uchwycenia poruszającego się obiektu będzie nadal znalezienie równowagi między głębią ostrości a czasem otwarcia migawki.

Podobnie jak w przypadku fotografii przyrodniczej i portretowej ostrość powinna być ustawiona na oczach i zwykle w przypadku pojedynczego ujęcia dobrze jest stosować otwory przysłony z przedziału od f/5,6 do f/11,

w zależności od natężenia dostępnego światła.

Pszczoły są świetnym tematem treningowym, ponieważ są nie tylko fotogeniczne, lecz także wystarczająco duże, aby nie wymagały dodatkowego powiększania obrazu, gdy próbujemy uchwycić je w locie.

Jasne i rozproszone naturalne światło jest idealne, ale lepiej unikać ostrego słońca, by zminimalizować powstawanie silnych refleksów na błyszczących egzoszkieletach. Zazwyczaj przysłona f/8 w połączeniu ze średnią czułością powinna pozwolić uzyskać czas otwarcia migawki nie dłuższy niż 1/250 s dla wolno poruszających się stworzeń i powyżej 1/1000 s dla owadów w locie.

Z lewej

Szczęśliwa ważka

Podkreślenie „osobowości” owada może naprawdę zachęcić oglądających do odkrywania obrazu, wywołując emocjonalny związek z tematem, którego zwykle nie zauważają. Niedoświetlenie dla światła otoczenia i użycie 1/8 maksymalnej siły błysku lampy stworzyło ciemne tło i nadało temu portretowi studyjny charakter.

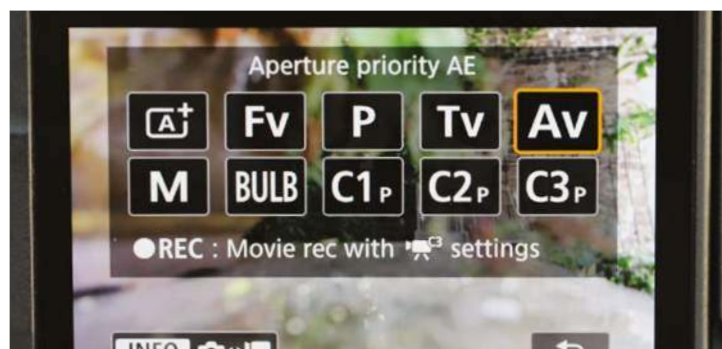

Fotografowanie poruszających się owadów

Szukaj tematów znajdujących się na ocienionej, otwartej przestrzeni z tłem, które nie będzie rozpraszać uwagi

1 Lokalizacja ma znaczenie Zanurz się w pełni w otoczeniu, obserwując i poznając nawyki swoich płochliwych przyjaciół. Umiejętność przewidywania ruchów stworzeń i ich zachowania w różnych sytuacjach da Ci możliwość przygotowania się i szybkiej reakcji, gdy tylko akcja zacznie się rozwijać.

2 Ustawienia aparatu dla światła naturalnego Priorytet przysłony to świetny punkt wyjścia, ponieważ pozwala wstępnie wybrać pożądaną przysłonę i wartość ISO, co umożliwia skupienie się na kontrolowaniu samego tylko czasu otwarcia migawki. Alternatywnie można również użyć trybu manualnego ze stałym czasem otwarcia migawki i przysłoną oraz automatycznie dobieieraną czułością matrycy.

Ryjkowiec

To stworzenie mierzy od 4 do 5 mm. Sfotografowanie go z boku pozwoliło umieścić płaszczyznę ostrości tak, by objęła ona całe ciało i zmaksymalizowała głębię ostrości. Użycie lampy błyskowej „zamroziło” ruch przy czasie otwarcia migawki wynoszącym zaledwie 1/160 s. Ustawienie czułości na ISO 640 pozwoliło zwiększyć ekspozycję dla światła otoczenia i uchwycić kolory tła.

3 Kontrola ostrości Autofokus raczej nie pozwoli uzyskać w fotografii zbliżeniowej doskonałej ostrości. Skuteczniejszą techniką w przypadku fotografowania owadów w ruchu jest wstępne skomponowanie kadru w połączeniu z ręcznym zogniskowaniem obiektywu. Poszukaj pięknej sceny, a następnie pozwól naturze zrobić swoje. Z kolei w wypadku osób, które nie lubią fotografować z ręki, przydatny okaże się statyw i zdalny wyzwalacz migawki.

4 Błysk i duże powiększenie Światło flesza zamrozi ruch przy dłuższych czasach otwarcia migawki, co ma kluczowe znaczenie przy fotografowaniu mniejszych i bardziej aktywnych stworzeń. Ustaw ręczną ostrość i parametry ekspozycji. W następnym kroku możesz wstępnie skomponować scenę, poruszając aparatem, aby zachować ostrość na kluczowych obszarach owada. Fotografowanie z ręki zapewnia większą elastyczność.

Uwzględnianie otoczenia

Często wierzymy, że zbliżenie się do obiektu pozwoli nam stworzyć lepsze obrazy, ale nie zawsze tak jest

Owady, rośliny i grzyby to tak fascynujące tematy, że istnieje pokusa maksymalnego ich powiększania i wypełnienia nimi całego kadru, ale nie zawsze jest to działanie słuszne. Często otoczenie i warunki pogodowe mogą umożliwić zbudowanie jakiejś narracji i dodanie atmosfery, co pozwoli wzbogacić nasze obrazy. Pod wieloma względami wprowadzenie dodatkowych elementów rzeczywiście utrudnia sprawę, ponieważ musimy wówczas wziąć pod uwagę cały kadr, zwracając uwagę na wszelkie rozpraszające składniki sceny. Osobiście wierzę jednak, że włączenie w obręb obrazu dodatkowych elementów przynosi korzyści

tworzonym fotografiom. Obiektywy makro o długiej ogniskowej pozwalają tworzyć fantastyczne nieostre tła i chociaż może to pomóc wyizolować główny obiekt, stwarza także możliwości wykorzystania kolorów, faktur i naturalnego obramowania w celu uzyskania wyjątkowych kompozycji.

Poszukaj kolorów uzupełniających, które dodadzą zdjęciu kontrastu. Aby uzyskać naturalnie wyglądające kadry, przyjrzyj się uważnie otoczeniu, a jeśli będziesz mieć szczęście, zobaczysz w tle magicznie podświetlone elementy i stworzysz wspaniałe efekty *bokeh*.

„Otoczenie i warunki pogodowe mogą pomóc w budowanie narracji i dodać zdjęciu atmosfery”

Powyżej

Ożywiający obraz szczegóły

Deszcz zmienia wygląd obiektów w świecie makrofotografii. Odporny na „niesprzyjającą” pogodę sprzęt OM System pozwala uchwycić owady w ich naturalnym środowisku życia w każdych warunkach atmosferycznych.

Z prawej

Naturalny motyw

Kwiaty dzwonek tworzą kolorowe obramowanie wokół tego pająka. Duży otwór przysłony sprawił, że pierwszy plan i tło są nieostre.

FOTOGRAFUJ PRZEZ PRZESZKODY

Umieść aparat na tyle nisko, aby móc zrobić zdjęcie poprzez elementy pierwszego planu, i użyj dużego otworu względnego, by pokazać otoczenie tematu, jednocześnie ograniczając widoczność obiektów rozpraszających uwagę.

ROZMYCIE KOLORÓW

Poszukaj dobrze współgrających ze sobą kolorów różnych elementów środowiska, takich jak rośliny, które mogą stanowić element dopełniający ujęcie.

NATURALNE OBRAMOWANIA

Wykorzystanie elementów sceny w celu obramowania nimi głównego tematu jest szybkie, skuteczne i, co ważne, wygląda naturalnie.

**UŻYWANIE
DŁUŻSZYCH
OGNISKOWYCH**

Zaletą pracy z ogniskowymi powyżej 50 mm jest to, że kompresja perspektywy ułatwia fotografowanie poprzez szczegóły otoczenia, bez ujawniania zbyt dużej ilości faktury, która mogłaby być rozpraszająca. Idealnie nadają się do tego szkła o ogniskowej z przedziału 90–105 mm.

Szybka edycja

Masz już zdjęcia? Czas zająć się ich obróbką!

Uważam, że edycja obrazu sama w sobie jest formą sztuki. Nie potrzebujemy zaawansowanych umiejętności i nie musimy spędzać godzin na poprawie wyglądu obrazu, ale to właśnie na tym etapie mamy szansę odcisnąć na fotografii nasze indywidualne, niepowtarzalne piętno. Niektórzy wolą dokonywać jak najmniejszych korekt, podczas gdy inni lubią używać wielu filtrów i nakładać efekty, aby ukazać swój własny sposób widzenia świata. Wypracowanie własnego, stylu postprodukcji wymaga również czasu.

Nie zmieniam zbyt wiele wyglądu moich zdjęć, fazę ekstremalnego mapowania tonów obrazów rejestrowanych w technice HDR mam już

szczęśliwie za sobą. Dziś wolę skupiać się na uzyskiwaniu świetnych efektów prosto z aparatu, a edytując plik RAW, wprowadzam tylko drobne poprawki i korekty kolorów w Lightroomie oraz Photoshopie.

Wolę eliminować rozpraszające elementy już na etapie budowania kompozycji, zamiast usuwać je mozolnie w Photoshopie. Aby odpowiednio zaprezentować ten niesamowity świat makro, staram się robić autentyczne i nieretuszowane obrazy. Rzućmy okiem na sekwencję ujęć trzmieła. Wykonałem ją, przesuwając punkt ostrości, by następnie połączyć zdjęcia w jeden kadr.

Z prawej

Złapać bzyka

Używając technik, takich jak łączenie w jeden obraz serii zdjęć wykonanych z różnie ustawionym punktem ostrości, oraz wykorzystując połączenie światła naturalnego z błyskiem lampy, otrzymałem gotową fotografię ukazującą imponujące szczegóły w zbliżeniu.

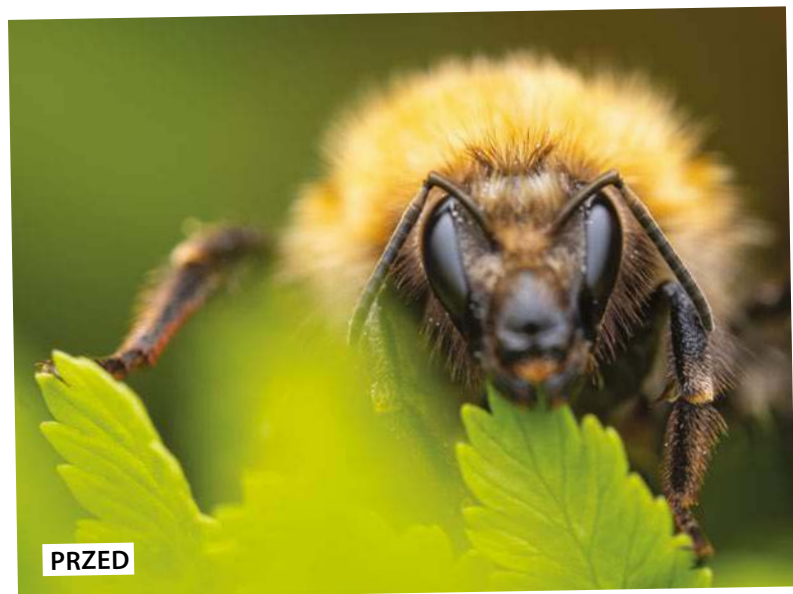
1 Uruchom program Lightroom Najpierw przeglądam pliki w poszukiwaniu potencjalnie najlepszych obrazów. Zwykle pamiętam pewne momenty z sesji, więc najpierw sprawdzam te pliki, o których wiem, że powinny być udane.

2 Wybierz ujęcie Następnie sprawdzę, w którą stronę zmieniana była ostrość lub przesuwaleś aparat, aby wiedzieć, jak uporządkować pliki, i upewnij się, że płaszczyzny głębi ostrości będą prawidłowo się na siebie nakładać, a obrazy są odpowiednio wyrównane.

3 Wyreguluj balans bieli stosownie do swojego gustu Następnie dokonaj podstawowej korekty ekspozycji. Zsynchronizuj korekty z pozostałymi obrazami należącymi do tej samej sekwencji, aby mieć pewność, że wszystkie zostaną w identyczny sposób przetworzone.

4 Rozpocznij układanie warstw ostrości Zaznacz pliki, kliknij prawym przyciskiem myszy i wybierz polecenie Edit in > Merge to panorama in Photoshop. Usuń zaznaczenie pola wyboru Scal obrazy, ponieważ program potraktuje wówczas pliki jako sekwencję ujęć do panoramy.

5 Wymieszaj warstwy Następnie zaznacz wszystkie warstwy i wybierz polecenie Edycja > Automieszanie warstw, a następnie Wypełnij przezroczyste obszary z uwzględnieniem zawartości, aby wypełnić luki powstałe podczas łączenia; albo przytnij obraz później.

6 Usuń przebarwienia Narzędzie Balans kolorów pozwala nam precyzyjnie dostosować barwy w cieniach, tonach pośrednich i światłach. Ten krok należy wykonać zgodnie z własnym gustem, w oparciu o preferencje estetyczne.

7 Winiętowanie Nie każdemu przypadnie to do gustu, ale subtelne winiętowanie może pomóc wciągnąć oglądających w głąb obrazu. Aby osiągnąć ten efekt, przyciemnijam krawędzie kadru za pomocą narzędzia Przyciemnianie, z dużą końcówką pędzla o zerowej twardości.

8 Regulacja tonalności Jasne światła za głową owada rozpraszają uwagę. Użyj narzędzia Lasso, aby zaznaczyć ten obszar, kliknij prawym przyciskiem myszy, by go wtopić, a następnie użyj suwaków Jasność i Kontrast w celu zastosowania tonalności selekcji. Zmień kolor za pomocą parametru Jaskrawość.

Co fotografować tej jesieni?

Zawodowy fotograf makro **Ireneusz Walędzik** zdradza nam swoje ulubione tematy

Nadchodzi jesień, a co za tym idzie, piękno barw i kolorów. Tematów do fotografii makro mamy wtedy całe mnóstwo. Nie brakuje jednak również technicznych wyzwań. Najważniejsze oczywiście jest światło i to na nie powinniśmy zwrócić uwagę w pierwszej kolejności. Najlepiej sprawdza się światło boczne, które skutecznie wydobywa faktury i detale. Największą trudnością, z jaką często trzeba się zmierzyć w plenerze, jest wiatr. Nawet najsłabsze poddmuchy potrafią wprawić rośliny w ruch i uniemożliwić wykonanie ostrej fotografii. Z problemem tym można sobie jednak łatwo poradzić. Wystarczy, że zaopatrzymy się w białe transparentne parasolki fotograficzne, którymi zasłonimy roślinę, na której spotkamy owada. Do ochrony przed wiatrem doskonale nadaje się również blenda fotograficzna, która pozwoli nam dodatkowo na precyzyjne doświetlenie kadru.

Chyba w żadnej innej dziedzinie fotografii ostrość nie ma tak wielkiego znaczenia jak w przypadku zdjęć makro. Duże powiększenia i ujęcia wykonane z niewielkiej odległości są szczególnie podatne na poruszenie. Najbardziej oczywistym rozwiązaniem jest wykorzystanie statywu. Wybierz taki, który pozwoli Ci na zrobienie zdjęć z bardzo niskiej perspektywy. Gdy robimy zdjęcia z „ręki”, niezastąpiona jest wydajna stabilizacja. W moim OM-1 sięga ona niewiarygodnego 8 EV. Warto również wykorzystać tryb *focus bracketing*. Moje fotografie w większości powstają dzięki tej właśnie funkcji. Po jej uruchomieniu aparat OM-1 automatycznie wykona serię zdjęć (do 999) z różnymi ustawieniami ostrości, a ja składam je później w całość. Na początek idealna będzie jednak funkcja Stackingu. Dzięki niej OM-1 sam łączy serię do 15 zdjęć w jeden kadr o bardzo dużej głębi ostrości.

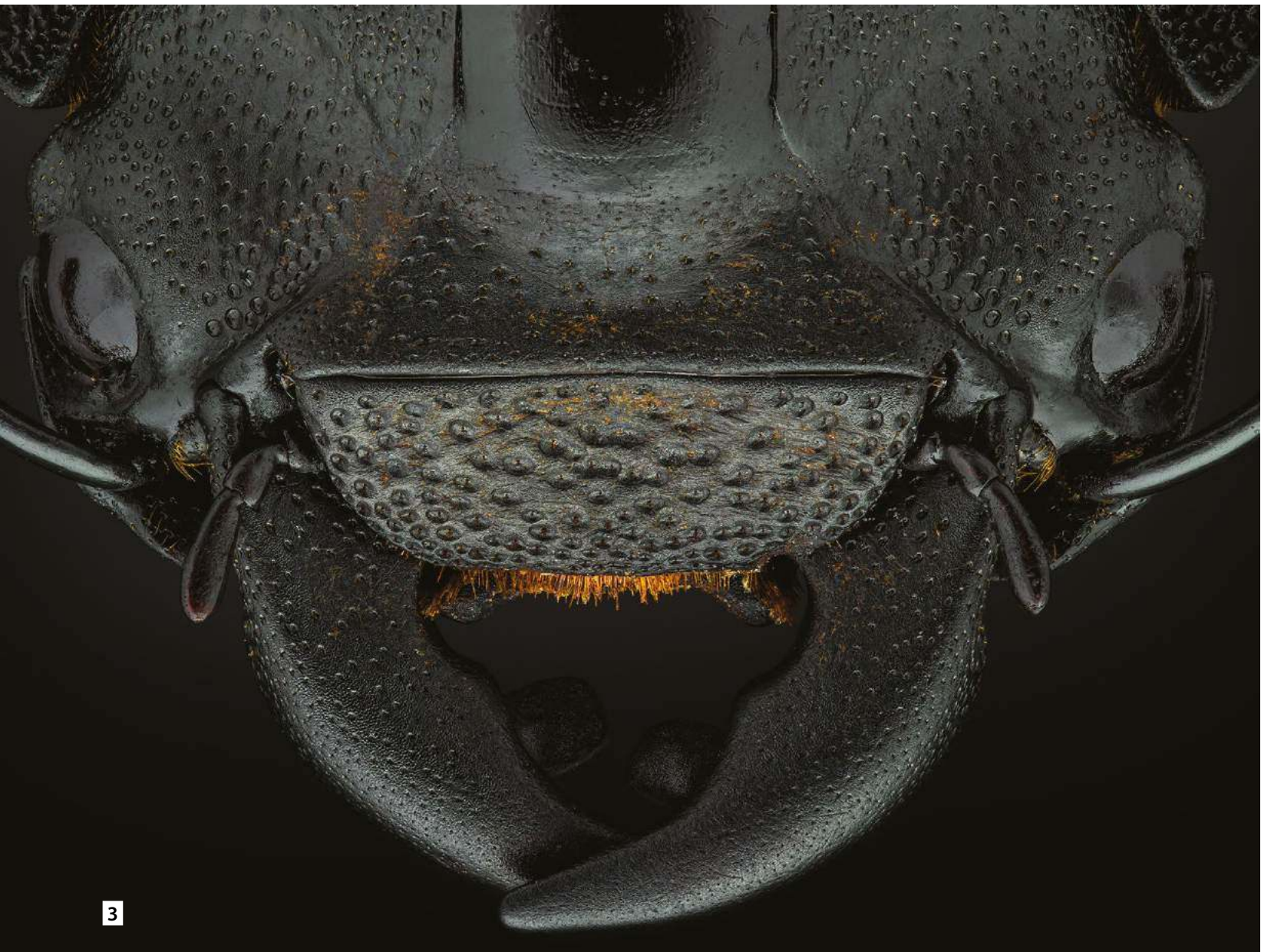

2

OBIEKTYW MAKRO

Aparat to jedno, ale ważna jest zwłaszcza optyka. Mój podstawowy obiektyw to M.Zuiko ED 60 mm f/2,8 Macro. Jest bardzo ostry i kontrastowy. Zdjęcia z niego są pełne detalu. Świetny już od f/2,8, choć zazwyczaj zdjęcia robię na przysłonach od f/4 do f/5,6, przy których moim zdaniem ma najlepsze osiągi.

3

4

5

1 Modliszka liściogłowa (*Phyllocrania paradoxa*) Jeśli miałbym wybrać owada, który najbardziej kojarzy mi się z jesienią, to oczywiście będzie to ta modliszka. Wyglądem swym przypomina wyschnięty jesienny liść. Stąd zapewne wzięła się jej polska nazwa. Pochodzi z Afryki Subsaharyjskiej.

2 Tygrzyk paskowany (*Argiope bruennichi*) Gatunek pająka sieciowego z rodziny krzyżakowatych. Nazwę gatunkową zawdzięcza ubarwieniu podobnemu do futra tygrysa. Zdjęcie to stack z 35 ujęć. Udało się je wykonać dzięki funkcji *focus bracketing*, która w aparatach OM System jest najszybsza. Pająk co chwilę ruszał nogą, jednak na parę chwil ją zatrzymywał, co pozwoliło na wykonanie tego zdjęcia.

3 Ciółek matowy (*Dorcus parallelipedus*) Bohaterem fotografii jest gatunek chrząszcza z rodziny jelonkowatych. Jest drugim co do wielkości krajowym przedstawicielem tej rodziny. W Polsce jest gatunkiem nielicznym. Zdjęcie wykonałem w domowym studiu – to dobra alternatywa w ciemne i deszczowe jesiennie dni. Do oświetlenia obiektu użyłem lamp LED, które były umieszczone od spodu. Zdjęcie zostało wykonane metodą stackowania z 46 ujęć.

4 *Chrysidia rhipheus* To nocny motyl, który pochodzi z Madagaskaru. Na zdjęciu widzimy łuski na jego skrzydle. Aby wykonać to zdjęcie, musiałem użyć obiektywu mikroskopowego. Kilkanaście łusek tego motyla oddaje idealnie kolorystykę naszej polskiej złotej jesieni.

5 Lakówka ametystowa (*Laccaria amethystina*) Jesień to oczywiście idealny czas na fotografowanie grzybów, które dzięki obiektywowi makro możemy odkryć na nowo. Grzyb ten rośnie w miejscach, które charakteryzują się dużą ilością mocznika, amoniaku czy też soli amonowych. Tego typu warunki mogą świadczyć o tym, że na tym terenie znajdował się w przeszłości cmentarz.

Gotowe zdjęcie
Efekt motyla
Fotografowanie popularnych tematów zdjęć zbliżeniowych, takich jak motyle, daje możliwość zmiany lub wzmocnienia światła.

Co będzie Ci potrzebne:

- 🔦 Aparat systemowy
- 🔦 Obiektyw makro lub nasadka powiększająca
- 🔦 Statyw pozwalający zamocować aparat na niewielkiej wysokości
- 🔦 Mały panel lub latarka LED
- 🔦 Photoshop Adobe Lightroom

MAKRO POD ŚWIATŁO

Oto szybki poradnik krok po kroku,
jak tworzyć efektowne zdjęcia
podświetlanych robaków i motyli

Poziom trudności: Średni

Potrzebny czas: 2 godziny

Wszystkie zdjęcia © Ross Hoddinott

Wykonywanie zbliżeń owadów może być frustrujące i stosunkowo skomplikowane.

Z technicznego punktu widzenia jest to dość trudne ze względu na ograniczoną głębię ostrości, z jaką ma się do czynienia przy silniejszych powiększeniach. Gdy aparat umieszczony jest tak blisko obiektu, może również brakować światła. Do tego fotografowie muszą uważać, aby ich własny cień go nie przesłaniał ani nie spłoszył uwiecznianego obiektu.

Jednak osoba wykonująca zbliżenia ma również ogromną kontrolę nad światłem. Fotografując z bliska popularne tematy, takie jak kwiaty, grzyby i owady, można stosunkowo łatwo zmieniać lub wzmacniać światło w celach korekcyjnych albo twórczych. Przydatne są do tego takie akcesoria, jak blendy, dyfuzory, lampa błyskowa i małe lampy diodowe.

Osobiście nie jestem wielkim fanem używania fleszy do makrofotografii, ponieważ zrobione w ten sposób zdjęcia mogą wyglądać sztucznie, a błysk światła – niepokoić owada. Blenda

jest bardzo użytecznym narzędziem, ale nie pozwala kierować światła pod dowolnym kątem. Wolę zamiast niej używać małej lampy diodowej. Choć jej światło nie może dorównać sile błysku flesza, lubię pracować przy wykorzystaniu źródła światła ciągłego. Dzięki użyciu oświetlenia diodowego „dostajesz to, co widzisz” – po prostu ustaw lampę tak, abyś był zadowolony z powstającego efektu.

Niektóre tego typu panele zamontujesz na aparacie w gnieździe gorącej stopki, ale oświetlenie przednie może mieć bardzo płaski charakter i powodować całkowity zanik cieni. Z kolei umieszczenie takiej lampy za obiektem stworzy podświetlenie, uwydatni półprzezroczyste skrzydła i podkreśli finezyjne drobne detale. Aby jednak można było umieścić źródło światła blisko tematu, owad musi być nieruchomy i na czymś usadowiony – na przykład motyle przesiadują na liściach i kwiatkach wczesnym rankiem lub późnym wieczorem, ponieważ ich aktywność zmniejsza się, gdy jest chłodno.

Etapy sesji

1 Poznaj swój temat Jeśli chcesz fotografować przyrodę, warto przeprowadzić rozeznanie. Zajrzyj do Internetu i dowiedz się, jakie są cykle życia i zachowania motyli, ważek i innych fotogenicznych owadów. Jak preferują siedliska, dietę lub jakimi odżywiają się roślinami? Uzbrojony w tę wiedzę będziesz miał większe szanse na zlokalizowanie i sfotografowanie interesujących Cię gatunków.

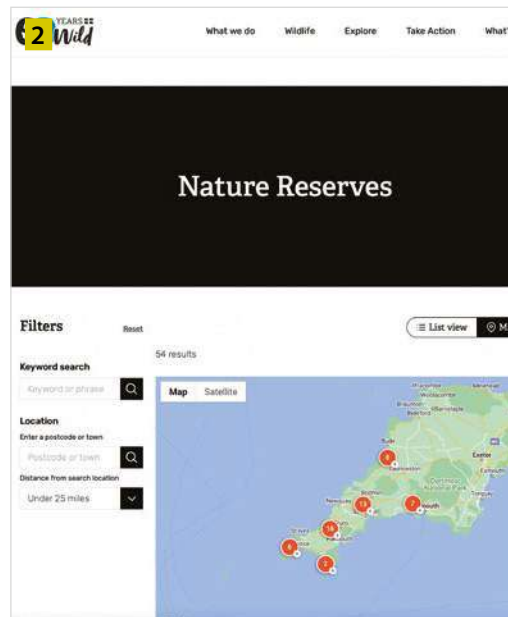
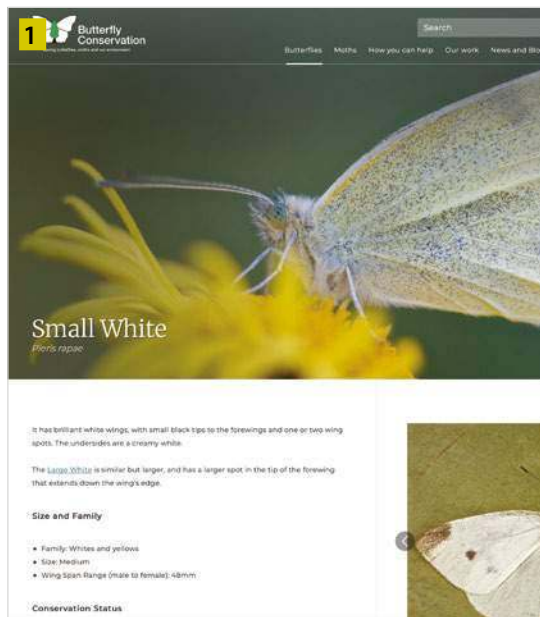
2 Znajdź odpowiednie siedlisko Owady można spotkać prawie wszędzie: w lasach, na łąkach, mokradłach i wrzosowiskach, a nawet we własnym przydomowym ogródku. Spróbuj znaleźć w sieci listę najbliższych rezerwatów przyrody. Potem udaj się na rekonesans w ciągu dnia, aby ocenić aktywność owadów.

3 Pora dnia/grzędy Po zidentyfikowaniu bogatych w owady lokalizacji wróć w to samo miejsce rano lub wieczorem, gdy jest chłodniej. W przypadku fotografowania obiektów mniej aktywnych powinieneś być w stanie skorzystać ze statywu. Motyle i ważki często nocują na kwiatach lub wśród wysokich traw. Poruszaj się bardzo ostrożnie, aby nie zrobić owadom żadnej krzywdy.

4 Oceń tło Najlepsze zbliżenia owadów są zazwyczaj czyste i proste. Postaraj się zachowywać pewną odległość między obiektami a ich otoczeniem, dzięki czemu będą one wyizolowane na nieostrym tle. Uważnie przeanalizuj tło za obiektem i tak dostosuj swoją pozycję lub głębię ostrości, aby wykluczyć z kadru elementy rozpraszające uwagę.

5 Światło naturalne Podczas fotografowania wczesnym rankiem lub późnym popołudniem światło słoneczne może być słabe, co będzie skutkowało wydłużeniem czasu otwarcia migawki. Zwiększ czułość matrycy, aby uzyskać czas wystarczająco krótki, aby można było uniknąć wpływu na wygląd obrazu jakiegokolwiek ruchu aparatu lub obiektu. Przytłumione światło może sprawić, że zarejestrowane zdjęcie będzie nie- zbyt atrakcyjne wizualnie.

6 Oświetlenie diodowe Odmień swoje ujęcie za pomocą światła sztucznego. Umieść małą lampkę lub latarkę diodową (LED) za obiektem, uważając przy tym, aby źródło światła znalazło się poza kadrem, i unikając tworzenia odbłasków. Zmieniaj intensywność światła, przysuwając jego źródło bliżej lub odsuwając od tematu. Podświetlenie pozwala podkreślić kształt, formę, szczegóły i przezroczystość.

OBIEKTYW MAKRO
 Specjalistyczny obiektyw do makrofotografii to najlepsze narzędzie do wykonywania wypełniających kadr zbliżeń owadów. Optyka makro o ogniskowej powyżej 100 mm zapewni Ci większy dystans roboczy między aparatem a obiektem i pomoże zminimalizować ryzyko spłoszenia owada.

GŁOWICA ZĘBĄTKOWA
 Wybór modelu głowicy statywowej zależy od osobistych preferencji, ale głowica zębata, taka jak GD3WH firmy Benro, doskonale nadaje się do fotografowania z bliska. Przekładnie pozwalają na precyzyjne mikroregulacje kompozycji bez konieczności blokowania i odblokowywania dźwigni lub pokręteł.

UŻYCIE STATYWU
 Do fotografowania owadów najlepiej nadaje się trójnog bez kolumny centralnej, ponieważ umożliwia on zamocowanie aparatu tuż nad ziemią. Użyteczne są także statywy pozwalające ustawić kolumnę centralną w poziomie, ale konstrukcje takie są zwykle mniej zrównoważone i nie tak stabilne.

ŚWIATŁO SZTUCZNE
 Mała lampka diodowa to doskonałe narzędzie twórcze, które pozwala dodać światło, aby rozjaśnić brzydkie cienie lub ciekawie oświetlić obiekt. Lampkę Manfrotto Lumimuse można zamocować w gorącej stopce aparatu, trzymać w ręku lub zamontować na ministatywie.

Aranżacja planu zdjęciowego

Ustawianie ostrości na motylach

Jak zrobić ostre zdjęcia owadów

Ponieważ zakres strefy głębi ostrości jest mocno ograniczony, niezbędne jest bardzo precyzyjne zogniskowanie obiektywu. Głębina ostrości może być bardzo mała, więc ustaw aparat tak, by jego matryca była równoległa do obiektu, dzięki czemu jak największa jego część znajdzie się w płaszczyźnie ogniskowania obiektywu. Jeśli aparat jest zamocowany na statywie, ustaw ostrość za pomocą tylnego wyświetlacza, używając przy tym przycisku powiększenia, aby przybliżyć podgląd głowy oraz oczu owada i móc w ten sposób precyzyjnie ustawić ostrość.

Jeszcze lepszą metodą jest ręczne zogniskowanie obiektywu, ponieważ przy silniejszych powiększeniach autofocus może mieć problemy z dokładnym ustawieniem i zablokowaniem ostrości. Możesz użyć też funkcji *focus peaking* (podświetlanie ostrych krawędzi), jeśli Twój aparat taką oferuje. Najlepiej jest wyzwalać migawkę zdalnie, za pomocą elektronicznego wężyka spustowego, pilota na podczerwień lub funkcji samowyzwalacza aparatu, ponieważ fizyczne naciśnięcie przycisku może wywołać drgania korpusu i spowodować zmiękczenie zarejestrowanego obrazu.

Edycja obrazu

1 Import obrazów do Lightrooma

Zidentyfikuj najlepsze ujęcia z całej wykonanej serii, odrzucając pliki, które nie są wystarczająco ostre lub źle naświetlone. Oznacz najlepsze obrazy, naciskając klawisz [P] lub korzystając z systemu ocen gwiazdkowych Lightrooma, aby móc szybko wrócić do najlepszych ujęć.

2 Stosowanie podstawowych korekt ekspozycji

Pochodzące prosto z aparatu pliki RAW mogą wydawać się ciemne, więc zwiększ ekspozycję, aby nadać scenie bardziej naturalny wygląd. Przeciągnij w lewo suwak Highlights, aby upewnić się, że obraz nie jest zbyt jasny. Dostosuj suwaki Shadows, Whites i Blacks, aby zdjęcie nie wyglądało sztucznie.

3 Dodaj maskę z gradientem promienistym

Maski gradientu promienistego mogą być przydatne do stosowania korekt lokalnych. Kliknąłem pozycję Masking ([Shift] + [W]) i nałożyłem owalną maskę na motyla. Wzmocniłem nieco wartość parametrów Clarity i Sharpness, aby nadać tematowi większą siłę wyrazu.

4 Porządkowanie kadru

Ważne jest, aby obrazy były czyste i pozbawione śladów drobinek kurzu lub innych rozpraszających plamek. Wyświetl obraz w 100-procentowym powiększeniu, a następnie obejrzyj powoli każdy fragment zdjęcia. Użyj narzędzi Clone lub Heal, aby usunąć wszelkie skazy i uporządkować kadr.

5 Redukcja szumów

Zdjęcie, które najbardziej mi się spodobało, zostało zrobione przy czułości ISO 1250, więc obraz był nieco zaszumiony. W takiej sytuacji często korzystam z programu Topaz Labs DeNoise, ale w tym przypadku wystarczyło zastosować redukcję szumu luminancji w Lightroomie.

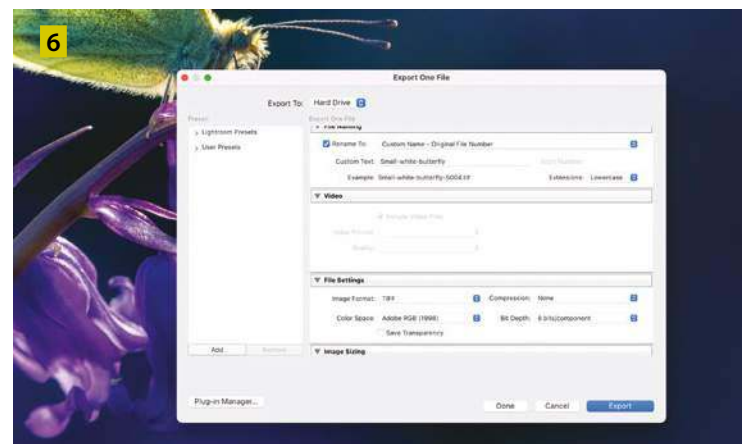
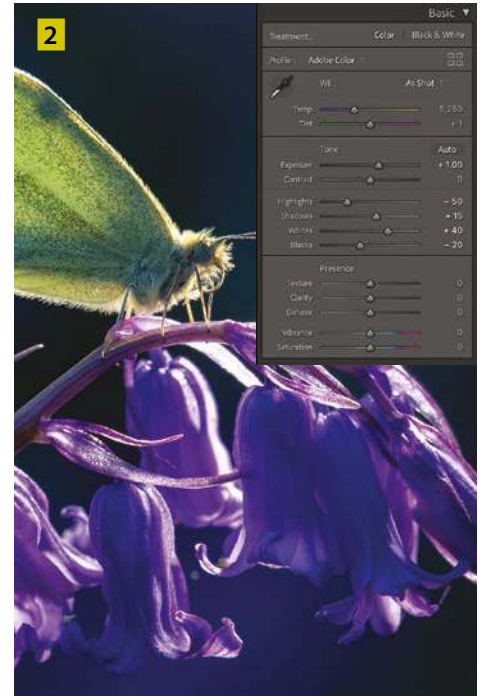
6 Eksport pliku

Większość zbliżeń wymaga jedynie niewielkich korekt, największa część pracy odbywa się podczas wykonywania zdjęcia. Wprowadzenie drobnych poprawek wymaganych do ożywienia ujęcia podświetlonego owada powinno zająć mniej niż 10 minut. Na koniec eksportuję wszystkie moje obrazy jako pliki TIFF, ale możesz chcieć zarchiwizować je jako pliki JPEG, ponieważ zajmują wówczas mniej miejsca na dysku.

Z prawej

Podświetlone piękno

Wykorzystanie oświetlenia diodowego do podświetlenia obiektu przekształciło płaski portret motyla w obraz z głębią, bogaty w szczegóły, kontrastowy i pełen wyrazistości.

25

*sposobów na lepsze
zdjęcia portretowe*

Od oświetlenia po pracę z modelami – rozwiń swoje umiejętności interpersonalne i fotograficzne, korzystając ze wskazówek pięciu zawodowych portrecistów

Tworzenie oszałamiających zdjęć często okazuje się trudniejsze, niż nam się na początku wydaje, ale istnieją gotowe recepty, które ułatwią Wam osiągnięcie w tej dziedzinie sukcesu. Jeśli masz porządny obiekt w portretowy, piękną, intrygującą modelkę i odpowiednie tło, uzyskasz zapewne świetne zdjęcia, ale aby stworzyć naprawdę wyjątkowy portret, musisz również dodać coś od siebie. Znajdź własną wizję i sposób fotografowania – elementy, które sprawią, że Twoje zdjęcia będą wyjątkowe – a wkrótce znajdziesz się na najlepszej drodze, by zachwycić swoich klientów i uzyskać profesjonalnie wyglądające rezultaty.

Nikt lepiej nie nauczy Cię robienia perfekcyjnych zdjęć niż zawodowiec.

Poprosiliśmy więc pięciu fotografów portretowych,

aby powiedzieli nam, jakiego używają sprzętu, i podzielili się swoimi wskazówkami oraz ulubionymi technikami. Podczas wykonywania portretów trzeba umieć odnaleźć najlepsze położenie aparatu i jednocześnie kontrolować wszystkie jego ustawienia, utrzymując przy tym bezpośredni kontakt z modelem. Twoim zadaniem jest sprawienie, aby fotografowana osoba czuła się komfortowo, i pokierowanie nią w taki sposób, by uzyskać rezultaty, które zadowolą obie strony.

Na kolejnych kilku stronach odkryjemy przed Tobą 25 sposobów na przeniesienie swojej fotografii portretowej na wyższy poziom. Dowiesz się, jak wybrać sprzęt i stosować różne ogniskowe, zaaranżować plan zdjęciowy w pomieszczeniu i robić zdjęcia na lokacji, a także jakich optymalnych ustawień wówczas używać.

Gotowy obraz
**Zróznicowane
umiejętności**
Twoje portrety ożyją,
gdy do technicznej perfekcji
dołączysz interesujące
rekwizyty, tła, pozy
i stylizacje.

© Bella Kotak

Holly Wren

Holly specjalizuje się w wykonywaniu zdjęć portretowych i lifestyle'owych. Zapytaliśmy ją, jak osiągnąć sukces w tych popularnych dzisiaj dziedzinach fotografii.

@holly_wren
www.hollywren.com

1 Poznaj modela

W fotografii portretowej chodzi o jak najlepsze wykorzystanie potencjału portretowanej osoby i zarejestrowanie ujęcia, którego nikt inny jeszcze nie zrobił. W tym celu będziesz musiał nabrać pewności siebie, zdobyć zaufanie osoby portretowanej oraz zbudować z nią relację. Najprostszym na to sposobem jest znalezienie wspólnej płaszczyzny porozumienia, dlatego warto wcześniej dowiedzieć się czegoś o modelce czy modelu. Dzięki temu będziesz mógł zadawać pytania i okazać szczerze zainteresowanie, co sprawi, że sesja będzie dla portretowanej osoby przyjemnym doświadczeniem.

2 Oceń lokalizację

Niezależnie od tego, czy pracujesz w studiu, czy w plenerze, będziesz mieć do czynienia z różnymi sztucznymi albo naturalnymi tłami, ograniczeniami przestrzeni, sztucznym i naturalnym światłem lub potencjalnie mieszanką obu ich rodzajów. Jeśli możesz, pojaw się na miejscu nieco wcześniej lub odwiedź wybraną lokalizację kilka dni przed sesją, aby zapoznać się z przestrzenią, wybrać tła, sprawdzić charakter światła o różnych porach dnia i ocenić panujący tam ruch – liczbę przejeżdżających pojazdów lub przechodzących ludzi. Pomoże Ci to zdecydować, gdzie i jak zrobić zdjęcia, aby nie tracić czasu na sprawdzanie pomysłów, kiedy już znajdziesz się na miejscu ze swoim modelem.

3 Planuj, ale bądź gotowy na wszystko

Mnóstwo ujęć zapewne skrupulatnie zaplanujesz, ale zmieniające się światło, sam model lub jakiś nieznamy czynnik mogą sprawić, że nawet najlepiej ułożony plan trzeba będzie zmienić. Naucz się myśleć nieszablonowo – możesz mieć do czynienia z osobą, która po prostu nie chce się uśmiechać lub nie lubi pracować w świetle lamp, więc zawsze miej przygotowany jakiś plan awaryjny i naucz się reagować stosownie do zmieniającej się sytuacji. Być może na wypadek nieprzewidzianych problemów warto zapakować do torby dodatkowy obiektyw lub flesz.

Poniżej
Adrian
Sprawdzenie lokacji da Ci wyobrażenie o obecności ciekawych teli i przestrzeni, które będziesz mógł wykorzystać. Tak było w przypadku tego portretu w świetle naturalnym.

Z prawej
Floryda
Kratownica nałożona na softbox pomaga skierować błysk na obiekt, co oznacza, że możesz kontrolować sposób jego rozlewania się, aby nie przytłoczyć światła pochodzącego z innych sztucznych lub naturalnych jego źródeł. W tym przypadku jest to światło wpadające przez okno.

Daleko z prawej
Motocyklista
Do rozjaśnienia twarzy tego modela użyto prostego softbokska umieszczonego po lewej stronie aparatu. Aby stworzyć miękki cień po drugiej stronie obiektu, motocyklista został oświetlony krawędzią strumienia światła.

3x © Holly Wren

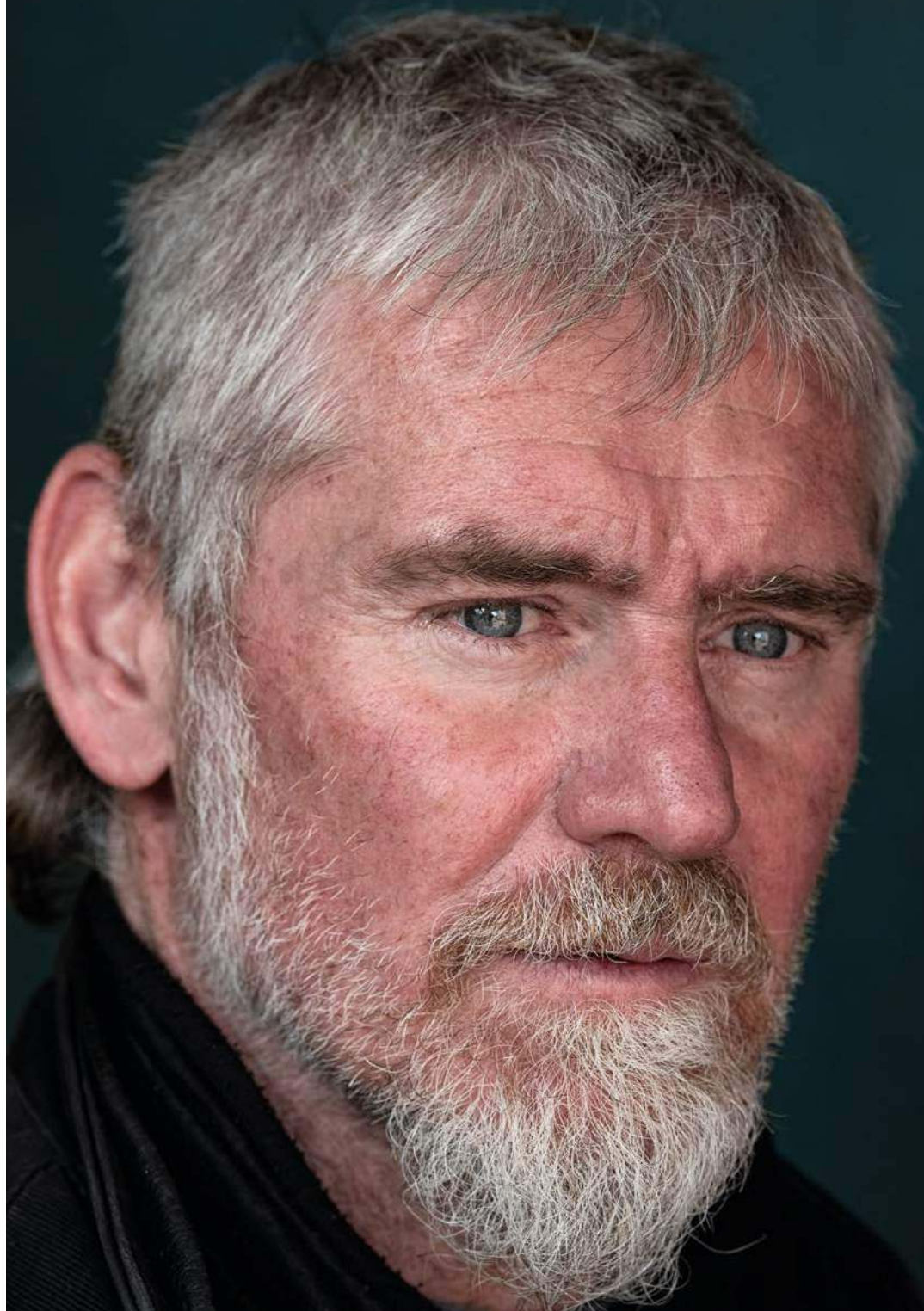

4 Wybór obiektywu

Wybór optyki to bardzo subiektywna kwestia; to, jakiego obiektywu powinieneś użyć, będzie zależało od tego, co chcesz ukazać na zdjęciu, jak wykorzystujesz światło i jakie są Twoje preferencje dotyczące ogniskowych, bo wszystkie te rzeczy mają olbrzymi wpływ na to, jak będą ostatecznie wyglądać Twoje ujęcia portretowe. Jeśli zależy Ci na pięknym efekcie *bokeh* i małej głębi ostrości, powinieneś użyć ogniskowych z zakresu 70–105 mm. Jednak, aby uzyskać szerszą, przerysowaną perspektywę, rozważ sięgnięcie po obiektyw o ogniskowej 24 mm albo jeszcze szerszy.

5 Eksperymentuj ze światłem

Nie każde jest takie samo. Zwróć uwagę na to, jaki wygląd nadaje twarde i miękkie światło skórze osób w różnym wieku oraz o różnym odcieniu i różnej fakturze. Czy chcesz, aby oświetlenie podkreślało zmarszczki i blizny, czy raczej pomagało sprawić, by portretowana osoba wyglądała młodziej? W pochmurny dzień światło jest miękkie i nadaje modelom atrakcyjniejszy wygląd, podobnie jak wówczas, gdy oświetla się modela za pomocą dużego softboksa. Z kolei mocne południowe słońce tworzy ostre linie i, podobnie jak lampa błyskowa bez żadnego modyfikatora, pozwala podkreślić rysy twarzy i charakter osoby.

Zawartość torby Holly

- 🔦 Obiektyw 105 mm
- 🔦 Obiektyw 50 mm
- 🔦 Srebrna blenda
- 🔦 Lampa Profoto B10 i softbox
- 🔦 Kratownica do softboksa

TECHNIKI

Powyżej

Wspólna kreacja

„Wszystkie osoby w zespole są przedstawicielami różnych kultur: są wśród nich Hindusi, muzułmanie, Anglicy... stworzyliśmy zatem zestaw zdjęć, nawiązujących do chińskiego pochodzenia Yinsey”.

Z prawej

Tajemniczy ogród

Bella opublikowała ten obraz jako część swojej pierwszej kolekcji NFT (<https://makersplace.com/bellakotak>), aby umożliwić ludziom kupowanie jej zdjęć cyfrowych w celach inwestycyjnych.

Bella Kotak

Znana z pięknych autoportretów i inspirowanych baśniami prac Bella skupia się na używaniu rekwizytów i tworzeniu niecodziennych scenerii.

@bellakotak
www.thecolorlab.com

3x © Bella Kotak

6 Wykorzystaj rekwizyty

Użycie rekwizytów może być świetnym sposobem na przekazanie koncepcji obrazu i dodanie do portretu elementu tajemniczości. Starannie dobrane przedmioty pozwalają stworzyć lub wzbogacić historię, którą chcesz opowiedzieć o przedstawionym temacie. Zazwyczaj dobieram je do konkretnej sesji, więc warto przeprowadzić rozeznanie na temat portretowanej osoby. Świetnym źródłem inspiracji jest Pinterest, ale zawsze szukam też ciekawych rekwizytów w sklepach z odzieżą używaną lub na pchlich targach. Czasami fajnie jest też wziąć do ręki pistolet do kleju i pomajsterkować, aby przekonać się, co można samemu zrobić w domu.

7 Baw się w Photoshopie

Fizyczne rekwizyty mogą pomóc wprowadzić do Twoich portretów całą gamę fantastycznych koncepcji, ale jeszcze innym sposobem na rozbudowanie obrazu w celu opowiedzenia jakiejś historii może być użycie „cyfrowych rekwizytów”. Na przykład pobrałam z Adobe Stock kilka zdjęć ryb z gatunku bojownik wspaniały i za pomocą Photoshopa wmontowałam je do portretu pięknej modelki, którą wykonałam jeszcze przed pandemią w 2019 roku (patrz zdjęcie główne). To był świetny sposób na przypomnienie i odświeżenie tego zestawu zdjęć, a także odkrycie nowych technik fotomontażu w Photoshopie.

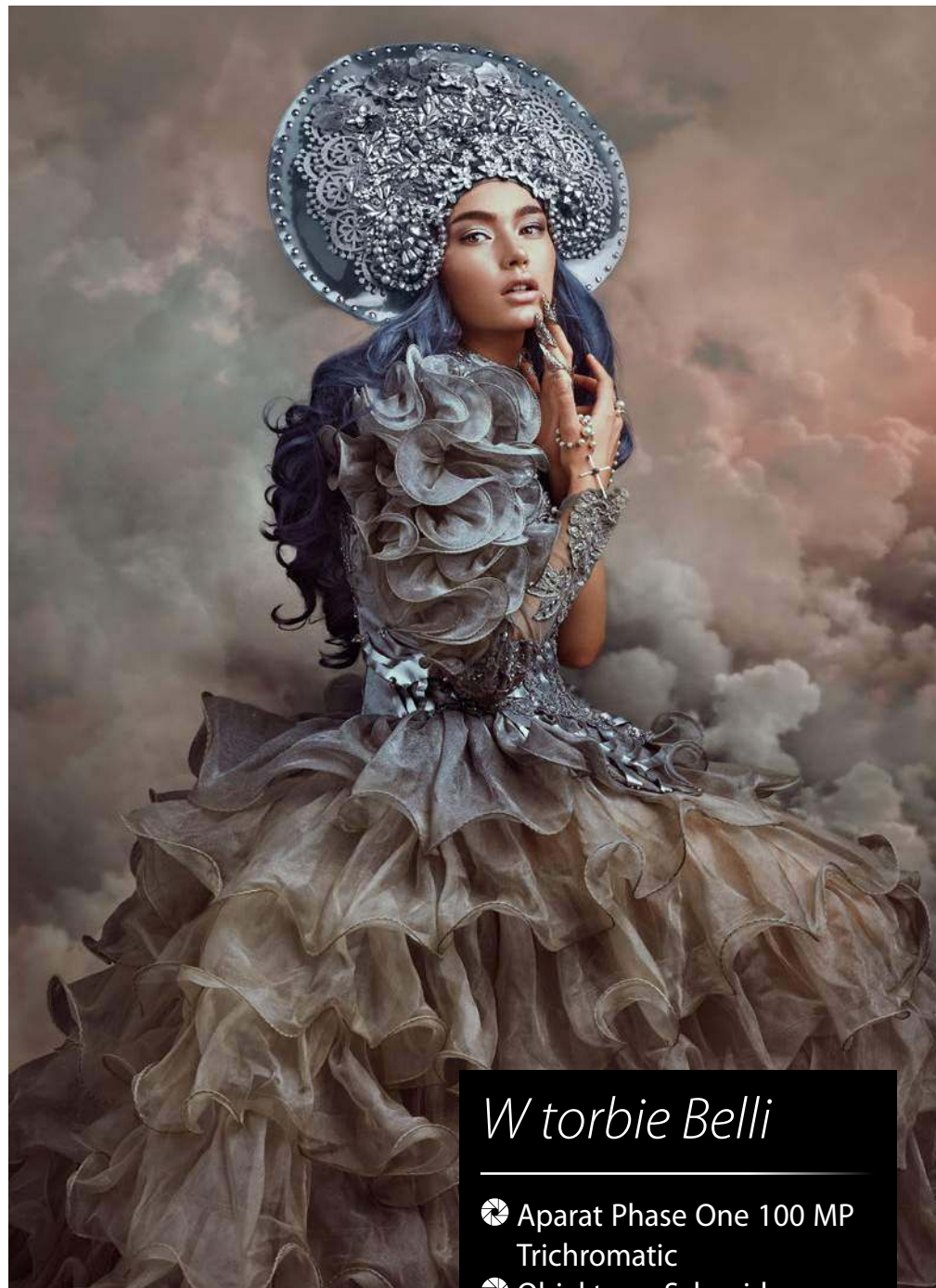
8 Zwracaj uwagę na palety kolorów

Tonowanie kolorów to w przypadku portretów potężne narzędzie. To coś, co zawsze biorę pod uwagę na początku i może to nawet wpłynąć na sposób wykonania samego ujęcia. Inspiracja kolorystyką może pochodzić z dowolnego źródła – mogą być to nawet kolory zaczerpnięte z pocztówki artystycznej („Waza z kwiatami” Simona Verelsta), którą zabrałam na pamiątkę w muzeum. Postprodukcja portretu będzie znacznie łatwiejsza, jeśli kolory będą Ci się podobać jeszcze zanim naciśniesz spust migawki. Dostosowuję kolorystykę moich obrazów w programach Capture One i Photoshop, a nawet organizuję kursy na temat tonowania kolorów i sprzedaję gotowe zestawy akcji do Photoshopa w moim sklepie: www.thecolorlab.com.

9 Rób zdjęcia z różnych perspektyw

Uważam, że często zapomina się o perspektywie. Za każdym razem, gdy fotografuję na planie zdjęciowym, zaczynam od obejrzenia całej dostępnej przestrzeni, aby zobaczyć, co oferują różne kąty widzenia i czy jest jakieś magiczne miejsce, które tylko czeka na odkrycie. Odpowiednia perspektywa może zwiększyć lub zmniejszyć zainteresowanie historią, którą chcemy opowiedzieć, dlatego ważne jest, aby umieć świadomie ją wykorzystać. Przekonałam się, że uwielbiam fotografować z podwyższenia. Ten kąt widzenia wydaje się bardziej malarski i kojarzy się niemal z podglądactwem, co daje wrażenie zaglądania w inną rzeczywistość. Często oznacza to jednak, że muszę wspiąć się na drzewo, stanąć na stołku lub najlepiej na drabinie.

Powyżej

Pokaż swój artyzm

„Penetrowanie rzeczywistości poprzez sztukę, zdjęcia, filmy, wszelkie inne materialne media uwiecznia te ulotne chwile jak w kapsułach czasu” – mówi Bella.

10 Wykorzystuj cyfrowe tła

Kiedy zaczęłam fotografować w studiu, nie podobała mi się surowość białego lub szarego tła. Zaczęłam się wówczas zastanawiać, jak mogłabym opowiedzieć takie same historie, które tak łatwo jest przedstawić, fotografując na zewnątrz. Odkrycie istnienia cyfrowych tła zmieniło moje podejście do zdjęć studyjnych. Fotografuję na neutralnym lub jasnym tle, co pozwala mi łatwo wyciąć uwieczniany obiekt z otoczenia. Kiedy już to zrobię, zaczynam sprawdzać, jakie możliwości stwarza dodanie cyfrowego tła. Jeśli chciałbyś się dowiedzieć więcej na ten temat, to w moim sklepie znajdziesz kilka filmów o tym, gdzie szukać tła i jak zabrać się za taki fotomontaż.

W torbie Belli

- 📷 Aparat Phase One 100 MP Trichromatic
- 📷 Obiektywy Schneider Kreuznach 80 mm f/2,8 i 55 mm f/2,8
- 📷 Głowica Elinchrom One Off Camera Flash
- 📷 Statyw Vanguard VEO 204AB
- 📷 Lampki Lume Cubes i stojaki oświetleniowe

Nina Mace

Nina, specjalizuje się w wykonywaniu portretów rodzinnych. Wykorzystuje efekt kompresji tła i duże

otwory przysłony, co pozwala jej nadawać swoim fotografiom oniryczny nastrój.

@ninamacephotography
www.ninamacephotography.com

11 Sezonowe stylizacje

Odpowiedni dobór stylizacji na sesje plenerowe jest ważny i może mieć realny wpływ na to, czy zdjęcia okażą się udane. Ten jesienny portret (po prawej) wykorzystuje faktury i kolory w celu wyodrębnienia fotografowanego obiektu z tła. Kiedy fotografuję rodziny, przygotowuję dla nich wcześniej jednonminutowy film mający być dla nich inspiracją odnośnie wyboru ubrań i ich kolorów oraz korzystam z koła barw, aby sprawdzić, które kolory dobrze ze sobą współgrają.

12 Wybór właściwego obiektywu

To zdjęcie (poniżej, po prawej) zostało zrobione jednym z moich ulubionych obiektywów portretowych 85 mm f/1.4. Jest wiele powodów, dla których jest to cudowna ogniskowa do portretowania osób w każdym wieku. Po pierwsze, możesz zbliżyć się do fotografowanego obiektu, nie powodując żadnych deformacji twarzy. Po drugie, przy ustawionym bardzo dużym otworze przysłony tworzy wyjątkowo małą głębię ostrości, co pozwala efektywnie odseparować temat od tła.

13 Spraw, aby sesje były zabawne

Dzieci uwielbiają wiercić się w trakcie trwania sesji, dlatego zmuszanie ich do stania w bezruchu choćby przez minutę wymaga zazwyczaj zastosowania różnych sztuczek. W moim przypadku sprawdza się poproszenie moich modeli o wspięcie się na coś lub pobawienie się czymś, a kiedy już zajmą się tym, na co mają ochotę, staram się sprawić, by spojrzeli w mój obiektyw. Robiąc zdjęcia, często szukam tła, które kontrastuje z kolorem włosów fotografowanej osoby, aby łatwiej było mi wyodrębnić jej twarz z otoczenia. Uzyskanie widoczności odpowiednich odcieni na drugim planie może wymagać wówczas od jednego z nas ustawienia się na innej wysokości!

Z lewej

Bezpośrednie spojrzenie

W przypadku dziecięcych modeli poproszenie ich, aby popatrzyli na rodziców, może pomóc pokierować ich wzrokiem i skupić uwagę.

Poniżej, z lewej

Duży maksymalny otwór względny

Przysłona o wartości $f/1,8$ rozmywa kwiaty wokół głównego tematu, tworząc piękne obramowanie.

Powyżej

Bezpośredni kontakt wzrokowy

Poproszenie fotografowanej osoby, aby spojrzała prosto w stronę obiektywu, często pozwala stworzyć bardziej intymny i wyrazisty portret.

Zawartość torby Niny

- 📷 Aparat Sony Alpha 7R III
- 📷 Obiektyw Tamron 70–180 mm $f/2,8$
- 📷 Obiektyw Sony FE 85 mm $f/1,4$ GM
- 📷 Ciemnozielony koc do usadzania portretowanych osób na ziemi
- 📷 Dron DJI Pocket 2

14 Wykorzystywanie miękkiego światła

Najchętniej umawiam się na sesje rodzinne pod koniec dnia, kiedy światło jest miękkie i ma złoty kolor, a ten portret został zarejestrowany właśnie na początku złotej godziny. Mój temat (powyżej) ma włosy podświetlone cudownym miękkim światłem, zaś jego twarz jest również dobrze oświetlona przez światło pochodzące z nieba znajdującego się przed nim. Oprócz światła także ograniczoną liczbę kolorów, tworzą ogólne wrażenie miękkości.

15 Poznaj swoich odbiorców

Fotografując nastolatków, często tworzę „odjechany” portret, który będą oni mogli uznać za godny publikacji na Instagramie. W przypadku niektórych zdjęć staram się uzyskać obraz, wykorzystując ograniczoną liczbę kolorów, aby nadać mu bardziej nowoczesny wygląd. Podczas komponowania kadru musisz zdecydować, czy chcesz, aby odcienie tła uzupełniały kolor włosów fotografowanej osoby, czy też powinny z nim kontrastować.

Natasha J Bella

Natasha jest znakomitą modelką i profesjonalną fotografką, a do tego

lubi dzielić się swoją wiedzą na temat pracy w studiu.

@natashajbella
www.natashajbella.co.uk

16 Stwórz zestaw ilustracji wzorcowych

Pomysły na kolejne sesje pojawiają się wszędzie, niezależnie od tego, czy rozwijają się w Twojej głowie, czy są inspirowane czymś, co widziałeś w gazecie lub w galerii sztuki. Zastanów się, co podoba Ci się w danym obrazie, oświetleniu, scenografii, pozie, kolorach lub odcieniach, a następnie stwórz kolekcję wzorcowych ilustracji zgodnych z wymyśloną przez siebie koncepcją. Pomoże Ci to przeprowadzić sesję bez zastanawiania się nad każdym kolejnym zdjęciem i pozwoli skupić się na pracy. Taka wizualna pomoc pozwala również modelowi lepiej zrozumieć, co chcesz osiągnąć.

17 Naucz się korzystać z akcesoriów

Używanie rekwizytów i akcesoriów daje wiele możliwości - dzięki temu sesja zdjęciowa może być bardziej wydajna i kreatywna. Wykorzystuj meble, ozdoby, tkaniny, kapelusze lub biżuterię, biorąc pod uwagę także ubiór i inne przedmioty, które nadadzą obrazowi charakter lub stworzą kontekst. Zaczynaj od prostych zbiegów i stopniowo, w miarę postępów w sesji kreuj coraz bardziej złożone stylizacje. Pozwól modelowi swobodnie używać rekwizytów, ale od czasu do czasu niech uwzględni również Twoje sugestie.

18 Rób szersze ujęcia

Zarejestruj nieco bardziej szerokokątne ujęcia, niż wymaga tego ostateczny kadr, aby zapewnić sobie więcej swobody w postprodukcji. Dzięki temu będziesz mógł przyciąć i wyprostować obraz bez utraty kluczowych elementów, w zależności od tego, jak chcesz, aby prezentował się gotowy portret. Daj sobie możliwość wyboru pomiędzy tym, czy ostateczne zdjęcie będzie pionowe, czy poziome, wykonując także portrety z dużą ilością pustej przestrzeni oraz wykorzystując cały plan zdjęciowy, lokalizację i otoczenie. Alternatywnie zarejestruj także ciasniejsze kadry, aby uzyskać klasyczny portret.

Z prawej
Zdjęcie testowe
Natasha często pozuje fotografom uczestniczącym w jej warsztatach. To zdjęcie zostało zrobione w studiu przez Kena Buncha przy użyciu obiektywu Sigmy 24-70 mm Art.

Poniżej
Ilustracje wzorcowe
Stworzenie zestawu inspirujących obrazów jest bardzo pomocne, gdy musisz wyjaśnić modelowi swoje pomysły i intencję kryjącą się za koncepcją sesji.

© Ken Bunch

HEADSCARF MOOD BOARD

2x © Natasha J Bella

Zawartość torby Natashy

- 📷 Aparat Canon 5D Mark IV z gripem zasilającym
- 📷 Obiektyw Sigma 24–70 mm
- 📷 Blenda 5 w 1 (80 cm)
- 📷 Statyw Manfrotto 190
- 📷 Obiektyw Canon 85 mm 1,4 IS USM

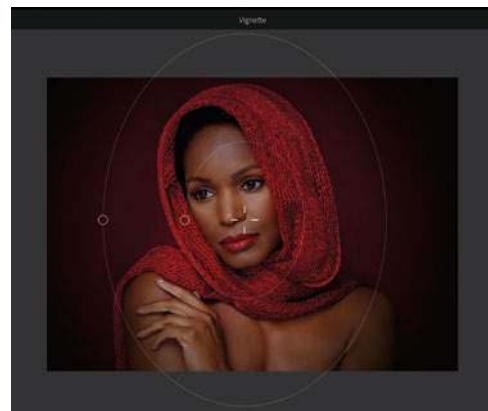
19 Uchwycić blask w oczach

Refleksy światła dodają blasku oczom, przyciągając uwagę oglądających i ożywiają portrety. Wybierając oświetlenie, ustaw modela tak, aby światło odbijało się w jego oczach. Różne źródła światła stworzą refleksy o rozmaitych kształtach, więc uważaj, aby nie używać czegoś, co niepotrzebnie zwracałoby na siebie uwagę. Zastosowanie czaszy modelującej sprawi, że w górnej części źrenicy widoczne będą okrągłe refleksy światła, zaś światło wpadające przez okno może przypominać swym odbiciem umieszczony z boku panel diodowy. Przyjrzyj się uważnie swoim zdjęciom, aby upewnić się, że jesteś zadowolony z tego, w jaki sposób prezentują się refleksy światła w oczach Twoich modeli.

20 Skup się na edycji

Chociaż najlepiej jest uzyskać gotowy obraz od razu podczas robienia zdjęcia, postprodukcja daje możliwość zmiany dobrego portretu w doskonały. Nadaj fotografii ostateczny wygląd przy użyciu oprogramowania do edycji: wybierz format kadru, wyprostuj obraz, zastosuj regułę trójkątną, usuń skazy i pozbydź się elementów rozpraszających uwagę za pomocą narzędzia Stempel lub Pędzel korygujący w trybie uwzględniania zawartości. Zdecyduj, czy portret ma być kolorowy, czy monochromatyczny, wydatnij wybrane kolory i odcienie albo użyj winiet, aby skupić uwagę na obiekcie. Następnie zrób sobie przerwę od edycji obrazu i wróć do niego później; mając świeże spojrzenie, łatwiej można dostrzec przeoczone wcześniej problemy lub stwierdzić, że jest się całkowicie zadowolonym z końcowego rezultatu.

© Linda Huntington

Alistair Campbell

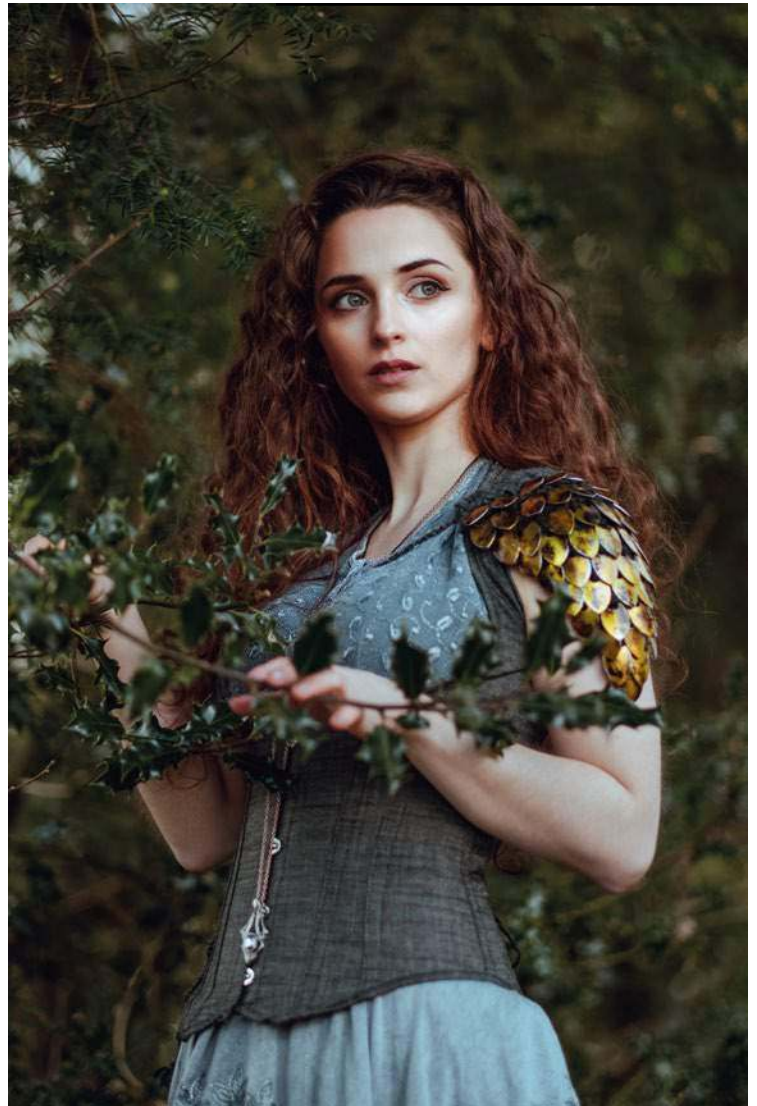
Alistair jest jednym z redaktorów magazynu *Digital Camera*. Wcześniej pracował jako profesjonalny fotograf mody i portrecista.

Instagram: @alistaircampbellphoto
 www.portfora.com/Alistair_Campbell

21 Nie polegaj tylko na Photoshopie

Niezależnie od gatunku wykonanego zdjęcia jego poprawne zarejestrowanie od razu podczas fotografowania stwarza lepszą podstawę do dalszej pracy. Widoczne poniżej zdjęcie Amaris to plik JPEG pochodzący bezpośrednio z aparatu, niepoddany retuszowi ani równoważeniu ekspozycji czy kontrastu. Zdarza mi się mówić sobie „naprawię to w postprodukcji”, ale opisane wyżej podejście daje więcej satysfakcji i jest bliższe prawdziwej fotografii.

4x © Alistair Campbell

Zawartość torby Alistaira

- 📷 Fujifilm XF 16–55 mm f/2,8 R
- 📷 Obiektyw Fuji XF 56 mm f/1,2 R
- 📷 Lampa błyskowa Godox AD200
- 📷 Octabox Bessel 22"
- 📷 Półprzezroczysta parasolka fotograficzna

Sąsiednia strona, w środku

Bez edycji w świetle naturalnym

Umieść modelkę w naturalnym świetle, które Ci się podoba. Nie przejmuj się jego zanikaniem, ponieważ pozwoli to stworzyć kontrastowy i wyrazisty portret.

Z lewej

Pracuj z modelem

Każdy potrzebuje niezawodnego i wszechstronnego obiektywu, za pomocą którego będzie w stanie zarejestrować większość wykonywanych przez siebie zdjęć. Dla mnie takim modelem jest Fujifilm 16–55 mm f/2,8.

Powyżej

Nie kadruj zbyt ciasno

To zdjęcie zostało zrobione w pobliskim wesołym miasteczku. Światła znajdujących się dokoła karuzeli były wystarczające do poprawnego naświetlenia tego portretu, co umożliwiło fotografowanie z maksymalnie otwartą przysłoną f/1,2.

22 Nawiąż kontakt

Stworzenie dobrej relacji z fotografowaną osobą jest ważne, ale nie oczekuj, że uda Ci się to osiągnąć od razu. Osoba portretowana nie jest w stanie zobaczyć tego, co Ty, więc musi Ci zaufać, że właściwie ją upozujesz i przedstawiś na zdjęciu. Brałem kiedyś udział w sesji, podczas której fotograf powiedział modelce: „Wyglądasz trochę sztywno”. Nigdy nie używaj tego wyrażenia, ponieważ tylko pogorszysz sytuację. Od czasu do czasu sam stań przed obiektywem, aby zrozumieć, jak to jest komuś pozować. Przez cały czas rozmawiaj, bądź zaangażowany, miej pozytywne nastawienie i uspokajający ton głosu.

23 Daj sobie przestrzeń

Oczywiście powinieneś przestrzegać zasad i konwencji, ale kiedy zaczynałem uczyć się wykonywania portretów, powiedziano mi: „Nie zostawiaj pustego miejsca wokół modela”. Dla mnie jednak pusta przestrzeń pozwala portretowi „oddychać” i zostawia miejsce na kreatywność w postprodukcji. Dzięki ogromnej liczbie megapikseli, jaką mają zdjęcia pochodzące z nowoczesnych aparatów, zawsze możesz przyciąć je później, ale nie bardzo da się za to umieścić w kadrze więcej tła już po zakończeniu sesji.

24 Wykorzystuj naturalne obramowania

Większość ludzi wybiera obiektywy stałooogniskowe. Nie tylko pozwalają one robić ostrzejsze zdjęcia, ale także tworzą miłą dla oka małą głębię ostrości. Wykorzystuj otoczenie, aby tworzyć naturalnie wyglądające kadry z rozmytym pierwszym planem. Daj też swojemu modelowi coś, z czym może wejść w interakcję podczas robienia mu zdjęcia – siadanie, pochylanie się lub trzymanie czegoś pozwala wprowadzić do zdjęcia nieco dynamiki.

25 Spróbuj się przełamać

Przez większość czasu robię zdjęcia w plenerze. Niestety w związku z tym, że mieszkam w Wielkiej Brytanii, to przez kilka miesięcy w roku jest na to po prostu za zimno. Nie jestem za dobry w wykonywaniu zdjęć studyjnych, ale każdego roku staram się zrobić kilka sesji w atelier, aby podszkolić się w dziedzinie, która jest moją słabszą stroną. To także dobra okazja do ćwiczenia umiejętności kierowania modelem, ponieważ wówczas w pustej przestrzeni znajdujcie się tylko Ty i on.

Portret

w pełnym słońcu

Zobacz, jak robić profesjonalne portrety w ostrym świetle przy użyciu minimalnej ilości sprzętu

Poziom trudności: Łatwy

Potrzebny czas: Mniej niż godzina

Wszystkie zdjęcia © Tom Calton

Słońce to źródło światła, które stanowi sedno fotografii od początków tego medium.

Naturalne oświetlenie przez wielu fotografów, nie tylko zresztą portretowych, uważane jest za najlepsze, ale jego zmienny charakter niesie ze sobą wyzwania, z którymi będziesz musiał się zmierzyć. Przede wszystkim należy uważać na ostre, bezpośrednie promienie słoneczne, z jakimi mamy do czynienia przy bezchmurnym niebie. Jeśli nie zostanie odpowiednio okiełznane, mocne, bezpośrednie oświetlenie stworzy na twarzy fotografowanej osoby głębokie cienie, które wcale nie sprawią, że uwieczniony

model będzie wyglądał korzystnie. Jedną z możliwości jest w takim przypadku fotografowanie w świetle słońca znajdującego się za plecami osoby portretowanej, czyli robienie zdjęć „pod światło”. Jednak i z tą techniką wiążą się pewne problemy, a największym jest fakt, że jesteś wówczas zmuszony fotografować, kierując obiektyw w stronę słońca, co ogranicza swobodę wyboru naturalnego tła, na jakim można zrobić zdjęcie. Dlatego bardziej praktycznym rozwiązaniem będzie wówczas odpowiednie upozowanie modela i wykonanie portretu oświetlonego z przodu lub z boku. I na Twoje szczęście w tym poradniku pokażemy Ci, jak to zrobić.

Co będzie Ci potrzebne:

- Aparat i jasna stałka
- Słoneczny dzień
- Duży biały dyfuzor
- Stojak lub asystent
- Adobe Lightroom

Gotowy obraz

Po zastosowaniu kilku prostych korekt kolorystyki i paru nieskomplikowanych poprawek retuszerskich w Lightroomie nasz portret jest pełen kolorów i gotowy do pokazania innym.

Etapy sesji

1 Znajdź lokalizację Najważniejszą kwestią jest wyszukanie pasującego do danego modelu miejsca. Na potrzeby tej sesji postaraliśmy się o uzyskanie od jednego z rolników pozwolenia na wykorzystanie pola rzepaku, na którym jasnożółte kwiaty tworzą ciekawe i niezwykle żywe tło. Jednak przy stosowaniu tej techniki sprawdzi się każda otwarta przestrzeń z dużą ilością światła słonecznego.

2 Skonfiguruj aparat Przełącz aparat w tryb priorytetu przysłony, a następnie ustaw maksymalny dostępny otwór względy, aby uzyskać na zdjęciu miłą dla oka małą głębię ostrości. Teraz wybierz najniższą możliwą do ustawienia wartość czułości matrycy (zazwyczaj ISO 100). Na koniec zmień jeszcze balans bieli na światło dzienne.

3 Upozuj modela Poproś swoją modelkę, aby stanęła w polu kwiatów, i upewnij się, że jest całkowicie skąpana w słońcu. Jeśli w pobliżu znajdują się jakieś drzewa lub budynki rzucające cień, po prostu poproś modelkę, aby przeszła w miejsce, w którym ich nie ma, gdyż w przeciwnym razie cienie te mogą zepsuć kompozycję.

4 Zmiękcź światło Jeśli masz pod ręką duży biały dyfuzor, umieść go między modelką a słońcem. Światło powinno przechodzić przez modyfikator i padać na portretowaną osobę. Aby odpowiednio go ustawić, będziesz potrzebować statywu lub asystenta, który będzie trzymał dyfuzor w trakcie fotografowania.

5 Ustaw ostrość i zrób zdjęcie Gdy wszyscy są już na swoim miejscu, nadszedł czas na właściwą sesję. Wykadruj ujęcie i upewnij się, że ostrość jest ustawiona na oczach modelki. Zrób zdjęcie i poproś ją, aby przyjęła po kolei kilka różnych póz, podczas kiedy Ty dalej będziesz ją fotografować.

6 Przejrzyj obrazy Od czasu do czasu, po wykonaniu kilku zdjęć, przejrzyj zarejestrowane fotografie na tylnym wyświetlaczu aparatu, aby sprawdzić, czy ich ekspozycja jest prawidłowa i czy oświetlenie jest ładne, a przy tym równomiernie rozłożone na twarzy i ciele modelki. Jeśli widać jakieś cienie lub jasne plamy, zmieniaj położenie dyfuzora, aż uda Ci się je usunąć.

ROZPROSZ ŚWIATŁO

Kluczowym elementem tej techniki jest użycie dużego dyfuzora. Biały, półprzezroczysty materiał pomaga rozproszyć ostre światło słoneczne i rozprowadzić je równomierniej po obiekcie, co pozwala uzyskać bardziej miękkie oświetlenie, w którym to modelka wygląda korzystniej – skutecznie zmienia on słońce w ogromną lampę z softboksem.

STYLIZACJA

Twój model będzie oczywiście głównym elementem obrazu, ale ważne jest także, aby dobrze współgrał on również ze swoim otoczeniem. W tym przypadku zdecydowaliśmy się na ubranie modelki w pomarańczowy strój, ponieważ ładnie dopełnia on jasnożółte pole kwiatów, które wykorzystaliśmy jako tło.

WEŹ DO POMOCY ASYSTENTA

Chociaż możesz użyć kilku statywów, aby zamocować i odpowiednio ustawić dyfuzor, lepiej poprosić o pomoc znajomego. Ułatwi to zmienianie położenia dyfuzora podczas fotografowania – unikniesz konieczności przerywania pracy i samodzielnego poprawiania co chwilę pozycji modyfikatora.

NA OTWARTEJ PRZESTRZENI

Ważne jest, aby umieścić temat na otwartej przestrzeni, z dala od drzew lub budynków, które mogą rzucać na niego niepożądane cienie. Pole kwiatów nadaje się do tego idealnie, ponieważ pomaga wprowadzić do zdjęcia kolor w celu uzyskania efektu wizualnego przyciągającego wzrok.

Aranżacja sceny

Wybór obiektywu

Optyka jest równie ważna jak właściwe oświetlenie

Chociaż tę technikę można stosować, używając niemal każdej kombinacji aparatu i obiektywu, zawsze warto starannie przemyśleć i zaplanować najbardziej odpowiednią do wykonania danego zadania ogniskową. To optyka decyduje o tym, jak dużą część tła zmieścisz w kadrze oraz jak mocno będzie ono rozmyte na zdjęciu.

My użyliśmy obiektywu stałogniskowego 35 mm f/1,4 z dwóch powodów. Krótka ogniskowa 35 mm pozwoliła nam uchwycić na zdjęciu więcej niż tylko twarz modelki, podczas gdy maksymalny otwór względny f/1,4 plastycznie rozostrzył tło, aby wyodrębnić z niego nasz temat.

Jaka portretówka?

Najlepsze stałki do bezlusterkowców **Sony Alpha**

SONY FE 35 MM F/1,4 GM

Ta ogniskowa idealnie sprawdzi się w zdjęciach całej sylwetki lub gdy w kadrze chcemy zmieścić więcej niż jedną osobę, dlatego jest to podstawowy model wielu fotografów ślubnych. A GM 35/1,4 to prawdopodobnie najlepszy obiektyw tej klasy na rynku. Duża jasność f/1,4, aż 11-listkowa przysłona i dwie soczewki XA (extreme aspherical) dają niezwykle plastyczny obraz. Jest kompaktowy i uszczelniony, a dzięki liniowemu silnikowi również wyjątkowo szybki.

SONY FE 50 MM F/1,2 GM

Najjaśniejsza gwiazda w rodzinie profesjonalnych stałek Sony G Master – w przenośni i dosłownie, bowiem GM 50 mm to pierwszy obiektyw o maksymalnej przysłonie f/1,2. I co być może nawet ważniejsze – również najostrejszy. Mimo tak imponujących osiągnięć inżynierom udało się utrzymać w ryzach zarówno wymiary (108 x 87 mm), jak i wagę (778 g). Obiektyw jest też bardzo szybki (co rzadko się zdarza w tak jasnych modelach) dzięki poczwórnemu silnikowi liniowemu XD.

SONY FE 85 MM F/1,4 GM

Portretowy klasyk! 85 mm na pełnoklatkowej matrycy uważane jest za ogniskową, która najwierniej i najkorzystniej oddaje proporcje twarzy. Stosunkowo długa ogniskowa w połączeniu z dużą jasnością oznacza też tak pożądaną w portrecie, efektowną separację modelu z tła. To jeden z pierwszych modeli Sony GM wyposażony w soczewkę XA (extreme aspherical) oraz trzy elementy ze szkła ED. Zostały one pokryte powłokami Nano AR Coating, które mają skutecznie eliminować powstawanie blisków i flar.

SONY FE 135 MM F/1,8 GM

To profesjonalne tele średniej długości, idealne dla fanów ciasnych portretów z ekstremalnym i bajkowym efektem *bokeh*, zwłaszcza że minimalna odległość ostrzenia wynosi dla tego modelu zaledwie 0,7 m (powiększenie 0,25 x). By zapewnić szybką i efektywną pracę, obiektyw wyposażono w 4 silniki autofokusa XD, tzw. pływającą soczewkę, oraz umieszczony na tubusie ogranicznik zakresu ostrości. A wszystko to w kompaktowej, magnezowej i uszczelnionej obudowie.

SONY FE 70–200/2,8 GM II

Obiektyw ten kojarzy się raczej z fotografią reporterską, ale dzięki doskonałym właściwościom optycznym, dużej jasności w całym zakresie i wydajnej stabilizacji chętnie wykorzystywany jest również do portretów. Druga generacja tej popularnej konstrukcji jest aż o 1/3 lżejsza, a tor optyczny naszpikowany został soczewkami specjalnymi. Wśród nich zastosowano szereg elementów asferycznych, w tym ze szkła niskodyspersyjnego i XA (extreme aspherical). Są także dwie soczewki Super ED i dwie klasyczne ED.

MAŁY BUDŻET?

Oto kilka kompaktowych i niedrogich stałek, w sam raz na dobry początek

SONY FE 35 MM F/1,8

Bardzo lekka (280 g!) i kompaktowa alternatywa dla profesjonalnych konstrukcji. Przystępny cenowo, a do tego bardzo dobry optycznie i, co rzadkie w tej klasie sprzętu, solidnie uszczelniony. Nadal jasny, a do tego szybki, cichy i uniwersalny. Prawdopodobnie najlepszy obiektyw do codziennej fotografii i naturalnych portretów środowiskowych.

SONY FE 50 MM F/1,8

To niedroga stałka, którą powinien mieć w swojej torbie każdy fotograf. W cenie poniżej 1000 zł oferuje dużą jasność, przyjemną błądki i uniwersalną ogniskową, którą skutecznie wykorzystamy nie tylko do portretów. Jedną z najbardziej wszechstronnych konstrukcji, nie bez powodu od lat nazywana „standardem”.

SONY FE 85 MM F/1,8

Dobry wybór na początek przygody z fotografią portretową. Klasyczna ogniskowa i duży maksymalny otwór przysłony to wszystko, czego potrzebujesz, by wejść na kolejny poziom i tworzyć efektowne ujęcia z wyraźną separacją planów. 9-listkowa przysłona odpowiada za miękkie oddanie nieostrości, a podwójny silnik liniowy – za szybkie i celne ustawianie ostrości.

Siła systemu, czyli...

Kilka powodów, dla których warto wybierać oryginalne szkła

1 Kontrola jakości Dwa egzemplarze danego modelu obiektywu nigdy nie będą dokładnie takie same. W przypadku oryginalnej, profesjonalnej optyki możemy mieć jednak pewność, że różnice w osiągnięciach poszczególnych egzemplarzy – jeśli nie mamy do czynienia z wadą fabryczną – będą marginalne. Niestety nie można tego powiedzieć o szklach zewnętrznych.

2 Wzorowa współpraca Tylko oryginalna optyka gwarantuje, że wykorzystamy pełnię możliwości danego korpusu. Chodzi tu głównie o funkcje takie jak wykrywanie oka, śledzenie ostrości czy stabilizacja. Natywne obiektywy zawsze będą tak samo dobrze współpracować z boby, gdy pojawi się aktualizacja oprogramowania. Firmy trzecie nam tego nie zagwarantują.

3 Dłuższa data ważności Jedną z podstawowych zalet oryginalnej optyki jest jej dłuższa żywotność. I nie mamy tu na myśli kwestii trwałości, awaryjności czy zużycia (choć to też nie jest bez znaczenia). Chodzi o to, że dane pozycje w natywnych systemach są dużo rzadziej zastępowane kolejnymi generacjami, a przez to dłużej pozostają aktualne i nie tracą na wartości na rynku wtórnym.

4 Bezkompromisowa jakość Choć obiektywy firm trzecich stają się coraz doskonalsze, to nadal szkła natywne są bezkonkurencyjnymi konstrukcjami w danych systemach. Nie bez powodu to właśnie szkła takie jak Sony FE 50 mm f/1,2 GM wyznaczają kolejne benchmarki w zakresie rozdzielczości obiektywów pełnoklatkowych czy pracy pod światło. Oryginalne

obiektywy systemowe to precyzyjnie dopracowane instrumenty optyczne, które – w przypadku modeli profesjonalnych – zwykle świetnie radzą sobie też w każdym innym aspekcie reprodukcji obrazu.

5 Dopracowane konstrukcje W końcu dojdziemy też do sedna sprawy, czyli prostego faktu, że dla wielu natywnych konstrukcji zwyczajnie nie znajdziemy godnych alternatyw w ofercie innych firm, np. wyposażonych w elektronikę obiektywów ze światłem f/1,2. Do tego dochodzi kwestia technologii (poczwórne silniki sterujące osobnymi grupami soczewek w obiektywie Sony czy opcja Power Zoom) oraz zastosowanych materiałów. Optyka natywna to obiektywy na lata, wspierane przez autoryzowany serwis producenta.

Edycja obrazu

1 Uruchom Lightroom Otwórz zdjęcie w Lightroomie i zaimportuj do niego plik RAW, wybierając polecenie File > Import Photos & Video. Mając obraz widoczny w głównym oknie programu, kliknij znajdujący się w prawym górnym rogu ekranu moduł Develop, aby móc rozpocząć proces edycji.

2 Skoryguj ekspozycję Nasz obraz jest trochę prześwietlony, więc aby to naprawić, przeciągnęliśmy suwak Exposure do wartości -0,30. Następnie ustaw wartość parametru Highlights na -50, a parametru Shadows na +50. Pomoże to zrównoważyć tonalność jasnego tła.

3 Zwiększ kontrast Teraz nasz obraz wygląda trochę zbyt płasko, więc dodajmy nieco kontrastu, zwiększając wartość suwaka Contrast do około +50. Możesz także wzmocnić przejrzystość obrazu, chociaż polecamy używać suwaka Clarity bardzo ostrożnie.

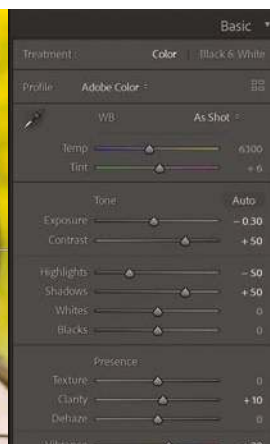
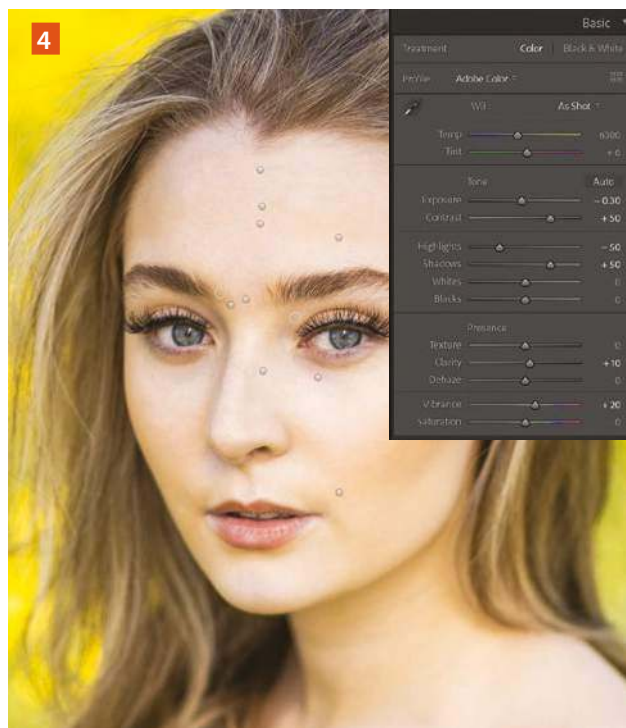
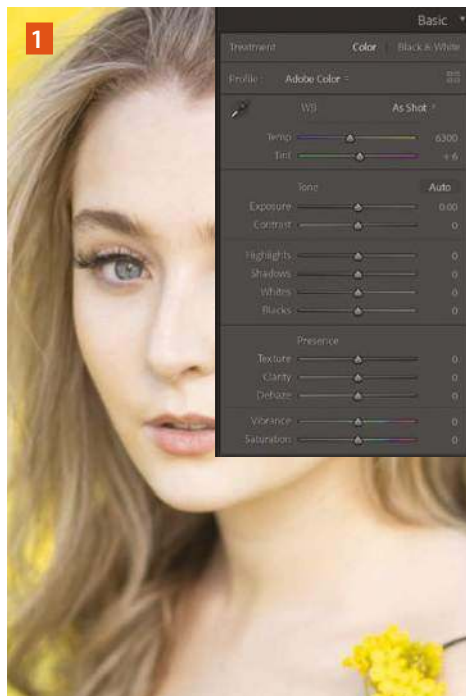
4 Usuwanie skaz cery Powiększ podgląd obrazu, klikając obszar roboczy, a następnie chwyć narzędzie Spot Removal Tool (Q). Starannie usuń wszelkie drobne skazy i zabłąkane włosy, zamalowując je pędzlem. Jeśli zajdzie potrzeba cofnięcia zmian, naciśnij skrót klawiaturowy [Ctrl] + [Z].

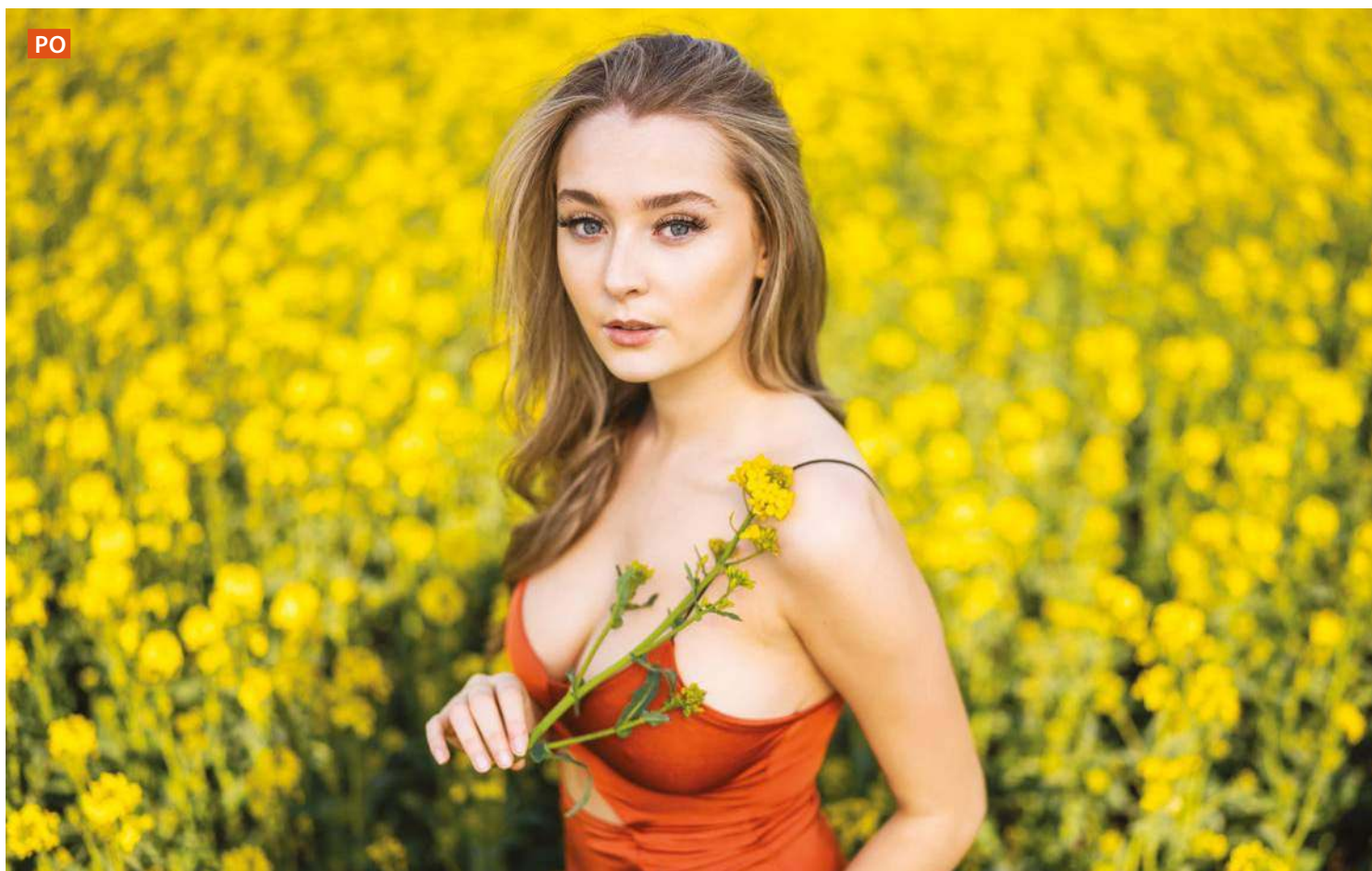
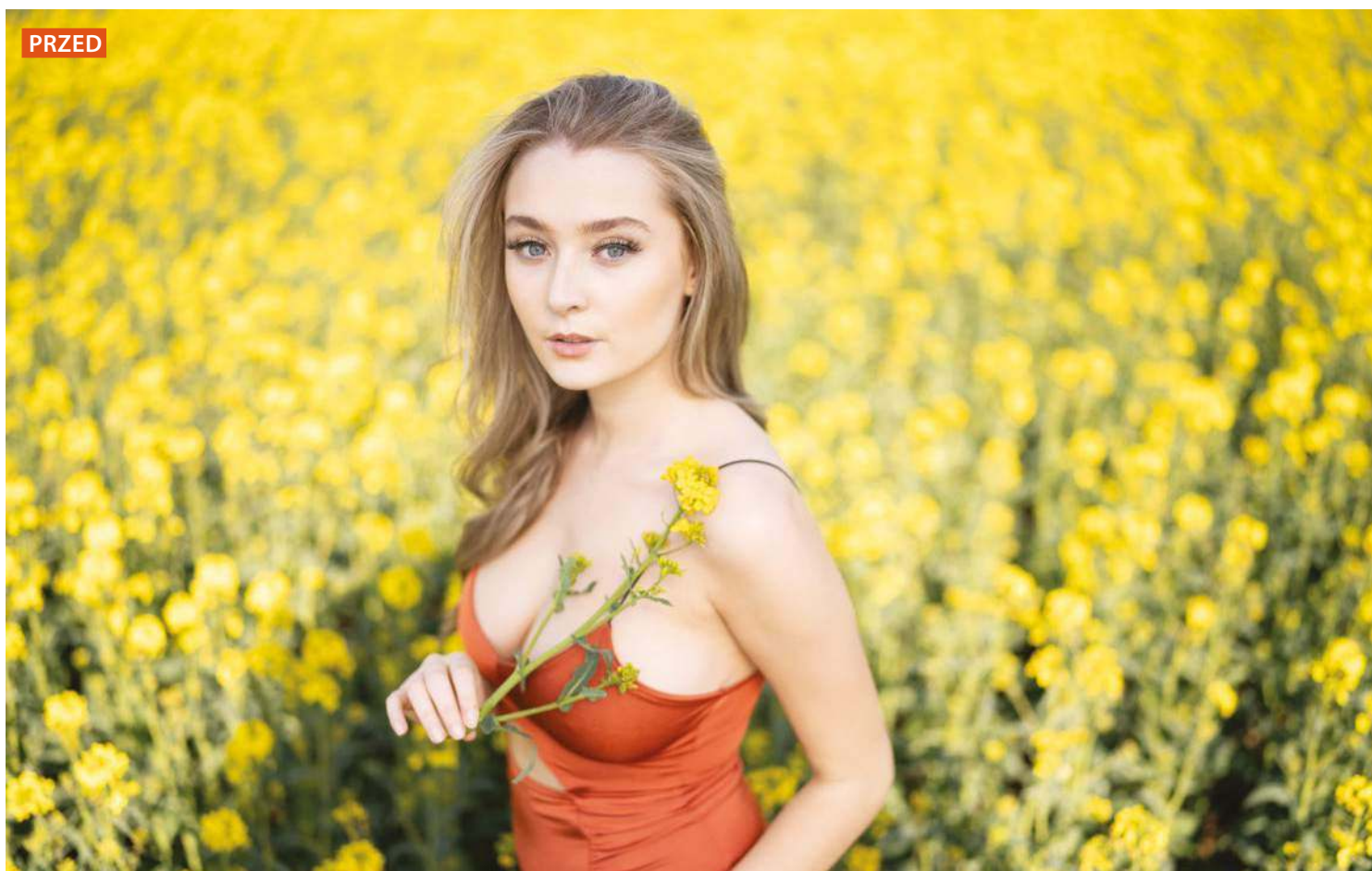
5 Zmniejsz luminancję Żółcie na naszym ujęciu są nadal zbyt jasne, więc aby to naprawić, przejdź do zakładki HSL/Color po prawej stronie ekranu i wybierz Yellow. Teraz przeciągnij suwak Luminance do wartości około -20, aby je przyciemnić.

6 Ustal finalny kadr Nasza modelka znajduje się w środku obrazu, więc aby nieco ją „przesunąć”, chwyć narzędzie Crop Tool, kliknij i rozciągnij nową ramkę kadrowania. Naciśnij [Enter], aby potwierdzić zmianę, a następnie wywołaj polecenie File > Export and save i zapisz obraz jako plik JPEG.

Z prawej Przed

Zdjęcie pochodzące wprost z aparatu wygląda na tyle dobrze, iż wydaje się, że niewiele trzeba z nim zrobić w postprodukcji. Niemniej kilka drobnych poprawek w Lightroomie sprawi, że fotografia ta będzie się wyróżniać.

Gotowy obraz

Naturalne piękno

Wyjście ze studia zwiększa liczbę zmiennych, jakie musi wziąć pod uwagę fotograf, ale kontrolowanie światła zastanego przy wykorzystaniu kilku prostych technik pozwala uzyskać oszałamiające rezultaty

©Alexander Stemplewski

PORTRET *W plenerze*

Jak sprawić, by złożone oświetlenie, kolory i tło wyglądały efektownie? Co pozwoli Ci tworzyć spektakularne portrety środowiskowe w dowolnej lokalizacji?

Robienie portretów w studiu to powszechnie stosowana metoda ponieważ daje pełną kontrolę nad sytuacją. Atelier jest dla fotografów bezpieczną przestrzenią do pracy i daje możliwość swobodnego kształtowania charakteru oświetlenia i wyboru tła. Możesz dowolnie przestawiać lampy, zmieniać intensywność i kierunek padania światła, skupiać lub poszerzać jego strumień oraz łatwo decydować o tym, jak mocno mają być oświetlone otaczające temat elementy tła. A wszystko to bez obaw przed deszczem i zimnym wiatrem. Dlatego fotografowie tak często decydują się organizować sesję zdjęciową w plenerze lub innym „obcym” i nieprzewidywalnym środowisku?

Przed wszystkim należy pamiętać, iż Twój model wcale nie musi czuć się w atelier równie bezpiecznie i komfortowo - dla osoby fotografowanej

może to być miejsce onieśmiałające i wywołujące uczucie dyskomfortu. A to z pewnością nie zachęcają do nieskrępowanego zachowania i przyjęcia naturalnej postawy. Mimika twarzy fotografowanej osoby będzie sztuczna, a jej poza bardzo sztywna. W takim przypadku bardziej odpowiednie może być zabranie modela czy modelki w miejsce, które jest im znane. Ponadto może się też zdarzyć, że w celu przygotowania jakiegoś materiału redakcyjnego zostaniesz poproszony o sfotografowanie bohatera w lokalizacji, która pomoże lepiej opowiedzieć jego historię.

Kiedy znajdziesz się w nieznanym otoczeniu, musisz umieć poradzić sobie z nieprzewidywalnym oświetleniem, usunąć z niego nieestetyczną dominantę barwną i wyeliminować peryferyjne elementy tła, odwracające uwagę od głównego tematu. Przyjrzyjmy się zatem bliżej, jak przygotować się na nieznaną.

Światło w miejscu zacienionym

Rób portrety w płaskim, ale bardziej miękkim świetle naturalnym

Ileokroć przenosimy naszą sesję na zewnątrz, tracimy w jakimś stopniu kontrolę nad światłem. W końcu nie możemy przecież zmienić pozycji słońca, co oznacza, że musimy dostosować miejsce ustawienia i pozę modela tak, aby jak najlepiej wykorzystać dostępne oświetlenie.

Istnieje powód, dla którego wielu fotografów portretowych wykonuje swoje zdjęcia tylko w świetle naturalnym – często jest ono bowiem bardziej miękkie, bardziej otaczające i łatwiej dostępne, a dodatkowo nie trzeba się martwić o kontrolowanie jego intensywności. Dzięki temu cały proces staje się dużo prostszy niż przy używaniu lamp studyjnych i często jest to pierwszy sposób robienia portretów, jakiego uczymy się na warsztatach lub rozpoczynając swoją przygodę z fotografią.

Światło pochmurnego dnia jest generalnie doskonałe do portretów, ponieważ chmury przyjmują wówczas rolę gigantycznego softboksa, rozpraszając ostre światło słoneczne oraz minimalizując powstawanie prześwietlonych światła i głębokich cieni, a wszystko to dzięki zmniejszonemu kontrastowi sceny. Dzięki samemu tylko dostosowaniu

ogólnej ekspozycji możemy kontrolować wygląd i styl ujęcia, zapewniając jednocześnie doskonałą jakość techniczną zarejestrowanego obrazu. Są jednak i minusy. Ponieważ światło jest tak bardzo rozproszone, pada równomiernie na wszystkie elementy sceny, co utrudnia skierowanie wzroku oglądających w miejsce, w którym powinni oni go skupić. Związany z tym nieodłączny brak kontrastu często bardzo ogranicza głębię obrazu i poziom definicji kształtów, a do tego światło zachmurzonego nieba może również wprowadzać nieoczekiwane anomalie kolorystyczne.

Wyższe jest wówczas często także nasycenie, co oznacza, że musimy zwracać uwagę na ubiór fotografowanej osoby, ponieważ jego barwy mogą być bardziej intensywne niż odcienie skóry i odwracać uwagę od twarzy. Jeśli nie jest to sesja modowa, której tematem są ubrania, taki efekt jest zdecydowanie niepożądany. Co więcej, ponieważ słońce jest przesłonięte przez warstwę chmur, na zdjęciach może pojawić się chłodna poświata wprowadzająca niepożądaną niebieską i niebiesko-zieloną dominantę w cieniach i odcieniach skóry.

Poniżej

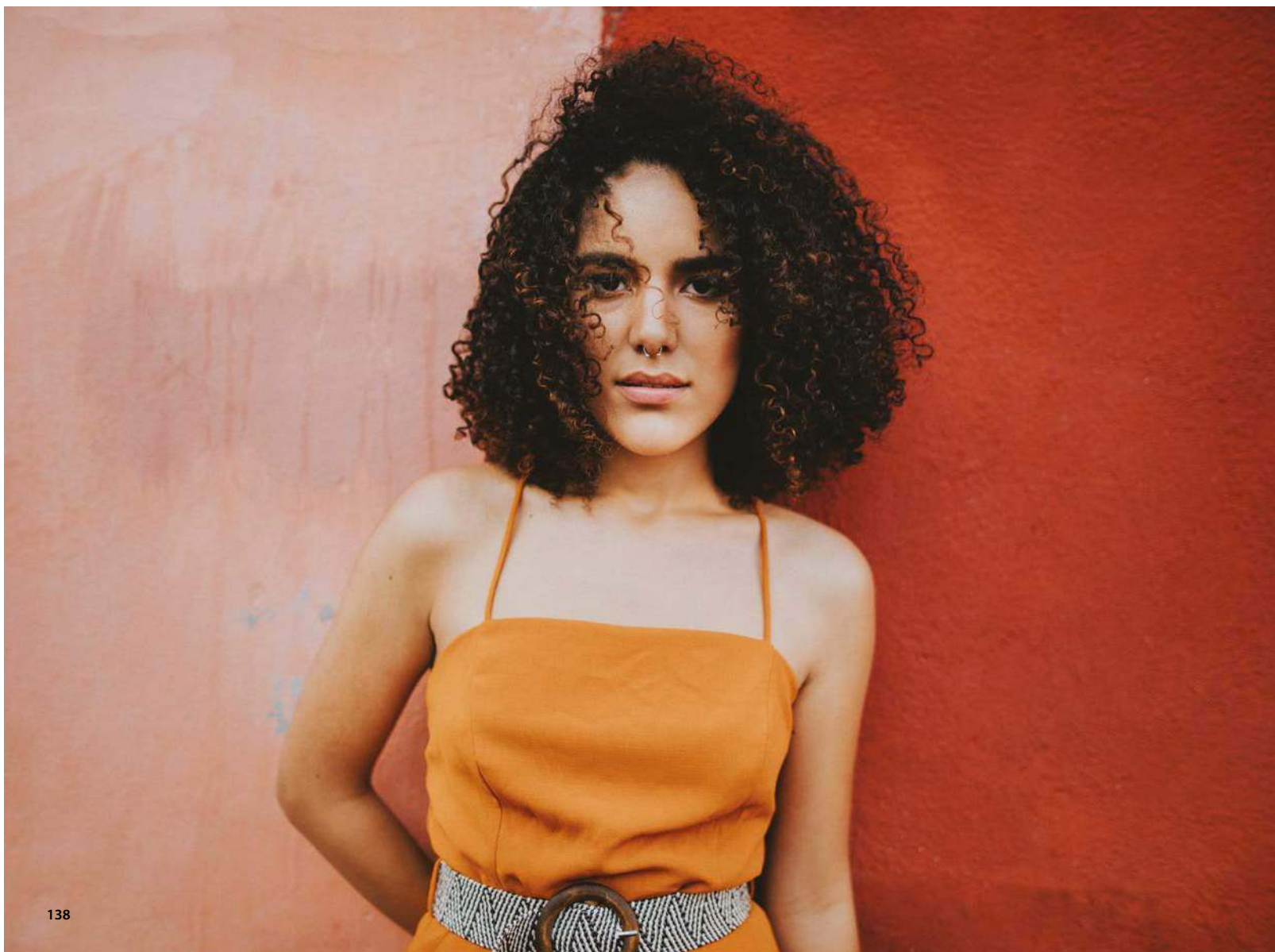
Światło do światła

W rozproszonym oświetleniu dodanie niewielkiej ilości błysku wypełniającego może wprowadzić atrakcyjny lokalny kontrast i podkreślić rysy twarzy.

Z prawej

Głębia koloru

Użyj rozproszonego światła, aby uchwycić zarówno mocne, jak i stonowane palety kolorów. Ta pierwsza pozwoli obiektowi skutecznie wyróżnić się na tle bogatego w detale otoczenia.

ZRÓWNOWAŻONA EKSPOZYCJA
Zachmurzenie ułatwia uniknięcie prześwietlenia światła i zarejestrowania głębokich cieni, ale jednocześnie może to zmniejszyć trójwymiarowość twarzy.

MOCNIEJSZY KOLOR
Może być to zarówno korzyść, jak i potencjalna wada – zachmurzone niebo może wytwarzać nasycone kolory, które należy świadomie kontrolować, aby uzyskać jak najlepszy efekt.

WRAŻENIE PŁASKOŚCI OBRAZU
Wszystko jest oświetlone podobnie, co oznacza, że fotograf musiał zadbać o odseparowanie obiektu od tła przy użyciu małej głębi ostrości.

ŁATWIEJSZA DO UZYSKANIA MAŁA GŁĘBIA
Zmniejszony kontrast sceny pozwolił na zastosowanie większego otworu przysłony bez konieczności stosowania neutralnego filtra szarego.

© Ariel Skelley/Digital Vision za pośrednictwem Getty Images

Użyj filtrów ocieplających

Dopasowywanie temperatury barwowej błysku do koloru oświetlenia zastanego

Pomarańczowe filtry ocieplające (CTO) to proste akcesoria, które dodają żółty lub pomarańczowy odcień do światła emitowanego przez flesz. Podczas fotografowania na zewnątrz w świetle pochmurnego dnia użycie lampy błyskowej z takim filtrem pozwala dodać odrobinę blasku w oczach fotografowanej osoby, jednocześnie wprowadzając do obrazu atrakcyjną ciepłą poświatę. Umieszczenie flesza z filtrem nad modelem, skierowanego na niego pod kątem 45°, przytłumi nieatrakcyjnie chłodne kolory i przywróci bardziej naturalny odcień jego skórze. Aby uzyskać efekt silniejszej separacji obiektu od tła, zacznij od ustawienia małej siły błysku o ok. 1/16 maksymalnej mocy wyjściowej flesza.

TECHNIKI

PRZEŚWIETLONE ŚWIATŁA

Bezpośrednie południowe słońce stworzyło jasne obszary prześwietlonej skóry, które mogą odwracać uwagę od oczu fotografowanej osoby.

NIEKONTROLOWANE CIENIE

Światło padające z góry rzuca cienie na inne obszary twarzy, zmieniając jej naturalny kształt i formę.

ZNIEKSZTAŁCONY KOLOR WŁOSÓW

Prześwietlone światła rozbijają strukturę i zmieniają naturalny odcień włosów modelki.

Ostre światło słoneczne

Przejmij kontrolę nad intensywnym, naturalnym światłem, aby ograniczyć przepalenia światła i ostre, kontrastowe cienie na twarzy modela

Jednym z największych błędów widocznych na zdjęciach niedoświadczonych fotografów portretowych jest niewłaściwe wykorzystanie bezpośredniego światła słonecznego. Podczas gdy początkujący mogą uważać, że im więcej światła tym lepiej, umieszczenie modela w bezpośrednim, nierozproszonym świetle słonecznym spowoduje problemy z wiernym odwzorowaniem odcieni skóry i może wywołać grymas na twarzy uwiecznianej osoby.

Światło słoneczne jest niezwykle intensywne, co oznacza, że portretowanemu trudno jest nie

mrużyć oczu, zwłaszcza gdy jest oświetlony frontalnie. Nie jest to efekt korzystny dla większości modeli i z pewnością zmniejsza prawdopodobieństwo uchwycenia autentycznych emocji.

Także z technicznego punktu widzenia jest to najgorszy rodzaj oświetlenia do tworzenia zrównoważonej ekspozycji. Zakres rozpiętości tonalnej zwykle wykracza wówczas poza możliwości jej zarejestrowania przez większość aparatów, co skutkuje prześwietleniem światła i utratą szczegółów w cieniach. Nawet jeśli nie występuje przycięcie informacji, światło może wybielić

skórę fotografowanej osoby, uwydatnić skazy i niedoskonałości oraz rzucać źle wyglądające cienie na przeciwną część ciała.

Z drugiej strony światło takie ma również zalety, pozwala bowiem używać krótszych czasów otwarcia migawki i ograniczyć poziom szasumienia obrazu, zmniejszając tym samym negatywny wpływ na strukturę ekspozycji naszych zdjęć. Świadomie wybierając porę dnia i łącząc ją z dobrą, praktyczną znajomością lokalizacji w terenie, możemy ustawić obiekt tak, aby uzyskać światło, które podkreśli kształty i doda głębi, jednocześnie usuwając z kadru obszary powodujące problemy z ekspozycją.

Staranne skomponowanie obrazu w celu ograniczenia pola widzenia to najprostszy i najskuteczniejszy sposób na pozbycie się plam prześwietlonych światła w tle, podczas gdy obiekt znajduje się poza oddziaływaniem bezpośredniego i najbardziej intensywnego światła, co poprawia jego miejscową równowagę ekspozycji.

Poniżej, z lewej

Pod światło

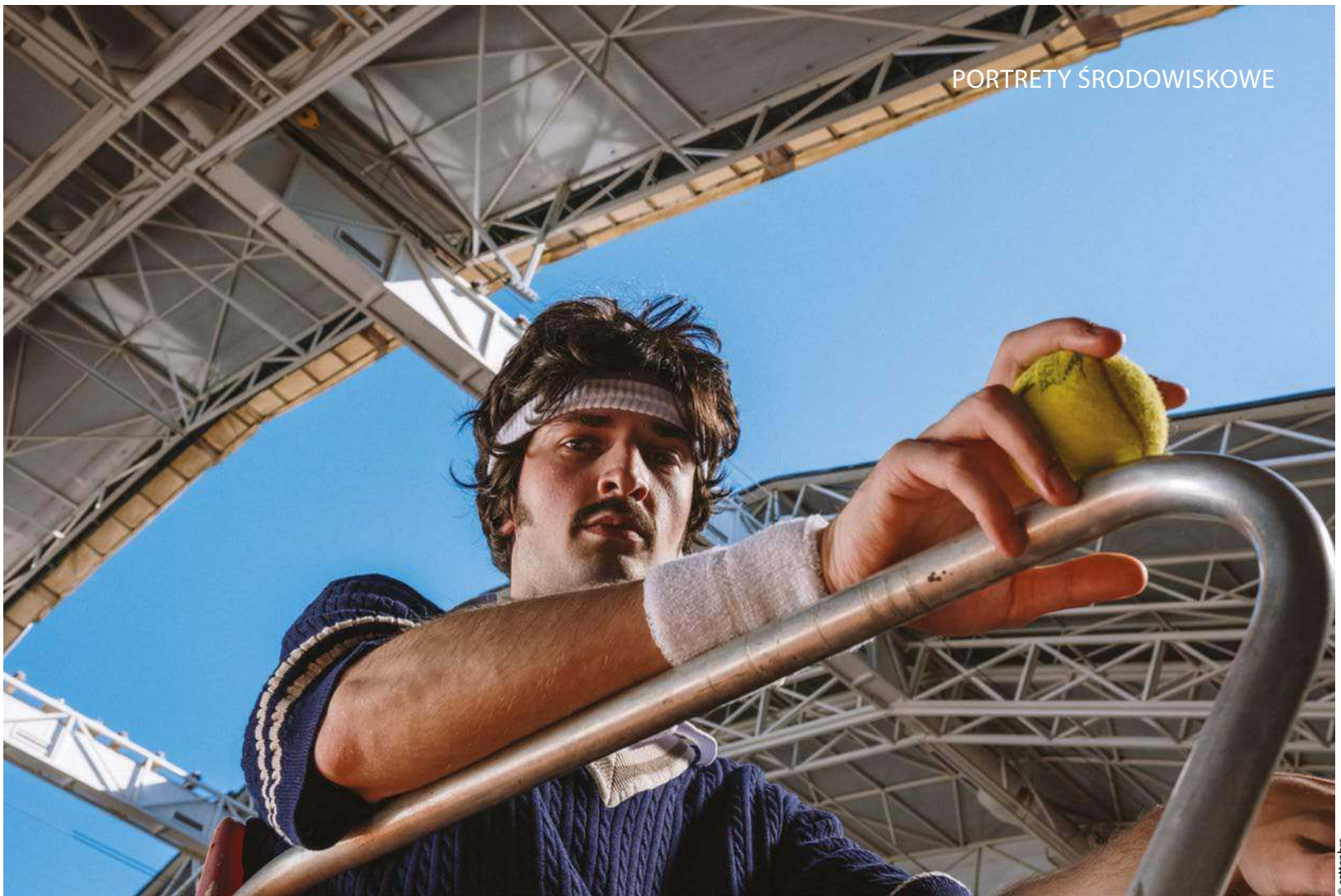
Fotografując w jasnym świetle, umieść jego źródło za modelem, aby zapobiec bezpośredniemu padaniu promieni słońca na twarz. Całe światło padające na przednią stronę obiektu zostanie odbite.

U góry, z prawej

Stwórz własne słońce

W ostrym świetle lepsze efekty można osiągnąć, używając lampy błyskowej i tworząc własną strukturę światła. Flesz pozwala imitować światło słoneczne, które można jednak dużo łatwiej kontrolować.

© cottonbro

Wykorzystanie cienia

Zabierz modela ze słońca, aby łatwiej zrównoważyć ekspozycję

Wykonanie zaledwie kilku kroków w przód lub w tył, może sprawić, że charakter oświetlenia sceny stanie się zupełnie inny. W cieniu na otwartej przestrzeni (obszarze na zewnątrz całkowicie oświetlonym naturalnym światłem, ale znajdującym się z dala od bezpośredniego światła słonecznego) obiekt zostanie oświetlony światłem odbitym. Światło słoneczne odbija się wówczas od powierzchni, rozchodzi się i załamuje z powrotem w kierunku modela, tworząc miękkie, równomierne oświetlenie. Umieszczenie portretowanej osoby w zacienionym obszarze powoduje miękkie wtapienie się światła, zapewniając lepszą równowagę ekspozycji względem tła i redukując prześwietlenia najjaśniejszych partii sceny. Użyj wówczas jeszcze blendy, aby stworzyć lokalny kontrast na twarzy i wywołać blask w oczach.

© Muhammad Lutfy

© Horacio Rojas

Dodaj efekt podświetlenia

Wykorzystaj niższą pozycję popołudniowego słońca

Słońce jest najmniej atrakcyjne w południe, ponieważ prześwietla światła i tworzy ostre cienie w najbardziej niewłaściwych miejscach. Późnym popołudniem i wieczorem znajduje się niżej na niebie i emituje nadal silnie ukierunkowane światło, ale można je wykorzystać w celu stworzenia efektu podświetlenia. Użyj dłuższego obiektywu, aby skompresować perspektywę, a następnie umieść słońce za obiektem i poza kadrem. Zrób zdjęcie z szeroko otwartą przysłoną, aby uzyskać miękką flarę i naświetlić twarz, używając przy tym jako źródła światła wypełniającego blendy lub lampy błyskowej z pomarańczowym filtrem. Pracujemy wówczas jak w studio, ale zamiast regulowania kąta ustawienia głowicy błyskowej, dostosowuje się odpowiednio pozycję obiektu. Nie należy się przejmować małymi obszarami prześwietlonych światła wokół krawędzi modela.

Oświetlenie w pomieszczeniach

Użyj zaawansowanej techniki fotografowania z błyskiem, aby zachować wierność kolorów i atrakcyjną ekspozycję w przypadku uwieczniania scen oświetlonych światłem mieszanym

W karierze każdego profesjonalnego fotografa zdarzają się takie sytuacje, kiedy trzeba zrobić zdjęcia w nieoptymalnych warunkach oświetleniowych. Wiele przestrzeni zamkniętych nie jest przystosowanych do potrzeb fotografów, zwłaszcza w przypadku starszych budynków, w których często występuje duży deficyt naturalnego światła.

Podczas gdy architektki nowoczesnych obiektów weselnych często biorą pod uwagę wymagania sesji zdjęciowych, starsze lokale tego typu zazwyczaj mają mniejsze okna, niższe sufity i są oświetlone lampami emitującymi światło o niższej temperaturze barwowej (bardziej żółte lub pomarańczowe). Z tymi samym

problemem można się spotkać w typowych mieszkaniach, w których zdjęcia robią portreciści, fotografowie noworodków, a nawet zwierząt domowych. W takich okolicznościach niezbędne są bardziej złożonej techniki, które pozwolą zapobiec brzydkim dominantom barwnym, nieprzyjemnemu kontrastowi i niedoświetleniu. Ponadto może się okazać, że naturalne światło wpadające przez okno przybiera elektryczno-niebieski odcień, ponieważ Ty lub aparat ustawicie balans bieli dopasowany do kolorystyki wnętrza. W takich przypadkach fotografowie mają zazwyczaj dwie możliwości. Jedną z nich jest przeciwdziałanie wymienionym efektom poprzez użycie złożonej

techniki pracy z lampą błyskową lub alternatywnie – dominatom barwnym wyeliminowaniu warunków zastanych. Ta druga metoda opiera się często na podjęciu decyzji o konwersji obrazu do czerni i bieli, usunięciu w ten sposób wszystkich kolorów i skupieniu się wyłącznie na samej luminancji.

W obu przypadkach naszym celem powinno być dobre naświetlenie twarzy modela. Jeśli nie możemy kontrolować koloru i światła w pomieszczeniu, należy ograniczyć obecność w kompozycji obszarów oświetlonych światłem zastanym lub zamiast tego skoncentrować wzrok widzów na obiekcie. Polega to na wykorzystaniu środowiska jako drugorzędnej warstwy narracyjnej.

Wykorzystanie światła zastanego w pomieszczeniu

Jake Kehar Gill wyjaśnia, jak odtworzyć charakter światła spotykanego we wnętrzach

1 Wybierz przestrzeń Poszukaj miejsca w domu lub biurze nadającego się do robienia zdjęć – my wybraliśmy zwykle pomieszczenie o jasnych ścianach. Zwróć uwagę na ich kolor, ponieważ będzie miał on wpływ na to, czy światło będzie odbijane, czy pochłaniane. Oświetlenie będzie łatwiejsze do kontrolowania, jeśli ustawisz modela z dala od okna.

2 Wybierz rodzaj oświetlenia żarowego Wykorzystamy źródło światła, które można znaleźć w każdym domu. Stosowane w nich żarówki mają przeważnie moc 60 W, jednak ich mniejszą moc możemy zrekomensować odpowiednimi ustawieniami aparatu. Zastanów się nad jeszcze innymi lampami, jakie możesz wykorzystać – mogą być to reflektory samochodowe, a nawet latarnie uliczne na zewnątrz domu.

3 Przygotuj plan zdjęciowy Zdjęliśmy z lampy abażury i ostrożnie zamocowaliśmy ją na dwóch statywach oświetleniowych. Jest to źródło światła typu żrób to sam, więc wykaż się kreatywnością i zastanów się, jak zaaranżować oświetlenie planu. Można skorzystać z mebli, taśmy, masy klejącej i przedłużaczy.

4 Wyeliminuj światło niebieskie Ponieważ będziemy używać światła żarowego (żółtego), chcemy uniknąć padania na nasz plan nawet najmniejszej ilości gryzącego się z nim światła (niebieskiego) wpadającego z zewnątrz. Zawieszenie na oknie czarnego prześcieradła ułatwi kontrolowanie oświetlenia i pozwoli uniknąć nieznacznej kolorystyki.

5 Odbij złote światło Złota blenda pozwoli podkreślić żółte odcienie i sprawi, że model będzie wyglądał korzystniej. Blendę może trzymać osoba fotografowana tak, aby światło odbijało się bezpośrednio w stronę jej twarzy. Aby uzyskać dobrą równowagę temperatury barwowej, najlepiej włączyć w aparacie automatyczny balans bieli.

6 Oceń oświetlenie Poobserwuj swoją rękę w świetle – powinieneś uzyskać dobrą równowagę światła i cieni. Użyj światła do wymodelowania portretu. Poświęć trochę czasu, aby odkryć mocne strony modela; używając jednego źródła światła, stworzysz bardziej teatralny portret.

© Mikhail Nilov

Powyżej
Wystarczająca liczba detali
Portrety środowiskowe powinny pokazywać elementy tła, nie przytłaczając przy tym głównego tematu.

Poniżej
Forma i funkcja
W przypadku zdjęć przeznaczonych do użytku redakcyjnego szczegóły tła powinny odgrywać w kadrze bardziej aktywną rolę. Z kolei robiąc obrazy przeznaczone do sprzedaży w banku zdjęć, weź pod uwagę praktyczność kompozycji.

Kompozycja oparta o elementy otoczenia

Twórz zrównoważone obrazy z wyraźnym głównym punktem zainteresowania

Powodem, dla którego jednolite tło studyjne jest tak chętnie wykorzystywane w wielu sesjach portretowych, jest to, że pozwala ono skierować całą uwagę oglądających na modela. Oczy fotografowanej osoby powinny być zawsze głównym punktem zainteresowania, ponieważ to właśnie w nie spoglądamy, gdy wchodzimy w interakcję z inną osobą w prawdziwym życiu. Patrzenie komuś w oczy świadczy o wiarygodności i sympatii, więc jeśli chcesz, aby widzowie poczuli się emocjonalnie zaangażowani, skieruj ich wzrok właśnie na oczy tematu.

Białe, czarne lub zielone tło tworzy pustą przestrzeń i uzupełnia elementy pierwszego planu, nie wzbudzając zbytniego zainteresowania. Dlatego, gdy zabieramy naszego modela poza studio, musimy bardziej się napracować, aby zachować tę prostotę.

Portret środowiskowy ma największą siłę wyrazu, gdy wszystkie elementy mówią coś o temacie, który nadal powinien być głównym powodem powstania obrazu. Wybór miejsca, w którym zostanie wykonany portret danej osoby, powinien być dobrze przemyślany, ponieważ lokalizacja

musi mieć sens wizualny. Z tego samego powodu musimy zastanowić się, które detale powinny stanowić ważne uzupełnienie obrazu, a które należy wykluczyć z kadru.

Rozpraszające tło, w którym widać zbyt wiele detali albo zbyt wiele kolorów rywalizujących o uwagę, przypomina trochę sytuację, kiedy zespół muzyków jest głośniejszy od wokalisty. Nie tylko zmniejsza to siłę spojrzenia fotografowanej osoby, ale także źle wygląda i kłóci się z oczekiwaniami widza, wywołując poczucie dyskomfortu.

Dobłą praktyką jest stosowanie metody dopasowania i redukcji. Intensywność światła, nasycenie kolorów, misterność lub gęstość występowania szczegółów oraz zmienność wszystkich tych wymienionych rzeczy powinny być zawsze mniejsze niż te, występujące na samym obiekcie i wokół niego. To właśnie tworzy efekt separacji. Możemy również kontrolować obecność tła na zdjęciu poprzez decydowanie o względnej wielkości obiektu w kadrze, dostosowując ją za pomocą ogniskowej i uzyskanej za jej pomocą kompresji.

© Maskot za pośrednictwem Gettyimages

© Tatiana Syrikova

Z prawej

Sugerowane ustawienia

Fotografuj z takiej odległości lub użyj takiej ogniskowej, które pozwolą Ci uchwycić wystarczającą ilość elementów tła i pierwszego planu, aby stworzyć wrażenie istnienia szerszej sceny poza krawędzią obrazu.

Powyżej

Zadbaj o trójwymiarowość obrazu

Dodaj głębi portretom środowiskowym uwieczniając na nich elementy pierwszego lub dalszego planu. Przymknij przysłonę obiektywu by dodatkowo spłaszczyć współpracujące ze sobą plany. Dobrym pomysłem jest też mocne rozmycie elementów pierwszego planu, wówczas należy maksymalnie otworzyć przysłonę.

© Jordan Bergendahl

Dobór ogniskowej

Wykorzystaj w pełni zalety lokalizacji

Jeśli zamierzasz robić zdjęcia poza studiem, sensownie jest spróbować wykorzystać większość możliwości stwarzanych przez różne plany zdjęciowe. Chociaż obiektyw szerokokątny pozwala objąć w kadrze więcej elementów otoczenia, użycie go często prowadzi do uchwycenia zbyt wielu detali przy krawędziach. Tymczasem średniej długości ogniskowa o wartości od 100 do 200 mm pozwala pozornie zmniejszyć przestrzeń między obiektami oglądanymi na zdjęciu. Stojąc dalej od uwiecznianego tematu i przybliżając scenę za pomocą zoomu, będziesz mógł uchwycić tyle tła, co fotografując z mniejszej odległości z użyciem obiektywu o ogniskowej krótszej niż 50 mm, ale wszystkie elementy sceny będą się wówczas wydawać rozmieszczone w obrębie sceny dużo ciasniej. Z kolei superteleobiektyw o ogniskowej 300 mm lub dłuższej może zamienić w scenografię do planu zdjęciowego nawet całą panoramę miasta.

© Willisant

Digital Photographer POLSKA

REDAKCJA

Redaktor naczelny

Maciej Zieliński

e-mail: maciej.zielinski@avt.pl

Współpracują

Krzysztof Mularczyk,

Rafał Gasiński, Maciej Luśtyk

Monika Szewczyk-Wittek, Joanna Kinowska

Kontakt do redakcji:

e-mail: digitalphotographer@avt.pl

tel. 22 257 84 45

Skład

Studio Adekwatna

Tłumaczenia

Hobby Media

Korekta

Karolina Mierzyńska

Reklama

Katarzyna Gutkowska

e-mail: katarzyna.gutkowska@avt.pl

tel. 22 257 84 76, faks 22 257 84 32

PR i Promocja

Maciej Zieliński (szef działu)

e-mail: maciej.zielinski@avt.pl

Wojciech Marciniak

e-mail: wojciech.marciniak@avt.pl

Prenumerata

tel. (22) 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

e-mail: prenumerata@avt.pl

Miesięcznik Digital Photographer Polska wydawany jest przez **Wydawnictwo AVT**: AVT-Korporacja Sp. z o.o. ul. Leszczyńska 11, 03-197 Warszawa.

Artykuły w tym wydaniu są tłumaczone i reprodukowane z miesięcznika Digital Photographer. Tytuły prawne należą do Future Publishing Limited. Wykorzystano na licencji. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Wszystkie ceny podane w magazynie, o ile nie zostały uzyskane od polskiego dystrybutora, są cenami uśrednionymi, zebranych z ofert uznanych sklepów, w tym internetowych, na terenie Polski (w przypadku braku ofert polskich, są to ceny przeliczone z cen brytyjskich).

Więcej informacji dotyczących tego i innych tytułów wydawanych przez grupę Future Publishing Limited zamieszczono na stronie www.futureplc.com.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń.

NOWOŚĆ

Digital
Camera
POLSKA

JAK DZIAŁA APARAT | OBSŁUGA | RADY EKSPERTÓW | NIEZBĘDNY SPRZĘT

FOTOGRAFIA MOŻE BYĆ PROSTA!

WSZYSTKO CO MUSISZ WIEDZIEĆ, BY ROBIĆ ŚWIETNE ZDJĘCIA

**POZNAJ
SWÓJ
APARAT**

WYDANIE SPECJALNE 1/2022

45 zł (w tym 8% VAT)

Nakład: 14.500 egz.

INDEKS 406880

ISSN 2544-8471

ABC FILMOWANIA

Jak rozpocząć przygodę
z ruchomym obrazem

INTENSYWNY KURS

Od kompozycji po edycję
- poradniki krok po kroku!

W najnowszym wydaniu specjalnym Digital Camera Polska znajdziecie więc wszystko, czego potrzebujecie, aby szybko wskoczyć na kolejny poziom fotografii. W przystępnych poradnikach krok po kroku tłumaczymy zasady działania najważniejszych układów cyfrowego aparatu, objaśniamy tryby i funkcje, które pozwolą Wam przejąć kontrolę, by fotografować bardziej świadomie.

Pokażemy Wam, że fotografia może być prosta!

ZAMÓW Z BEZPŁATNĄ PRZESYŁKĄ

www.UlubionyKiosk.pl

**Studium
Kursy
Warsztaty**

---

akafoto.pl

**Akademia
FOtografii**

fot. Daniel Antropik, absolwent AF

